

Bildiri Özet Kitabı

Hazırlayan
Furkan AYDIN

Düzenleyen Kurumlar

T.C. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

T.C. Marmara Üniversitesi

Onursal Başkan

Fatma ŞAHİN (Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı)

Sempozyum Koordinatörü

Prof. Dr. Asiye KAKIRMAN YILDIZ

Düzenleme Kurulu

Erdem GÜZELBEY (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi / Başkan Vekili)

Oya ALPAY (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi / Kültür ve Turizm Daire Başkanı)

Hüseyin ATEŞ (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi / Kütüphaneler ve Müzeler Şube Müdürü)

Ferda ERDOĞAN (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kütüphaneler ve Müzeler Şube Müdürlüğü /

Uzman Kütüphaneci)

Patricia SINAV (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi)

Prof. Dr. Tuba KARATEPE (Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi / Bölüm Başkanı)

Prof. Dr. Oğuz İCİMSOY (Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi / Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Berat BİR (Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi / Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Asiye KAKIRMAN YILDIZ (Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi / Öğretim Üyesi)

Doç. Dr. Bahattin YALÇINKAYA (Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi / Öğretim Üyesi)

Dr. Öğr. Üyesi Lale ÖZDEMİR ŞAHİN (Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi / Öğretim Üyesi)

Furkan AYDIN (Basın İlan Kurumu İnsan Kaynakları Müdürlüğü / Şef Yardımcısı)

Yerel Komite

Musa Samet ARSLAN (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi / Organizasyon)
Tural BAYINDIRLI (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi / İdari İşler Şefi)
Harun ÇETİN (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi / Satın Alma)
Ahmet KIRATLI (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi / Web)
Safa Göksel GEBEL (Gaziantep Çocuk Kütüphanesi / Kütüphaneci)
Arif Samet DEMİRBAŞ (Güvenevler Çocuk Kütüphanesi / Kütüphane Sorumlusu)
Nurcan ÜREGEN (Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi / Kütüphane Sorumlusu)
Ecem TAN (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi / Kütüphaneci)
Ebru KAPAN (Gaziantep Çocuk Kütüphanesi / Kütüphaneci)

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Asiye KAKIRMAN YILDIZ (Marmara Üniversitesi / TÜRKİYE)
Prof. Dr. Berat BİR (Marmara Üniversitesi / TÜRKİYE)
Prof. Dr. Figen TURAN (Hacettepe Üniversitesi / TÜRKİYE)
Prof. Dr. Gülden UYANIK (Marmara Üniversitesi / TÜRKİYE)
Prof. Dr. Mübeccel GÖNEN (Hacettepe Üniversitesi / TÜRKİYE)
Prof. Dr. Oğuz İCİMSOY (Marmara Üniversitesi / TÜRKİYE)
Prof. Dr. Sedat SEVER (Ankara Üniversitesi / TÜRKİYE)
Prof. Dr. Tuba KARATEPE (Marmara Üniversitesi / TÜRKİYE)
Prof. Dr. Ümit KONYA (İstanbul Üniversitesi / TÜRKİYE)
Doç. Dr. Ahmet ALTAY (Bartın Üniversitesi / TÜRKİYE)
Doç. Dr. Bahattin YALÇINKAYA (Marmara Üniversitesi / TÜRKİYE)
Doç. Dr. Erol YILMAZ (TBMM Kütüphanesi / TÜRKİYE)
Doç. Dr. Marianne MARTENS (IFLA Çocuk Ve Gençlik Kütüphaneleri Çalışma Grubu Başkanı / ABD)
Doç. Dr. Mehmet Ali AKKAYA (İzmir Katip Çelebi Üniversitesi / TÜRKİYE)
Doç. Dr. Şermin METİN (Hasan Kalyoncu Üniversitesi / TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Berrin BALKAŞ YILMAZ (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi / TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Didar BAYIR (İstanbul Medeniyet Üniversitesi / TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Lale ÖZDEMİR ŞAHİN (Marmara Üniversitesi / TÜRKİYE)
Dr. Öğr. Üyesi Mefharet VEZİROĞLU ÇELİK (Medipol Üniversitesi / TÜRKİYE)
Dr. Neeza SINGH (IFLA Büyükşehir Kütüphaneleri Komitesi Çalışma Grubu Üyesi / HİNDİSTAN)
Ayub KHAN (IFLA Genel Komite Üyesi – CILIP Başkanı / İNGİLTERE)

Claire STUCKEY (IFLA Çocuk Ve Gençlik Kütüphaneleri Komitesi Çalışma Grubu Üyesi / AVUSTRALYA)

Dolores CARUNGUI (IFLA Özel İhtiyaç Sahibi Kişiler İçin Kütüphane Hizmetleri Komitesi Çalışma Grubu Üyesi / FİLİPİNLER)

Eileen MORRISSEY (IFLA Halk Kütüphaneleri Komitesi Çalışma Grubu Üyesi/ İRLANDA)

Gisela RUIZ (Barselona Şehir Konseyi Kütüphanesi Direktörü/ İSPANYA)

Ingrid KÄLLSTRÖM (IFLA Özel İhtiyaç Sahibi Kişiler İçin Kütüphane Hizmetleri Komitesi Çalışma Grubu Üyesi / İSVEÇ)

Jorun SYSTAD (Sunnfjord Belediyesi Kütüphanesi Direktörü / NORVEÇ)

Maela Rakocovic UVODIC (IFLA Özel İhtiyaç Sahibi Kişiler İçin Kütüphane Hizmetleri Komitesi Çalışma Grubu Üyesi / HIRVATİSTAN)

Margaret ALLEN (IFLA Halk Kütüphaneleri Komitesi Çalışma Grubu Üyesi / AVUSTRALYA)

Peter BJORKMAN (IFLA Halk Kütüphaneleri Komitesi Çalışma Grubu Üyesi/ İSVEÇ)

Razina AKTHER, (IFLA Çocuk Ve Gençlik Kütüphaneleri Komitesi Çalışma Grubu Üyesi /BANGLADEŞ)

Sevgi ARIOĞLU (IFLA Çocuk ve Gençlik Kütüphaneleri Komitesi Çalışma Grubu Üyesi/TÜRKİYE)

Shamim Aktar MUNSHI (Central Library West Bengal/ HİNDİSTAN)

Tilahun SHIFERAW, (IFLA Özel İhtiyaç Sahibi Kişiler İçin Kütüphane Hizmetleri Komitesi Çalışma Grubu Üyesi / ETİYOPYA)

İÇİNDEKİLER

Düzenleyen Kurumlar	I
Onursal Başkan	I
Düzenleme Kurulu	I
Yerel Komite.....	II
Bilim Kurulu	II
BİLDİRİ ÖZETLERİ.....	1
Büyükşehir Belediyelerinde E-Kitap Hizmetleri: Çocuk Kitaplarının Değerlendirilmesi	2
Bulgaristan'da Türklerin Yoğun Yaşadığı Bölgelerde Hizmet Veren Chitalishte (Kültürevi) Kütüphanelerinde Çocuklara Sunulan Hizmetler.....	3
Fırsat Adillliği İçin Bir Adım : OyuncaKKitap Kütüphanesi	4
Çocuk Kütüphanelerinde Güvenli Ortamın Oluşturulmasına Yönelik Politikalar	5
Gaziantep Uygulamalı Çocuk Kütüphaneleri; Güvenevler Çocuk Kütüphanesi Örneği ve Motivasyon ve Verimliliğin Kaynağı: Personel Eğitimi	6
Role of Children Libraries in the Development of Scientific Minds	8
Resimli Çocuk Kitaplarının Matematik Eğitiminde Kullanılması	9
Yaş Gruplarına Göre Çocuklarla Bilim ve Teknolojiye Dokunmak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi Örneği	10
Çocuklara Akademik Fırsat Eşitliği Sağlanmasında Okul ve Çocuk Kütüphaneleri Arası İşbirliği: Bir Model Önerisi	11
Çocuk Kütüphanelerinin Teknoloji Odaklı Gelişimi: Kütüphanelerde Video Oyunu Oynayabilir Miyiz?	12
Çocukların Dünyasında Kitaplar: Dursunbey Bebek ve Çocuk Kütüphanesi Örneği.....	13
"Boyun Kadar Kitap Oku" Projesi	14
Ebeveynler ve Çocuklar Çocuk Kütüphanelerinden Nasıl Yararlanıyorlar?	16
Children Libraries of Lahore: Lifelong Learning Platform.....	17
Innovative Library Services for Manifestation of the Hidden Talent of Children's: A case from West Bengal Public Library System, India	18
Türkiye'de Üniversite Bünyesindeki İlk Çocuk Kütüphanesi: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Çocuk Kütüphanesi	19
Çocuk Mekânlarına Yerelden Bakış ve Çocuk Kütüphaneleri	20
Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu	21
Çocuk Kütüphanelerinde Çalışan Personelin İş Motivasyonu Üzerine Bir Araştırma	23
Beyond Books: Knowledge Hub for Children	24
Suriyeli Çocukların Topluma Entegrasyon Sürecinde Kütüphanelerin Önemi	26
Gaziantep Uygulamalı Çocuk Kütüphaneleri Güvenevler Çocuk Kütüphanesi Hizmetlerinde Motivasyon ve Verimliliğin Kaynağı: Personel Eğitimi	27
Çocuğumla Kütüphanedeyiz: Aileler ve Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Çocuk Kütüphanelerini Kullanma Süreçlerinin Desteklenmesi	28
Farklı Etkileşimli Okuma Tekniklerinin 5-6 Yaş Çocuklarının Gelişimlerine ve Annelerine Etkisinin İncelenmesi	29
Çocuk Edebiyatının Çocuğun Gelişim Alanlarına Katkısı	30

Okul Öncesi Fen Eğitim Sürecini Destekleyici Çocuk Edebiyatı Türü: Fen Temalı Bilgi Veren Resimli Çocuk Kitapları ve Örnekleri	31
"Çocukların Gözünden Çocuk Kütüphanesi"	32
Çocuk Kütüphanelerinde Montessori Eğitimlerinin Etkisi: Şanlıurfa Örneği	33
Çocuk Kütüphanelerinde Girişimcilik ve Liderlik.....	34
Türkiye ve ABD'deki Okul Öncesi Çocuklarının Kütüphaneye İlişkin Algıları.....	35
Yerel Yönetimlere Bağlı Kütüphanelerde Aile Etkileşimli Faaliyetler	36
Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Annelerin Çocuk Kütüphaneleri ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi	37
Okul Öncesi Çocuklara Yönelik Başarılı Bir Kütüphane Örneği: Tematik Çocuk Kütüphanesi	38
Çocuk Kütüphanelerinde Avm (Alışveriş Merkezi) Kütüphanesi Gaziantep Örneği - Uygulanan Stratejiler ve Yapılan Etkinlikler	39
Çiğli Belediyesi Oyuncak Kütüphaneleri'nin İmece Kültürü ve Döngüsel Ekonomi Açısından İncelenmesi	40
Kütüphane Kültürünün Geliştirilmesinde Bir Araç Olarak Çizgi Diziler: Molly Of Denali Örneği .	41
Yerel Yönetim Semt Kütüphanelerinde Çocuklara Yönelik Hizmetlerinin Kullanıcılar Tarafından Değerlendirilmesi ve Yaratılan Algının Belediye İmajına Etkisi: Bayraklı Belediyesi Örneği.....	42
Bebek ve Çocuk Kütüphaneleri Koleksiyonunda Bulunan Oyuncakların Kütüphane Kullanma Alışkanlığına Etkisi.....	43
Çocuk Kütüphanlerinin Kitap Okuma Alışkanlığına Etkisi : Sultangazi Örnekleme.....	44
Okul Öncesinde Bir eTwinning Proje Örneği: 100 Güne 100 Kitap - Okul Öncesi Dönemde Bir Kütüphanecilik Modeli.....	45
Uzaktan Çocuk Kütüphaneciliği Hizmetleri: Covid-19 Dönemi Dünya Örnekleri	46
Sözcüklere Mekân Tayin Etmek: Çocuk Yazınında Kütüphanelerin Temsili	47
Yerel Yönetim Kütüphanelerinde Çocuk Dermesinin Geliştirilmesinde Bibliyometrik Bir Yaklaşım	48
Çocukların Kütüphane Algılarının Oluşmasında PYP (Primary Years Program – İlk Yıllar Programı) Eğitiminin Rolü.....	49
Çocuk Kütüphanelerinde Çalışan Personelin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimlerinin İncelenmesi	50
Çocuk Kütüphanelerinde Aile ve Çocuk Saati ile Psikolojik Danışma Hizmeti Alan Dezavantajlı Çocuk ve Ebeveynlerin Kütüphane Kullanıcısı Olma ve Fırsat Eşitsizliklerinin Giderilmesi Hakkındaki Görüşleri: Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Örneği	51
Kırsal Mahallelerde Kütüphane ve Okuma Alışkanlığı Çalışmaları: Biz Bu Yaz Kütüphanedeyiz Projesi.....	53
Yerel İmkanlar, Güçlü ve İşlevsel Kütüphaneler: İbradı İlçe Halk Kütüphanesi.....	55
Kültürel Mirasın Sunumunda Çocuk Kütüphaneleri.....	56
Yerel Yönetimlere Bağlı Çocuk Kütüphanelerinin Dijital Görünürlüğü	57
Dijital Çocuk Kütüphanelerinin Transhümanizm Bağlamında İncelenmesi.....	58
Belediyelerin Çok Kültürlü Kütüphane Hizmetlerinin Planlanması ve Uygulanması Süreçlerinde Kütüphanecilerin Sahip Olması Gereken Yetkinlikler.....	59
Bebek ve Çocuk Kütüphanelerinde Head Start Yaklaşımında Eğitim.....	60
Sözcüksüz Kitapların Erken Çocukluk Eğitiminde Kullanımı.....	62

Yerel Yönetimlere Bağlı Çocuk Kütüphanelerinin Geçici Koruma Statüsündeki Suriyeli Çocuklara Yönelik Hizmetleri.....	63
Assessment of the National Library of the Philippines Children's Section towards the Development of an Action Plan for Standardized National Guidelines.....	65
Island in the Cloud : a Librarian's Message to Children as COVID Warriors : Perspective Bangladesh	66
Çizgi Roman, Çocuk ve Bir Çizgi Roman Kütüphanesi: Münif Paşa İl Halk Kütüphanesi Çizgi Roman Kitaplığı	67
Çocuklarda Kütüphane Kaygısı-Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi/Nasrettin Hoca Çocuk Kütüphanesi Örneği	68
Her Kitap Bir Hayal, Her Hayal Bir Çocuk, Her Çocuk Bir Gelecek Gaziantep Çocuk Kütüphaneleri	69
Çocuk Kütüphanecilerinin Resimli Kitap Seçme Kriterleri.....	70
Marmara Bölgesi'ndeki Belediyelere Bağlı Kütüphaneler ve Bu Kütüphanelerin Niteliklerine İlişkin Veri Seti	71
Yerel Yönetimlerde Çocuk Kütüphanelerinin İlk Örneği Olarak Bilgi Evleri.....	73
Ailede ve Çocuklarda Kütüphane Kullanım Alışkanlığının Oluşturulması	74
Çocuk – Kitap İlişkisi ve Çocuğa Kütüphane Mefhumunun Kazandırılması Kapsamında Melisa İşleyen Çocuk Kütüphanesi Modeli	75
Innovative Library Services for Manifestation of the Hidden Talent of Children's: A case from West Bengal Public Library System, India	76
Çocuk Kütüphanelerinde Okul Öncesi Dönem Hizmetlerinin Nitelikli Bir Model Çerçevesinde Geliştirilmesi.....	77
Çocuğum Haklarım Var, Kütüphanede Öğreniyorum.	78
Karabük İli Örneği	78
Bilgi Hizmeti Olarak Metaverse ve Makerspace Algısı: Çocuk Kütüphanesi Örneği	79
Çocuklara Dijital Okuryazarlık Becerilerinin Kazandırılmasında Çocuk Kütüphanelerinin Önemi .	80
Çocuk Kütüphanelerinde Yenilikçi Hizmetler ve Devamlılık İlkesi: Bağcılar Belediyesi Şehit Savcı Mehmet Selim Kiraz Halk ve Çocuk Kütüphanesi Örneği	81
Benim Kütüphanem: Çocuklar Nasıl Bir Kütüphane Ortamı Görmek İstiyor?	83
Pandemide İzmir Belediye Kütüphaneleri: Çocuklar Her Zaman En İyisini Hak Eder.....	84
Türkiye'de Çocuk Yayıncılığında Yeni Bir Soluk: Ötüken Çocuk Örneği	85
Bitlis Bebek ve Çocuk Kütüphanesi'ne Erişimde Yerel Yönetimlerin Rolü.....	86

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Büyükşehir Belediyelerinde E-Kitap Hizmetleri: Çocuk Kitaplarının Değerlendirilmesi

Arş. Gör. Hasan ÖZTÜRK

Arş. Gör. Nuri TAŞKIN

Bartın Üniversitesi, nuritaskin@gmail.com
Bartın Üniversitesi

Özet

Çocuk kitapları, bireysel gelişimin vazgeçilmez bir unsuru olarak okul öncesi ve sonrası dönemlerde çocukların zihinsel ve davranışsal gelişimlerine katkıda bulunmaktadır. 0-13 yaş aralığındaki çocuklara yönelik olan bu kitaplar, kültürel, tarihi, bilimsel vb. olmak üzere çeşitli konularda bulunabilmektedir. Bilgiye erişimin fiziksel (geleneksel) ortamdan elektronik (dijital) ortama evrilmesi ile birlikte çocuk kitapları, diğer bilgi kaynaklarında olduğu gibi elektronik ortamlarda yer almaya başlamıştır. Bu değişim ve dönüşümün bir boyutu olan e-kitap teknolojisi, çocuk kitapları için de gündeme gelerek dijital platformlardaki listelere bir tür olarak eklenmiştir. E-kitap, basılı ve/veya dijital olarak üretilmiş kitapların, yazılım ve donanım yardımı ile elektronik ortamda taşınabilir/okunabilir bir yapıda kullanılması olarak ifade edilebilir.

20. yüzyılın sonlarına doğru bugünkü görünümüne kavuşan e-kitaplar, kişisel bilgisayarların/mobil cihazların ortaya çıkması ile kullanımları artarak yaygınlık kazanmıştır. E-kitaplar; üretici, sağlayıcı ve aracı kurumlar tarafından kültürel hizmet politikası güden çeşitli kurum ve kuruluşlara (üniversite, kütüphane, belediye) kendi bünyelerinde e-kitap hizmeti sunma olanağı sağlamaktadır. Son dönemlerde çocuk kitapları başta olmak üzere çoğu kaynağı e-kitap olarak sunan kurumlar ortaya çıkmıştır. Bu kurumlar arasında çok sayıda belediyenin de yer aldığı görülmektedir. Çoğu belediyede duvarsız kütüphane hizmeti olarak verilen e-kitap, pandemi ile birlikte yaygınlık ve popülerlik kazanarak bu alanda bir farkındalık oluşturmuştur. Bu çalışma, üç büyükşehir belediyesinde (Gaziantep, Denizli, Hatay) verilen e-kitap hizmetlerinin, elektronik çocuk kitapları bağlamında kullanımlarının değerlendirmesini amaçlamaktadır.

Çalışma verileri, e-kitap hizmet sağlayıcı kurumun uygulaması üzerinden elde edilmiştir. Üç büyükşehir belediyesinde son bir yılda en çok kullanılan elektronik çocuk kitaplarının; bibliyografik bilgileri, konusal dağılımı, format bilgisi, kitapların okunma süreleri, okunan sayfa sayısı vb. veriler genel ve karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: E-Kitap, Çocuk Kitapları, Elektronik Çocuk Kitapları, Belediye, Yerel Yönetimler

Bulgaristan'da Türklerin Yoğun Yaşadığı Bölgelerde Hizmet Veren Chitalishte (Kültürevi) Kütüphanelerinde Çocuklara Sunulan Hizmetler

Ahmet ALTAY

Bartın Üniversitesi, ahmetaltay57@hotmail.com

Özet

Geçmiş 1856 tarihine kadar uzanan Chitalishteler, pek çok sosyal, kültürel ve sanatsal işlevi aynı anda yerine getiren Bulgarlara özgü yerel toplum merkezleri ve kamu kurumlarıdır. Chitalishteler, Bulgaristan'da en ücre köylere kadar yayılmış geniş ağıyla insanları bir araya getiren sosyal ve kültürel merkez olmanın ötesinde, bulunduğu yöreye halk kütüphanesi hizmetleri sunan kurumlardır. Bu özellikleriyle Chitalishteler, Bulgaristan Halk Kütüphanesi Sistemi'nin de en önemli ve geniş ağıya yayılmış unsurlarından birisidir. Günümüzde Bulgaristan'ın şehirlerinde, ilçelerinde, kasabalarında, hatta köylerinde hizmet veren 2500'ye yakın Chitalishte bulunmaktadır.

Chitalishtelerin, Bulgaristan'da yaşayan en kalabalık azınlık olan Türklerin sosyal ve kültürel hayatlarında da önemli bir yeri bulunmaktadır. Türkler tarafından Bulgaristan'da kurulan ilk chitalishte (Bulgaristan Türkleri o dönem chitalishte terimi yerine Türkçe kıraathane terimini kullanmayı tercih ediyordu, günümüzde ise kültürevi kavramı tercih edilmektedir.) 1896 yılında Şumnu'da kurulmuştur. Bulgaristan'ın Bağımsızlık Dönemi'nde de, Komünizm Döneminde de, Komünizm Sonrası Döneminde de Türkler tarafından kurulan Chitalishteler varlığını sürdürmüş, etkinlik ve hizmetleriyle Türk nüfusun kimliğini korumasında, kültürünü yaşatmasında, dilini ve edebiyatını unutmamasında son derece önemli bir rol oynamıştır. Özellikle bu kütüphanelerde sunulan Türkçe yayınlar kullanıcıların ana dilleri ve edebiyatları ile olan bağlarını güçlendirmiştir.

Bir halk kütüphanesi türü olarak Chitalishteler içinde bulunduğu topluma hiçbir ayırım gözetmeksizin hizmet sunan kurumlardır. Ancak tüm halk kütüphanelerinde olduğu gibi chitalishtelerinde en stratejik kullanıcıları çocuklardır. Chitalishtelerin çocuklara yönelik sunduğu hizmetler, onların hem bugününe hem de geleceğine yaptıkları yatırımlardır. Çünkü bugünün okuma kütüphane kullanma alışkanlığı kazanmış çocuğu, geleceğin de potansiyel kütüphane kullanıcısı olacaktır. Konumuz bağlamında Türklerin yoğun yaşadığı bölgelerde hizmet veren chitalishtelerin çocuklara yönelik sunduğu hizmetler daha da önem taşımaktadır. Bu Chitalishteler çocuklara sundukları hizmetlerle onların okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığı kazanmalarının yanında kimlik ve anadil bilinci kazanmalarına da katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmada Bulgaristan'da Türk nüfusun yoğun olarak yaşadığı bölgelerde hizmet veren 18 Chitalishte'nin çocuklara yönelik sundukları hizmetlerin mevcut durumu genel hatlarıyla incelenecektir. Çalışmada kullanılacak olan veriler araştırma kapsamında incelenen 18 Chitalishte yöneticisine elektronik ortamda gönderilen "kütüphane bilgi formu"na verilen yanıtlardan elde edilecektir. Kütüphane Bilgi Formu: kütüphanedeki kitap sayısı, çocuk kitapları sayısı, Türkçe kitap ve çocuk kitabı sayısı, kütüphane personeli sayısı, kütüphaneci sayısı, Türkçe bilen personel sayısı, çocuklara yönelik yapılan etkinlikler hakkında bilgi talebi vb. detayları içermektedir. Çalışmada elde edilen bulgular ışığında konuya ilişkin bir perspektif oluşturularak, öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Chitalishteler, Bulgaristan, Azınlıklara Yönelik Kütüphane Hizmetleri, Çocuk Kütüphaneleri

Fırsat Adilliği İçin Bir Adım : OyuncakKitap Kütüphanesi

Aleyna GÜNEŞ

Dr. Öğretim Üyesi Nihan Feyman GÖK

Çankırı Karatekin Üniversitesi, aleynaunes7@gmail.com

Özet

Çalışma Ankara ili, Altındağ ilçesinde şartları elverişsiz koşullarda yaşayan çocukların yaşadığı mahallelerden biri olan Yıldıztepe Mahallesi belirlenmiş ve oyuncakkitap kütüphanesi resmi bağımsız Karakum Altındağ Belediyesi Anaokulu'nda kurulmuştur. Anaokulunda 36-69 aylık çocuklara hizmet verilmektedir.

Çocukların nitelik ve nicelik açısından yeterli oyuncak ve kitaba ulaşmasını sağlamak, kitap ve oyuncak ödünç alma/geri getirme alışkanlığı kazandırmak, çocukların ev erken okuryazarlık ortamlarını zenginleştirmek, oyun oynama becerilerini desteklemek, evde zenginleşen okuryazarlık ve oyun ortamlarıyla çocukların henüz okula gidemeyen küçük kardeşlerine de gelişim desteği sağlamak amaçlanmaktadır.

Çalışmanın nihai amacı çocukların ev ortamlarını kitap ve oyuncaklar yoluyla zenginleştirerek fırsat adilliğine katkı sağlamaktır. Bu kapsamda okul öncesi öğretmenlerinin okullarında kurulan oyuncakkitap hakkındaki görüşleri nelerdir ? sorusu sorulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Oyuncak, Kitap, Kütüphane, Fırsat Adilliği

Çocuk Kütüphanelerinde Güvenli Ortamın Oluşturulmasına Yönelik Politikalar

Alpaslan Hamdi KUZUCUOĞLU

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, alpkuuzucuoglu@gmail.com

Özet

Çocuk kütüphanesi ortamlarının kullanıcılarının güvenli kullanımı için uygun hale getirilmesi bir ihtiyaçtır. Sadece kullanıcılar için değil onların ebeveynleri ve diğer refakatçileri ile çalışanların da güvenliği için önemlidir. Seçilecek eğitim materyalleri olan araç gereçlerin, iç ortam elemanları olan halı, mobilya ve diğer yapısal olmayan malzemelerin olası kazaların oluşmaması için güvenli hale getirilmesi gereklidir. Kütüphaneler gibi sürekli yaşanan mekanların olabildiğince güvenli hale getirmede kazalarıyla karşılaşılması büyük olasılıkla muhtemeldir. Özellikle de çocuk ve bebek kullanıcıların risk grupları içinde sayıldığı dikkate alınırsa kazalara karşı oldukça zarar görebilir karakteristiğe sahiptirler.

Ülkemizde de yeni yapılanmaya başlayan “bebek dostu kütüphaneler”de halılardan minderlere kadar kullanılan objelerde sağlığa zararlı kimyasal içeriklerin bulunmamasına; halk kütüphaneleri bünyesinde bulunan “çocuk kütüphaneleri”nde ise devrilmeyi önleyici tedbirler ile çocukların kendi boyutlarına özel sivri kenarlar içermeyen mobilya seçimine özen gösterilmelidir. Çocuk kütüphanelerinde sağlık ve güvenlik sorunlarıyla başa çıkma konusunda yapılacaklar konusunda tüm ebeveynler ve kütüphane çalışanlarının bilgi sahibi olması önemlidir.

Çocuklar yapıları gereği öğrenme eğilimlerinden dolayı meraklıdırlar, algılama yetileri sınırlıdır, hareket kabiliyetleri kısıtlıdır, bu dönemlerinde tehlikeli ortamlara kolayca ulaşırlar.

Çalışmada çocuk kütüphanelerinde bulunan potansiyel tehlikeli durumları ve bu tehlikelerden kaynaklanabilecek riskler vurgulanmıştır. Ayrıca güvenli alan oluşturmaya yönelik kütüphane politika örnekleri de incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphaneleri, Güvenlik Riskleri, Tedbir Önerileri

Gaziantep Uygulamalı Çocuk Kütüphaneleri; Güvenevler Çocuk Kütüphanesi Örneği ve Motivasyon ve Verimliliğin Kaynağı: Personel Eğitimi

Arif Samet DEMİRBAŞ

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, gbbkutuphanemuze@gaziantep.bel.tr

Özet

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından hayata geçirilen ve uygulamalı çocuk kütüphanelerinden ikincisi olan Güvenevler Çocuk Kütüphanesi 23 Ocak 2019 tarihinde hizmet vermeye başlamıştır. Avantajlı ve hazır bulunuşluğun yüksek olduğu bir bölgede hizmet vermeye başlayan kütüphanemiz bölge ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik çalışmalarıyla önemli bir rol oynamaktadır.

Çocukların kültürel ve sanatsal becerilerini geliştirmek için; Robotik kodlama, yaratıcı drama, müzik, resim, mozaik, İngilizce gibi çeşitli alanlarda atölyeler açılan kütüphanemizde, çocukların yaptıkları çalışmaları sergileyecekleri sergi alanları, uygulama bölümleri, atölyeler, dinlenme ve okuma alanları ile “Çocuk Dostu ve Engelsiz Kütüphane” olma özelliği tüm çocuklar ve ailelerinin dikkatini çekmektedir.

İçerik ve tasarım olarak bir çocuğun tekrar kütüphaneye gelmesini sağlayacak her türlü imkan ve ekonomik özelliğe sahip olarak tasarlanmıştır. Tüm atölyeler ve ortak kullanım alanları ile beraber hikaye zamanı uygulamaları, masal çalışmaları ve yazarlık atölyeleri gibi çocukların zihinsel olarak gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla birçok etkinlik gerçekleştirilmeye devam etmektedir.

Kütüphanemizde temel amaç, yaş gruplarını temel alarak çocuklara kütüphane bilincini, kitap okuma kültürünü, sosyal çevrelerinin gözde mekanlarından biri olarak kütüphaneyi ziyaret etmelerini, kültürel ve sanatsal becerilerini geliştirmelerini desteklemektir.

Teknolojinin gelişimi ile birlikte gelecek nesillerin kitap ve kütüphaneden uzaklaşmasını engellemek amacıyla kütüphanemizde buna yönelik çalışmalara önem veriyor ve teknoloji ile birlikte hareket ediyoruz.45.000 kitapla başladığımız yolculuğumuza durmaksızın devam ederken gelişim ve artış süreci devam etmektedir.

Güvenevler Çocuk Kütüphanesi gerek çocuk yazar buluşmalarıyla gerek eğlenceli aktiviteleriyle çocukların kütüphaneye bağlılığını arttırmıştır.Etkinliklerin yanı sıra önceliğimiz olan kitap dostu çocuklar yetiştirmek hedefi ile geliştirmiş olduğumuz ödünç-iade sistemi ile kimlikleri eşliğinde gelen çocuklarımız hiçbir ücret ödemeksizin ödünç kitap alabiliyor, kendilerine tanınan süre sonunda kitapları iade edip yeni kitap alabiliyorlar.Haftanın 7 günü 08.30-17.30 mesai saatleri içerisinde hizmet veren çocuk kütüphanemiz çocukların ufkunu genişletmeye devam ediyor.

Motivasyon ve Verimliliğin Kaynağı: Personel Eğitimi

Sosyal, ekonomik ve teknolojik alanda gerçekleşen hızlı değişim sebebiyle mesleki bilgilerin bir kısmı zamanla geçerliliğini yitiriyor ve yeni bilgiler ortaya çıkıyor. Bilgilere ve değişimlere kayıtsız kalmak kurumlar için bir seçenek değil. Hızlı değişime ayak uydurabilmenin en etkili yolunun eğitim olması, personel eğitimi ve personel geliştirme uygulanmasını gerektiriyor.

Kurumların büyümesi için en değerli kaynak olan insana yatırım yapmak gerekiyor. Nitelikli ve yetenekli çalışanlar, kurumlara rekabet avantajı sağlıyor. Bu nedenle personel eğitimi hem özel hem kamu sektöründe periyodik olarak uygulanması gereken bir yöntem olarak öne çıkıyor.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi olarak birimlerimizde çalışan personelin eēitim ve gelişimini yakından takip ediyor ve buna yönelik çalışmalarla hem motivasyonumuzu arttırıyor hem de daha iyi hizmet verebilmek adına çalışmalar yapıyoruz.

Anahtar Kelimeler:  ocuk, Kütüphane, Personel, Uygulama, Verim, Motivasyon, Eēitim

Role of Children Libraries in the Development of Scientific Minds

Ashna WASEEM

Government College University Lahore, ashnawaseem45@gmail.com

Abstract

In the age of high-tech world children and youth in developing and transition economy countries, where access to information and communication technology is still problematic, struggle to learn digital technology skills. Public library can play a vital role in the development of learning skills especially in the countries like Pakistan. This study will present the overview of how modern children libraries can contribute to enhance the child's analytical thinking. Children's and teen services are the bedrock of any modern public library. By fostering literacy instruction and giving youngsters with a safe place to go after school, a robust youth services program can bring in new customers (Kaser, 2015) It's a proven fact that technology has brought in many new opportunities. Technology is increasingly a means for empowering children, a method for communication and socializing, and universal, transparent part of their lives. It is obvious that technology continues to profoundly affect the way we work, collaborate, communicate, and succeed.

Children libraries have benefited by the advancement and have enthusiastically adopted technology for providing user oriented services. It is necessary that Children libraries possess the passion to integrate technology with resources and strive for fostering overall development of their users. It s necessary to know the mental, social, intellectual, educational behavioural aspects in order to know the way libraries can help in fostering the individuals personality. Any country's future depends on its children. It is critical that they improve their scientific and analytical abilities and children libraries can perform this job very well. Being first study of its sort, it is expected that the findings will serve as a foundation for future research in this field and contribute to the literature. No previous study conducted on this specific topic so, there is need to explore the role of children libraries in the development of scientific minds.

Research Questions

The main research questions of the study are:

- I. How children libraries enhance the formation of scientific minds?
- II. What are the factors that influence children's behaviour in libraries?

Keywords: *Children Libraries, Mental Development, Scientific Development*

Resimli Çocuk Kitaplarının Matematik Eğitiminde Kullanılması

Atiye Adak ÖZDEMİR

Pamukkale Üniversitesi, aadak@pau.edu.tr

Özet

Sınıf ortamında matematikle ilgili hikâyelerin kullanılması matematik dilinin kullanımını arttırmaktadır (Hojnoski, Polignano ve Columba, 2016). Matematik dilinin uygun bir şekilde kullanılması ise çocukların mevcut bilgilerini pekiştirmesine (Taşkın, 2012) ve dil içeren öykülerin okunmasının ise çocukların matematiksel dili daha fazla kullanmasına katkı sağladığı (Greenes, Ginsburg ve Balfanz, 2004) anlaşılmaktadır. Araştırmalar, resimli kitaplar kullanılarak gerçekleştirilen matematik öğretiminin okul öncesi ve sonraki eğitim basamaklarındaki çocukların matematiğe yönelik tutumlarını olumlu etkilediğini ortaya koymaktadır (Stone, 2016). Özellikle kitap okuması sonrasında çocukların katılımını sağlayıcı tartışma ortamının oluşturulması ve hikâyelerin içeriğindeki matematik kavramları ile ilgili materyallerle oynama olanağının sağlanmasının çocukların matematiğe olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağladığı ve matematik becerilerini arttırdığı anlaşılmaktadır. Erken çocukluk döneminde çocukların matematik etkinliklerini desteklemek için farklı özellikteki kitaplardan faydalanılabilmektedir (Shih ve Giorgis, 2004).

Öğretmenler özel olarak matematik içeriğinde yer alan kavram ve konuları içeren resimli kitapları, içerisinde matematik kavramları bulunan resimli hikâye kitaplarını ya da doğrudan herhangi bir matematik kavramı içermeyen resimli hikâye kitaplarını matematik öğretimi kapsamında kullanabilirler. (Larson ve Rumsey, 2018). Resimli kitaplar arasında doğrudan çocukların matematik becerilerini desteklemek amacı ile yazılmış kitaplara örnek olarak Küçük Vak Vak Haydi Beni Bul (Lauren Thompson), Tombik Ayı Sayılar (Karma Wilson) ve Eğlenceli Matematik Masalları (Greg Tang), Sayıların En Büyüğü (Magnus Holm-Rune Markhus) verilebilir. Doğrudan matematik becerilerini geliştirmek için yazılmadığı hâlde içerisinde çeşitli matematik süreç ve içerik becerisi barındıran kitaplara örnek olarak Uyu Kuzum (Kerry Lyn Sparow), Siyah Beyazlılar Kulübü (Alice Hemingway), Aç Tırtıl (Eric Carle) ve Tırtıl Boyu (Leo Lionni) verilebilir. Öğretmenler kitapları matematik etkinliği bağlamında belirlediği bir matematik içeriğini-kavramını pekiştirmek için kullanabilecekleri gibi matematik etkinliğine geçiş amacı ile de kullanabilirler.

Anahtar Kelimeler: Erken Çocuklukta Matematik, Resimli Çocuk Kitapları, Okulöncesi

**Yaş Gruplarına Göre Çocuklarla Bilim ve Teknolojiye Dokunmak: T.C. Cumhurbaşkanlığı
Millet Kütüphanesi Örneği**

Ayhan BOZKURT

Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi / Eğitim Merkezi ve Atölyeler, ayhan.bozkurt@tccb.gov.tr

Özet

Kütüphaneler çocukların akademik gelişimlerinde önemli yer tutmaktadır. TÜBİTAK tarafından kurulumları gerçekleştirilen Bilim ve Teknoloji Atölyeleri Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi içinde yer alan Eğitim Merkezi ve Atölyeler biriminde faaliyetlerini yürütmektedir. Eğitim Merkezi ve Atölyeler bölümündeki Keşif Atölyesi, Tasarım ve Üretim Atölyesi ve Teknoloji atölyelerinde yaş gruplarına göre çocukların bilim ve teknolojiye olan ilgilerini artıracak etkinlikler düzenlenmektedir. Bu atölyelerde öğrencilerin çeşitli etkinlikler yolu ile bilimsel kavramları keşfetmeleri, günlük hayatta karşılaştıkları basit problemlere yönelik çözüm geliştirebilmeleri, düşük hassasiyetli prototipleme yapabilmeleri ve çeşitli üretim alanlarında tecrübe kazanmaları hedeflenmektedir.

Atölye faaliyetleri ile çocukların yeni ve özgün fikirler geliştirebilmeleri, robotik ve kodlama, programlama etkinlikleri ile algoritmik düşünmelerini ve en uygun çözümlere ulaşmaları hedeflenmektedir. Bu vesile ile çocukların kütüphane ile tanışmaları ve bilim ve teknoloji kavramlarıyla daha yakın temasa geçerek atölye uygulamalarıyla bunları pekiştirmeleri amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Maker Movement in Libraries, Maker Hareketi, Stem , Kütüphanelerde Stem Etkinlikleri, Stem, Çocuklar ve Bilim Atölyeleri, Bilim ve Teknoloji Atölyeleri

Çocuklara Akademik Fırsat Eşitliği Sağlanmasında Okul ve Çocuk Kütüphaneleri Arası İşbirliği: Bir Model Önerisi

Bahar GÜZEL

ALKEV Özel İlkokulu, bahar.guzel@alkev.k12.tr

Özet

Çocuk kütüphaneleri ve okul kütüphaneleri hitap ettikleri kitle ve koleksiyon içerikleri açısından birbirlerine benzerdir. Aralarındaki farkın temelini, tanımları ve bağlı oldukları kurumlar oluşturur. Çocuk kütüphaneleri bir halk kütüphanesinin bünyesinde bulunurken okul kütüphaneleri bir okul kurumuna bağlıdır. Dolayısıyla temelde bağlı oldukları bakanlıklar da farklıdır. Aralarındaki farkı oluşturan bir diğer etmen ise amaçlarıdır. Halk ve Çocuk Kütüphaneleri Yönetmeliği'nin 9. maddesinde çocuk kütüphanelerinin amacı "16 yaşına kadar olan çocukların fikir ve ruh gelişimini sağlamak, kendi işlekleri ile bilgilerini geliştirmek, onları içinde bulundukları Milli varlığa türlü yönlerden daha yararlı bir hale getirmek amacıyla Halk Kütüphanelerinde çocuk bölümleri kurulur." şeklinde açıklanmıştır. Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği'nin 1. maddesinde ise okul kütüphanelerinin amacı şu şekilde geçmektedir: "Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda öğrencilerin bilimsel düşünen, demokratik davranışlara sahip, okuma alışkanlığı kazanmış, öğrenmeye, araştırmaya ve yeni teknolojileri kullanmaya istekli; hak, görev ve sorumluluklarının bilincinde; çağın gereklerini yerine getirebilecek şekilde yetişmelerine ve yararlanmalarına yardımcı olmak." Görüldüğü üzere çocuklara hitap eden bu iki kütüphane türünün benzer olduğu kadar farklı yanları da vardır.

Okul ve çocuk kütüphaneleri yeri geldiğinde birbirlerinin yerine geçerek okuyucu ihtiyaçlarına cevap verebilmektedir. Okul kütüphanelerinin yetersiz olduğu yerlerde il veya ilçe halk kütüphanelerine bağlı çocuk kütüphaneleri/çocuk bölümleri, çocukların ihtiyaçlarını karşılar. Bununla birlikte okul kütüphaneleri de çocuk kütüphanelerinin olmadığı yerlerde okul kütüphaneleri yönetmeliğinin 16. maddesinde geçen "Okul kütüphanelerinden; öğrenci, öğretmen diğer personel ile çevre halkının gereği gibi yararlanmasını sağlamak ve öğrencilerin serbest zamanlarının değerlendirilmesine olanak hazırlamak amacıyla kütüphanelerde 'Ödünç Verme Hizmeti' yapılır. Haftanın belli gün ve saatlerinde öğrenci, öğretmen ve diğer personel ile çevre halkına kütüphanenin dışında okumak üzere ödünç kitap verilir. Ödünç verme gün ve saatleri, kütüphaneci veya kütüphane öğretmenin görüşü alınarak, okul müdürlüğünce tespit ve ilân edilir." ibaresine dayanarak çocuk kütüphanelerinin görevini üstlenir. Bu da bize aralarında bir iş birliği sürecinin gerçekleşebileceğini gösterir.

Okul ve çocuk kütüphanelerinin aynı kitleye hitap ediyor olmaları birçok alanda iş birliği yapabilmelerine imkân sağlar. Bu düşünceye dayanarak bu bildiride iki kütüphane türü arasında nasıl bir işbirliği süreci gerçekleştirilebileceğine dair örnek bir model oluşturulacaktır. Çocuk, kütüphane, aile üçgeninde oluşturulacak bu modelle çocuk ve okul kütüphanelerine örnek teşkil edecek bir uygulama tasarlanması amaçlanmaktadır. Bu çalışmayla koleksiyonları ve hitap ettikleri kitle neredeyse aynı olan bu iki kütüphane türünün, birbirlerinin eksikliklerini tamamlayabilmelerinin yanı sıra birbirleri ile işbirliği yaparak nasıl bir bütün oluşturabilecekleri gösterilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphanesi, Okul Kütüphanesi, Kütüphaneler Arası İş Birliği, Çocuk

Çocuk Kütüphanelerinin Teknoloji Odaklı Gelişimi: Kütüphanelerde Video Oyunu Oynayabilir Miyiz?

Bahattin YALÇINKAYA

Marmara Üniversitesi, bahakaya@gmail.com

Özet

Çocuk kütüphaneleri çok çeşitli formatlarda materyal sağlama misyonuna sahiptirler. Bu oyunlar masa oyunları, kart oyunları ve video oyunları, teknoloji eksenli hikaye ya da masal kitaplarıdır. Çocuk kütüphaneleri kültürel, eğlence ve eğlendirici materyallerin yanı sıra bilgilendirici materyallere sağlama misyonuna sahiptir. Çocuk kütüphanelerinin sadece kitap ile ilişkilendirilmesi günümüzde çocukların ve gençlerin ihtiyaçlarına cevap vermekten uzaktır. Oyun bir cazibe gibi gözüксе de eğlendirirken öğretici ve bilgilendirici bir misyonu da yerine getirirler.

Çocuk kütüphanelerinin ilk etapta akademik veya okul kütüphaneleri gibi akademik gelişimi geliştirmekle doğrudan bir ilişkisi olmasa da dolaylı olarak çocukların ve gençlerin akademik gelişimine katkıda bulunurlar.

Çocukların ve gençlerin özellikle son dönemlerde teknolojik cihazlara karşı bir alışkanlık hatta yer yer bağımlılık geliştirdiği bilinmektedir. Eğitimciler ve aileler açısından bu durum zaman zaman yüksek sesle tartışılmıştır. Ancak bu noktada özellikle çocukların ve gençlerin teknolojik cihaz ya da uygulama seline kapıldığı yadsınamaz bir gerçektir. Özellikle kütüphanelerde olması ilk etapta çok mümkün gibi gözükmeyen video oyunları kavramını ele almak gerekir. Video oyunlarının da diğer oyunlar gibi etkileşimli bir yönü olduğu ve kütüphanelerde bu tür oyunların çocukları ve gençleri cezbedebileceği hipotezi bu çalışmada ele alınacaktır.

Medya ve teknolojideki değişiklikler, kütüphaneler gibi kurumların alaka düzeyini zorlayabilir. Kütüphanelerin alaka düzeyinin devam etmesinin, kütüphanecilerin misyonlarını nasıl tanımladıklarına ve bu misyona ulaşmak için kütüphanelerin nasıl geliştiğine bağlı olduğuna bağlıdır. Kütüphanelerin sağlayabileceği üç önemli hizmetinin belirleyici olacağı düşünülmektedir: erişim, motivasyon ve rehberlik.

Çocuk kütüphanelerinin video oyunları için bir cazibe merkezi haline gelmesi şüphesiz bazı kesimler tarafından çok eleştirilebilir bir şey olarak değerlendirilecektir. Ancak çocuklar ve gençler arasında oldukça popüler olan ve onların gelişimini olumsuz etkileyen oyunların bireysel olarak oynanmasının önüne geçecek bir durum yoktur. Çocuk kütüphanelerinin özellikle üçüncü mekan olarak çocuklara ve gençlere sevdirmek, öğrenmeye ve bilgilenmeye teşvik etmek için halk kütüphanelerinin teknoloji eksenli bir dönüşümü ihtiyacı vardır. Sadece kütüphanelerin değil aynı zamanda kütüphanecilerin de bu anlamda bazı yetkinlikler elde etmeleri gerekecektir.

Anahtar Kelimeler: Video Oyunları, Çocuk Kütüphaneleri, Teknoloji Okuryazarlığı

Çocukların Dünyasında Kitaplar: Dursunbey Bebek ve Çocuk Kütüphanesi Örneği

Nimet ÇAVUŞOĞLU MANYAS

YÜCEL MANYAS

Emine OLÇUM ERYILMAZ

Zahide PALA

*Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Millet Kütüphanesi, cavusoglunimet@gmail.com
Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Millet Kütüphanesi
Balıkesir Dursunbey İlçe Halk Kütüphanesi
Dursunbey Bebek ve Çocuk Kütüphanesi*

Özet

Yaşam boyu öğrenme alanlarından biri olan kütüphaneler, araştıran ve sorgulayan çocuğun merak duygusunu keşfedebilmesi için en önemli mekânlardandır. Kitapla ilk tanışması aile ortamında gerçekleşen çocuğun, kitap sevgisinin oluşmasını sağlayan ve büyüme yolculuğunda ona eşlik edecek olan nitelikli kitaplarla buluşturulması konusunda çocuk kütüphaneleri yol gösterici olmaktadır. Bir yandan kitaplar çocukların renkli düşlerine eşlik ederken, diğer yandan kütüphane tarafından verilen hizmetler aracılığıyla çocuklar için sosyal bir ortam oluşturulmaktadır. Ayrıca maddi imkânsızlıklar sebebiyle kitaplara erişimi zor olan çocuklar da nitelikli hizmetlere eşit bir şekilde ulaşım sağlayabilmektedir. Bu vesileyle çocukların kitaplarla arasındaki bağ güçlenip zihinlerinde kütüphane kavramı önemli bir konum kazanmaktadır. Bir çocuğun hayatında okuryazarlık serüveninin ilk adımlarını kütüphane ortamında atması ve hayal dünyasının sınırlarını kitaplar aracılığıyla zorlaması önemli bir yere sahiptir. Bu sebeple çocuğun, erken çocukluk döneminde gelişimine katkı sağlayacak bu zengin ortamdan faydalanması sağlanmalıdır. Böylelikle bu dönemde çocuğa, kütüphane kullanma alışkanlığı kazandırılmış olmaktadır.

Bu bağlamda Balıkesir'in Dursunbey ilçesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Dursunbey Belediyesi tarafından ortaklaşa hazırlanan 0-3 ile 4-12 yaş grubunun yararlanacağı bir bebek ve çocuk kütüphanesi açılmıştır. Kütüphanenin açılmasındaki amaç; çocuğun kitapla olan ilişkisinin temellerinin bu ortamda sağlamlaştırılması, ebeveynlerde bilinç seviyesinin artırılmasıdır. Çalışmamızda bahsi geçen Dursunbey Bebek ve Çocuk Kütüphanesi'nde gözlem ve betimleme yöntemi kullanılarak incelemelerde bulunulmuş ve çocukların kitaplarla olan bağını güçlendirme konusunda çocuk kütüphanelerinin önemi vurgulanmıştır.

Bu çalışmanın neticesinde çocuk, kitap ve kütüphane ilişkisi incelenerek, çocukların kitap ile arasındaki bağın güçlenmesinde bebek çocuk kütüphanelerinin etkisi üzerinde durulmuştur. Çocuk kütüphanelerinin çocuklar ile ebeveynlerinin zihnindeki kütüphane kavramında farkındalık yarattığı görülmüştür. Sonuç olarak çocukların, kütüphane kültürü kazanarak büyümesinin önemi ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Kitap, Kitap Sevgisi, Kütüphane, Çocuk Kütüphanesi, Bebek ve Çocuk Kütüphanesi

"Boyun Kadar Kitap Oku" Projesi

Dilber KOÇ

Şükran ALBAYRAK

Nilüfer Belediyesi Kütüphaneleri, dilberkoc@nilufer.bel.tr
Nilüfer Belediyesi Kütüphaneleri, sukranalbayrak@nilufer.bel.tr

Özet

Proje, Nilüfer Belediyesi Kütüphaneleri ve Nilüfer Rotary Kulübü işbirliğiyle, Nilüfer İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü desteğiyle 2011-2012 eğitim yılında başlamıştır. Çocuklar okudukları kitapların özetlerini eğitim yılı boyunca, kütüphane tarafından iletilen Özet Formuna yazarak, öğretmen veya velisinin onayıyla, dönem sonunda topluca kütüphanelere teslim ederek projeye katılmaktadır. Proje okul ziyaretleriyle, el ilanı, afiş, billboard ve sosyal medya aracılığıyla duyurulmaktadır.

Nilüfer Kütüphane bünyesindeki, Değerlendirme Kurulu tarafından tek tek incelenen özetlerden, en yüksek sayfa sayısı ile; ilkokullarda ilk 20'ser, ortaokullarda ilk 15'er (toplam 120) öğrenci dereceye girerek "okuma şampiyonu" olarak belirlenmektedir. Kütüphaneden en çok kitap ödünç alarak projede yer alan öğrenciye "kütüphane dostu" özel ödülü verilmektedir. Dereceye giren 120 çocuk ve onların öğretmenleri, ödül olarak, gününbirlik eğlenceli gezilerle, okumalarının anı yüklü armağanlarını kazanmışlardır.

2018-2019 eğitim yılına kadar, her yıl yaklaşık 2.000 öğrenciye ve 250'den fazla öğretmene derece alsın alması, kitap armağan edilmiştir. Okul mevcuduna göre en fazla öğrenciyle başvuran 4 okula, kitap desteği veya ihtiyaçları olan bir cihaz armağan edilmiştir. Büyük bir katılım ile sahnede yapılan ödül töreninde, çocuklara model olabilecek, bilim, spor ve sanat dünyasından isimlerin katıldığı kutlamalar düzenlenmiştir.

11 Yıldır devam eden projeye 2011-2012 / 2018-2019 yılları arasında toplam 13.886 öğrenci ve 1656 öğretmen katılmıştır. Bu öğrencilerden özellikle derece alanlar başta olmak üzere pek çoğu, tekraren projeye katılmayı sürdürmüşlerdir.

Uzun yıllardır süren proje özellikle ilkokullarda okuma ve yazma becerilerine sağladığı gözlenebilir destek sayesinde aile ve öğretmenlerin yoğun ilgisiyle devam etmektedir.

2019-2020 yılında pandemi ile birlikte, temas ve yüzyüze bulaş riskleri nedeniyle, proje duraklatılmak durumunda kalmış, özetler, temas riski nedeniyle incelenememiştir.

Mevcut haliyle pandemi koşullarında devam etmesi mümkün olmayan projenin belirsiz süreli dondurulması veya dönüşümü seçenekleri değerlendirilmiştir. Kütüphane ve kitaplara erişimin zorlaştığı bu dönemde, proje ortakları tarafından, mobil bir kütüphane hizmeti tasarlanarak, bu zorluğun giderilmesi yönünde hazırlıklara başlamıştır.

Nilüfer Belediyesi tarafından sağlanan bir minibüs ve Nilüfer Rotary Kulübü tarafından sağlanan donanım ve kitap desteğiyle, Gezici Kütüphane aracı Haziran 2019'da hizmete başlamıştır. Özellikle Nilüfer'in merkezine ve kütüphanelere uzak 25 mahalle ve okulları rotasına alan Gezici Kütüphane, ortalama iki haftalık aralıklarla farklı güzergahlarda hizmet vermiş, kütüphane üyeliği ve ödünç kitap alabilmeleri ve projeye başvuru işlemlerinde kolaylık sağlamıştır.

Dijitaldeki ilk yıl (2020-2021), devlet okulu öğrencilerinin, bilgisayar, tablet, telefon gibi cihazların yetersiz olması, internet erişiminin sınırlı olması ve aynı zamanda yoğun şekilde uzaktan eğitime katılmaları, projeye katılımı %60 oranında düşürmüş ve 712 öğrencinin başvurusu gerçekleşmiştir.

2021-2022 yılında proje yazılımı güncellenerek özet yükleme ve değerlendirme adımlarında iyileştirmeler yapılmıştır. Öğrenci ve velilerin teknoloji kullanım pratiklerinin geliştiği gözlenen bu dönemde, başvuru sayıları üç kat artarak, yüzyüze dönemin rakamlarına ulaşmış, 2.000 öğrenciyi aşmıştır.

www.boyunkadarkitapoku.org adresinden yapılan başvurular, kütüphane görevlisi tarafından onaylandıktan sonra gönderilen kullanıcı hesabı ile aktif hale getirilmektedir. Öğrenciler, okudukları kitapların özetlerini kendi hesaplarına girerek yazabilmektedir. İlkokulların klavye kullanmakta zorlanabileceği düşünülerek, elle yazacakları özetlerin fotoğraflarını yüklemesine imkan tanınmıştır. Öğrencilerin, okuduklarını yazmak dışında, farklı yollarla da paylaşabilmesinin yolları aranmış, bu bağlamda ses kaydı ile özet yükleme seçeneği de pilot uygulama olarak 8. sınıflarda aktif hale getirilmiştir.

Başvuran öğrencilerin özetlerini yükleyerek projede yer alma oranları dijitalin ilk yılına oranla %60 oranında artmıştır. Başvuru sürecinde öğrenci ve velilere, yoğun bir teknoloji kullanım desteği sağlanmıştır. Projede yüzyüze süreçte öğretmenler daha aktif iken, dijital süreçte öğretmen onayı zorunluluktan çıkartılmış, daha çok aile desteği önem kazanmıştır.

Gezici Kütüphanenin hayata geçmesiyle, projeye katılım koşulları arasında, kütüphane üyeliğinin ve en az iki kitap almanın zorunlu kabul edilmesi, çocukların kütüphane kullanım ve ödünç kitap alma davranışlarını teşvik edici olmuştur. Gezici Kütüphane hizmeti başladıktan sonra, proje katılımı için kütüphane üyeliği ve ödünç kitap alma zorunluluk olarak şartnameye alınmıştır.

Projenin ödül sistemi de gözden geçirilmiş; ödül töreni Youtube kanalına taşınmış, derece alanlar için topluca gezi yerine, bireysel olarak katılabilecekleri Nilüfer Belediyespor'un yaz kursuna diledikleri branşta eğitim armağanına dönüştürülmüştür.

Nilüfer'deki devlet okullarının, prestij kabul ettikleri Boyun Kadar Kitap Oku projesine, 2021-2022 eğitim yılında, dijital platformda, 2.000'in üzerinde öğrenci başvurusuyla, ilgiyle devam etmektedir. Boyun Kadar Kitap Oku Projesi, Nilüfer'deki devlet okullarına yönelik en yaygın ve uzun soluklu proje olarak, toplumsal ve teknolojik değişimlere uyum sağlayarak, Nilüfer Belediyesi Kütüphane Müdürlüğü'nün hedefleri arasında yer alan "Nilüfer'de okuma kültürünün gelişmesi"ne katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kütüphane Aışkanlığı, Çocuklarda Okuma Aışkanlığı, Devlet Okulu Öğrencileri, Sivil Toplum Kuruluşu ve Kütüphane İşbirliğı, Kütüphaneye Erişim, Gezici Kütüphane, Okuma Projesi,

Ebeveynler ve Çocuklar Çocuk Kütüphanelerinden Nasıl Yararlanıyorlar?

Doç.Dr.Ebru DERETARLA GÜL

Uzm.Yeliz ERDOĞAN

Uzm.Nazlı ASEFLER

Çukurova Üniversitesi, yyondemer@hotmail.com

Çukurova Üniversitesi

Çukurova Üniversitesi

Özet

Çocuk kütüphaneleri, çocukların edebiyatın çeşitli türleri ile tanışmalarını sağlayan, temel amaçları çocuğa erken dönemlerde kitap sevgisi, okuma alışkanlığı ve kütüphane bilinci kazandırmak olan kuruluşlardır. Çocuk kütüphanelerinin amaçlarının her biri çocukların yanında tüm kullanıcıların kütüphane ile olan ilişkisini şekillendirmektedir. Okul öncesi dönemdeki çocuklar kütüphaneyi ebeveynleri rehberliğinde kullanmaktadır.

Çocuk kütüphanelerinin çalışmalarının daha başarılı olabilmesi için ailelerin de çocuk kütüphanesi ortamına katılımının sağlanması son derece önemlidir. Kitap seçimi, kitabın temini gibi adımları ebeveynleri rehberliğinde tamamladıklarından ebeveynlerin kütüphaneyi kullanım şekli, çocukların kütüphane ve kitap algısının oluşumunda önemli rol oynamaktadır. Bu yüzden ebeveynlerin çocuk kütüphanesindeki davranışları, kitap seçimleri incelenmesi gereken bir konu olarak belirlenmiştir. Bu çalışmanın amacı 0-8 yaş grubunda çocuğu olan ebeveynlerin çocuklarına yönelik resimli kitap seçimlerini ve çocuk kütüphanelerinden yararlanma şekillerini görüşleri kapsamında nitel ve nicel verilerle birlikte değerlendirmektir.

Araştırmanın nitel verileri her kütüphaneden 10 ebeveyn olmak üzere toplam 40 ebeveyn, nicel verileri ise her kütüphaneden 25 ebeveyn olmak üzere toplam 100 ebeveyn toplanacaktır. Çalışma grubu Gaziantep il merkezinde bulunan dört çocuk kütüphanesine gelen ve araştırmaya katılmayı kabul eden ebeveynlerden oluşturulacaktır. Araştırma karma yönteme dayanmakta olup, veri toplama tekniği olarak hafta içi ve hafta sonu belirlenen saatlerde çalışmaya katılmayı kabul eden ebeveynlerle görüşme ve anket yapılacaktır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan anket ve görüşme sorularında ebeveynlerin kütüphaneden çocukları için resimli kitapları nasıl seçtikleri, kütüphaneden nasıl yararlandıkları, kütüphanenin özelliklerine ilişkin görüş ve önerileri alınacaktır. Ebeveynlerin seçim kriterleri ve nedenlerini açıklamaları istenecektir. Elde edilen nitel veriler içerik analizi, nicel veriler ise betimsel istatistikten yararlanılarak analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ebeveynler, Çocuk, Çocuk Kütüphaneleri

Children Libraries of Lahore: Lifelong Learning Platform

Dr Almas KHANUM

Government College University Lahore, dr.almaskhanum@gcu.edu.pk

Abstract

Lifetime learning is not really a new concept. It dates back over a decade. According to Vargas (2014) at the time, there was only concerned with adult training as well as education possibilities. What does this word truly mean? The European Commission (2001) provides a fairly wide interpretation: "all type of learning done throughout life with the purpose of increasing understanding, skills, and competencies from an individual, civic, societal, and/or self employment viewpoint." The information world is becoming increasingly complicated, and it is becoming exponentially more difficult as well as fills the knowledge vacuum caused by the information flow. Fischer claims that (2000) "Lifelong education is an essential challenge for inventing the future of our societies; it is a necessity rather than a possibility or a luxury to be considered".

Appropriate lifetime learning has the greatest influence on any society's maturity and growth. It gave rise to societies and had a significant influence on societies. It provides us with a comprehensive glimpse of life experiences, enabling us to interact on the most fundamental stage of need as well as feeling. Pakistan is indeed a cosmopolitan society comprised of many cultures, languages, as well as customs. Lahore, one of the country Pakistan's major metropolitan areas, is a melting pot of the country's many cultures. It is a city of children libraries with both public as well as private libraries. Learning's character is continuously changing as a result of advancements in knowledge as well as the flood of technologies. Learning is no longer taught in the classroom, particularly for children's and young adults. There is indeed a shortage of consistency in school discipline whenever accessing instructional information and looking for the information they need to make. The primary goals of this present study are to investigate the role of children libraries for development of lifelong learning among children's. The research also seeks to ascertain improvements in the information-seeking activities of the users of children libraries.

Research Questions

To achieve the objectives of the study there are some research questions which help to reach the goals of the study.

1. What is the role of children libraries while integrated lifelong learning among children in Pakistan's heterogeneous society?
2. Which sources utilized by children library users for locating required information?
3. What are the motivating elements of learning among children libraries users?

Keywords: *Lifelong Education, Lifelong Learning, Children Libraries, Chughtai Public Library, Children Library Complex, Lahore*

Innovative Library Services for Manifestation of the Hidden Talent of Children's: A case from West Bengal Public Library System, India

Dr. Shamim Aktar MUNSHI

Ananda Chandra College, West Bengal, India, munshishamim14@gmail.com

Abstract

Originality/value – There have been a number of studies in the past on public libraries. However, this study is a unique attempt to highlight how public libraries are boosting the hidden talent of children's by providing innovative services and facilities in West Bengal.

Research limitations/implications – The present study is limited to only collection, innovative services and various programmes organised by only 10 district libraries in West Bengal.

Keywords: Children Services, Public Libraries, West Bengal, India

Türkiye’de Üniversite Bünyesindeki İlk Çocuk Kütüphanesi: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Çocuk Kütüphanesi

Emine AKYÜZ

Ankara Üniversitesi, lemineakyuz@gmail.com

Özet

Okuma kültürü, bebeklikle birlikte basamak basamak ilerleyen süreçlerle edinilen bir kültürdür. Çocuklara okuma kültürü edindirmenin, aileden başlayarak birçok kişi, kurum ve kuruluşun sorumluluğunda olduğu belirtilebilir. Gerek bünyesindeki alan uzmanlarının akademik çalışmaları kapsamında gerekse bilgiyi topluma ulaştırma görevlerinin gereği olarak üniversiteler, çocuklara okuma kültürü edindirme sorumluluğundaki paydaşlardan biridir.

Çocuklara okuma kültürü edindirmede özellikle uygun fiziksel ortam, fırsat eşitliği, kaynak zenginliği ve ulaşılabilirliği bakımından çocuk kütüphanesi ortamının üniversite bünyesinde oluşturulması, ülkemizde henüz çok yaygın olarak karşılaşılmayan bir çalışmadır. Bu bağlamda Türkiye’de üniversite bünyesinde ilk kurulan çocuk kütüphanesi olması bakımından Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Çocuk Kütüphanesi bu araştırmanın konusudur.

Çalışmanın amacı, Türkiye’de üniversite bünyesinde ilk kurulan çocuk kütüphanesi olan Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Çocuk Kütüphanesini çeşitli açılardan incelemektir. Kütüphane; kuruluş süreçlerinden fiziksel yapısına, kaynaklarına ilişkin bilgilerden bugün kullanıcıların kütüphaneden nasıl yararlandıklarına değin geniş bir çerçevede ele alınacaktır. Nitel bir araştırma olarak tasarlanan betimsel modeldeki bu çalışmada verilerin doküman incelemesi, gözlem ve görüşme teknikleri aracılığıyla toplanması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphanesi, Üniversite, Okuma Kültürü

Çocuk Mekânlarına Yerelden Bakış ve Çocuk Kütüphaneleri

Emine Banu BURKUT

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, burkutbanu@gmail.com

Özet

Çocukların yaşadıkları fiziksel mekânlar çocukların zihinlerinde güçlü bir imaj oluşturmaktadır. Bilgiye erişmek için çocuklar için sunulan en güzel mekânlardan olan çocuk kütüphaneleri son yıllarda merkezi ve yerel yönetimler tarafından çocukların hizmetlerine sunulmaya devam etmektedir. Çocukların fiziksel, zihinsel ve bilişsel gelişimi açısından çocuk kütüphanelerinin mekânsal tasarımı, mimarisi ve iç mekân özellikleri büyük önem taşımaktadır.

Çocuk kütüphanelerinin çocuklar için davetkâr olması mekânsal organizasyonun iyi çözümlenmesi, mekânın çok yönlü kullanımı, esnek olması, ışık, aydınlatma, renk ve malzeme unsurları gibi pek çok etken karşımıza çıkmaktadır. Bu gibi mekânsal unsurların çocukların gözünden nasıl algılandığı çalışmanın araştırma konusu olmuştur. Gönüllü katılımcı çocuklarla yapılan sözlü görüşmelerde çocukların gözünden sözlü ve çizimsel olarak okunmaya çalışılacaktır.

Araştırma sonucunda elde edilecek çıkarımların yapılan veya yapılacak olarak tasarımlara katkı sağlaması ilgili araştırmacılara fikir vermesi hedeflenmektedir. Araştırmanın çocuklar açısından mekânsal farkındalık oluşturması ve yerel yönetimler, araştırmacılar ve ilgililere doküman oluşturması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Mekânları, Yerel Yönetim, Çocuk Kütüphaneleri

Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu

Erkan KÜP

Kayseri Büyükşehir Belediyesi, ekup@kayseri.bel.tr

Özet

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu
Neden Çocuk Kütüphanesi ?

- Şehirde müstakil olarak bir çocuk kütüphanesi olmaması bu kütüphane projesini başlatmıştır.
- Kütüphaneler; yan yana uçsuz bucaksız kitapların tozlu raflarda sıkıştığı sadece saygı duyulan ama hiç kullanılmayan mekânlar değildir. Kütüphaneler bir mahallenin hafızasıdır, huzur kaynağıdır, öğretmenidir, desteğidir, sığındığı mekândır. Çocuk Kütüphaneleri ise çocukların okul gezilerinde hayatında sadece bir kez gördüğü, dokunmasının, dağıtmasının, oynamasının, gülüp konuşmasının yasak olduğu değil; tüm çocukluğu ile var olabildiği, aidiyet duygusu hissedebildiği, kitaplara dokunup sayfalarında özgürce gezinebildiği ve ne kadar isterse o kadar kitapla eve dönebildiği yerler olmalıdır. Bu yüzden çocuklarımızı önemsiyoruz ve çocuk kütüphanesi oluşturuyoruz.

Neden Müzik Okulu?

- Çocukların özgürce hareket edebilecekleri sessiz olan kütüphanelerin aksine eğlenme ve öğrenme mekanı olarak tasarlanmıştır.
- Piyano, yan flüt, keman, gitar ve bateri alanları belirlenmiş olup çocuklarımızın enstrümanlar ile tanıştırap devamından istek ve yeteneği yatkın olanlar ile eğitimlere devam edilecektir.

Mekan Seçimi

- Şhrin en merkezi konumunda her kesimden insanın ulaşabileceği bir yer seçilmiştir.

Mimari Aşama

- Mimar-Mühendis-Kütüphaneci iş birliğinde hazırlanmış bir mimari aşamadan geçmiştir.
- Kütüphane bölümü, çocuk oyun alanı, mini çocuk oyun alanı, resim atölyesi, müzik atölyesi, masal atölyesi, kafeterya, bahçe çocuk oyun alanı gibi bölümlerden oluşacaktır.

Tefrişat

- Projemiz tefrişat aşamasına erişmiştir.

Kütüphane Materyali Seçimi

- Bilgi ve belge yönetimi bölümü mezunu kütüphaneciler
- Çocuk gelişimi ve Okul öncesi öğretmenliği mezunu öğretmenler
- Sektör uzmanları bir araya gelerek kütüphane dermesini oluşturmak için komisyon oluşturmuştur.

Sürdürülebilirlik

- Kütüphane ve müzik okulu projesi örneğinin ilki olma özelliği taşımaktadır.
- Nisan 2022 itibari ile faaliyete geçmesi planlanmaktadır.
- Yenilikçi ve sürdürülebilir politika edinilmiştir.

Personel

- Kütüphanenin bölümleri gereği;
- Müzik öğretmeni
- Resim öğretmeni
- Drama öğretmeni
- Bilgi ve belge yönetimi mezunu kütüphaneci
- Okul öncesi öğretmeni
- Halkla ilişkiler mezunu danışma görevlisi gibi uzmanlar ile çalışılacaktır

Öz Değerlendirme

- Bu bölümde proje bitiminde hatalar ve fazlalıklar gibi öz değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphanesi ve Müzik Okulu

Çocuk Kütüphanelerinde Çalışan Personelin İş Motivasyonu Üzerine Bir Araştırma

Erkan ÖZDEMİR

Gaziantep Üniversitesi, erkanozdemir06@gmail.com

Özet

Çocuk kütüphanelerinin temel görevi çocukların ihtiyaçlarını eksiksiz bir şekilde karşılamaktır. Kütüphane, yaşam boyu öğrenmeyi teşvik eden, hedeflerin hayata geçirilmesine yardımcı olan, okuma sevgisini aşılayan ve hayal gücünü canlı tutan mekânlardır. Bu sebeple yetişkinlerin ve ebeveynlerin çocukları kütüphane kullanmaya teşvik etmeleri gerekmektedir. Kütüphane kullanımına teşvik edilen çocukların kütüphaneyi yaşam alanı olarak benimsemelerinde sorumluluk sahibi hiç kuşkusuz kütüphanecilerdir. Bu nedenle kütüphanecilerin verimli ve üretken olması beklenmektedir. Bu noktada en temel sorun kütüphanecilerin motivasyon düzeyleridir.

Bu araştırmanın amacı çocuk kütüphanelerinde görev yapan personelin iş motivasyon düzeylerini ve kurumuna bağlılıklarını belirlemektir. Araştırmanın evrenini Gaziantep ilinde çocuk kütüphanelerinde görev yapan kütüphaneciler ve/veya kütüphane personeli oluşturmaktadır. Amaçlar doğrultusunda ilgili personele anket çalışması uygulanmıştır. Elde edilen veriler incelendiğinde personelin iş motivasyonunda farklılıkların olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş Motivasyonu, Çocuk Kütüphaneleri, Kütüphaneci

Beyond Books: Knowledge Hub for Children

Faiza BASHIR

Government Graduate College for Women, Township, Lahore, faizavirgo@yahoo.com

Özet

Children's and teen services are the bedrock of any modern public library. By fostering literacy instruction and giving youngsters with a safe place to go after school, a robust youth services program can bring in new customers (Kaser, 2015). Akanwa (2006) defined the children's library as that section of the public library that provides books, extension activities and other educational resources free of charge to all children within a certain age bracket. The public library not only provides library resources and services to children, but also library staffs who supervise and guide them in their choice of books and program. Libraries emerge worldwide alongside development in education, literacy, and publications. Each nation has its own particular Public library history with persuasive pioneers. Royals, wealthy people, and philanthropist have all made a contribution to society in the form of public library development. (Kumar, 1977)

Walter (2003) explored that 50 to 60 % of all public library users are young people. According to US Department of Education, (1995) "librarians estimated that 35 percent of their users were children under eleven years of age, while 23 percent were twelve to eighteen-year-old" Pakistan is a developing country with low economy rate which affects the education level in the country. In the age of high-tech world children and youth in developing and transition economy countries, where access to information and communication technology is still problematic, struggle to learn digital technology skills. Public library can play a vital role in the development of learning skills especially in the countries like Pakistan. The Children Library Complex (CLC) is a good example of service provider for children. CLC was established in 1988 with the aim of providing educational, recreational and sports facilities to the children of age's 4-14 years. Costing around Rs. 281 Lac and set up over an area of 75 kanal, CLC is a creative and prolific accomplishment of the Government of Punjab, for children's welfare.

Research Questions

To achieve the objectives of the study there are some research questions which help to reach the goals of the study.

1. What kind of resources available for children in public libraries?
2. Which services offered by the public libraries for children?
3. Are there any unique services offered for children by public libraries?
4. What kind of services and resources imagined by the users of children section?
5. What is the real scenario of public library system with reference to children section?

Importance of Research Data/Conclusions: Library services to children began a little more than 100 years ago. Public libraries have a long history in Sub-Continent. There were 12 public libraries in Pakistan before 1950 but there is a shortage of literature on these libraries. In the initial stages of my search it was found that there had been no previous study done on public libraries services for children or children libraries services, so there is a need to explore the resources and services of these libraries with special reference to children section. No previous study conducted on the specific topic so, the need exists for the evaluation of resources and services available to provide better services for children. Children are the future of any nation. It is very important to find out what they are reading and explore

the information seeking behavior of these users. Being the first study of its kind in Pakistan it is anticipated that the research will provide a baseline for further research in this area and will contribute to the literature on the public libraries with special reference to children section.

Research Gap

1. Children libraries/ children sections of Public libraries are the most neglected area of research in Pakistan. Very few researches were conducted during last decade.
2. Less availability of local literature with reference to children section.
3. No previous study conducted on this specific topic so, there is need to explore the resources and services of public libraries with special reference to children section.

Anahtar Kelimeler: Children Libraries, Services, Resources

Suriyeli Çocukların Topluma Entegrasyon Sürecinde Kütüphanelerin Önemi

Fatime TOLUOĞLU

Çankırı Karatekin Üniversitesi, toluoglufatime@gmail.com

Özet

2011 yılında başlayan ve bitmek bilmeyen Suriye krizi milyonlarca insanı vatansız bırakarak göç etmeye zorlamıştır. Savaşın, zulümden ve iç çatışmadan kaçan masum insanlar çareyi komşu ülkelere sığınmakta bulmuştur. Türkiye savaşın başladığı ilk günden bu güne dek uyguladığı açık kapı politikasıyla dünyada mülteci krizinden en fazla etkilenen ülke olmuştur. Beklenmedik bir anda farklı dil ve kültürden milyonlarca insanın aynı toplumu paylaşmak zorunda kalmasıyla birlikte uyum sorunu başta olmak üzere birçok yönden sorunlar ortaya çıkmıştır. Kendi ülkesi, dili, kültürü ve alışılmış yaşam biçiminden farklı bir ortamda hayata tutunmaya çalışan kişiler için entegrasyon süreci son derece önemlidir. Toplumun yaşanabilir olması barış, güven ve huzurun sağlanabilmesi adına bu süreçte entegrasyon çalışmalarına ihtiyaç duyulmuştur. Bu süreç özellikle çocuklar açısından daha farklıdır. Çocuklar yaşadıkları travmanın atlatılmasında zorluk çekmekte farklı dil ve farklı kültürden kaynaklı iletişim ve etkileşim kopukluğu yaşamaktadır. Buna karşın yeni bir topluma uyum sağlamak için kütüphaneler başta olmak üzere sivil toplum kuruluşları ve eğitim kurumlarına önemli sorumluluklar düşmektedir.

Kütüphaneler geçmişten günümüze kadar toplumun bilgi ihtiyacını karşılayan, farklı dil ve farklı kültüre sahip bireyleri bir araya getiren kurumlardır. Kütüphaneler misyonu gereğince toplumdaki her bir birey için eşit ve ücretsiz hizmet sunmayı amaç edinmiştir. Bu bağlamda çalışmada kendi vatanlarından kaçarak Türkiye'ye sığınan Suriyeli çocukların topluma entegrasyonu sürecinde kütüphanelerin yeri ve önemini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Geçici koruma kapsamına alınan Suriyeli çocuklar ile gerçekleştirilen görüşme sonrası elde edilen nitel bulgular çalışmaya katkı sağlayacaktır. Kütüphanelerin bu süreçte gerçekleştirdiği çalışmalar ve hizmetlerin toplumsal uyuma nasıl katkı sağladığı ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Çalışma sonucunda kütüphanelerin sadece bilgi ihtiyacının karşılandığı bilgi merkezi değil aynı zamanda toplum merkezi rolünü de üstlendiği sonucuna ulaşmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Çocuklar, Çocuk Kütüphaneleri, Halk Kütüphaneleri, Entegrasyon Süreci

**Gaziantep Uygulamalı Çocuk Kütüphaneleri Güvenevler Çocuk Kütüphanesi Hizmetlerinde
Motivasyon ve Verimliliğin Kaynağı: Personel Eğitimi**

Ferda ERDOĞAN

Selma COŞKUN

Arif Samet DEMİRBAŞ

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, ferdaerdoğan70@gmail.com
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

Özet

Gaziantep Büyükşehir Belediyesince 23 Ocak 2019 tarihinde hayata geçirilen, uygulamalı çocuk kütüphanelerinden ikincisi olan ve avantajlı okur kitlesine hitap eden bölgede, çalışmalarıyla okurlarına albeni, güven ve hizmet veren Güvenevler Çocuk Kütüphanesi “Çocuk Dostu, Yeşil ve Engelsiz Kütüphane” örneğidir.

Kütüphanede çocukların, kültürel ve sanatsal becerilerini geliştirme amaçlı; robotik kodlama, yaratıcı drama, masal anlatımı, müzik, resim, mozaik, İngilizce gibi çeşitli alanlarda atölyeler mevcuttur. Çocukların yaptıkları çalışmaları sergileyebilecekleri sergi alanları, uygulama bölümleri, dinlenme ve okuma alanları ile zengin uygulama hizmetleri sunulmaktadır. Kütüphanedeki alanlardan çocukların; azami miktarda, etkili ve verimli faydalanmalarını sağlayabilmek için, kütüphanelerimizde mevcut mesleki bilgisiyle sınırlı kalmayan, bilgi ve deneyimlerini güncelleyen, devinimli, dinamik personellerle çalışılmaktadır. Personel eğitimleriyle hizmet kalitesinin arttığı, çeşitli araştırmalarla kanıtlanmış ve bu durum kurumumuzda da gözlemlenmiştir.

Günümüzde yaygınlaşan eğitim ve öğretimde oyunlaştırma ve uygulama ile öğrenme metodu kütüphanelerimizde de uygulanmakta ve personel eğitimleri buna göre düzenlenmektedir. Bu eğitimlerle çocukların; kaynaşması, sosyalleşmesi, teknolojiyi doğru ve verimli bir şekilde kullanmaya kanalize olması, araştırma becerilerinin gelişmesi, okumaya teşvik edilmesi, oyunlar oynaması sağlanmaktadır. İş bu sebeple kütüphanelerde çeşitli alanlarda personel eğitimlerinin düzenlenmesiyle çocuklarımızın; kütüphaneden, kütüphane hizmetlerinden, zengin uygulama ve etkinliklerden faydalanmalarına ve potansiyellerine doğmalarına olanak sunulmaktadır.

Bu çalışmada, kütüphanede personel eğitimleriyle yenilikçi hizmetler sunan, çocukların; sağlıklı, başarılı, araştıran, öğrenen, sosyal, kütüphane alışkanlığı kazanmış bireyler olmasına daha çok katkı sağlayan ayrıca eğitilmiş, devinimli, iletişim becerisi yüksek, personellerle kütüphaneleri; daha zengin uygulama ve cazibe merkezi haline getiren Güvenevler Çocuk Kütüphanesi modeli incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphaneleri, Kütüphanede Personel Eğitimi, Kütüphaneci Eğitimi

Çocuğumla Kütüphanedeyiz: Aileler ve Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Çocuk Kütüphanelerini Kullanma Süreçlerinin Desteklenmesi

Gökçe KARAMAN BENLİ

Figen ŞAHİN

Arif YILMAZ

Ankara Üniversitesi, gkaraman@ankara.edu.tr
Gazi Üniversitesi
Hacettepe Üniversitesi

Özet

Toplum temelli uygulamalar, toplumda farklı sosyo-kültürel yapıya sahip ailelere daha rahat ulaşabilme özelliğini taşır. Kütüphaneler çocukların farklı gelişim özelliklerini destekleyen ve yaşamlarına dokunabilen kurumlardır (Karaman Benli, 2020). Yurt dışında çocukların okuma kültürüne sahip olmaları adına farklı ülkelerde geliştirilen uygulamalar, çocukları bebeklik döneminden itibaren kitaplarla buluşturmayı amaç edinmiştir. Avrupa Birliği'nde halk kütüphanelerinin Avrupa Kültürü'nün oluşturulmasında ve bilgiye erişimde eşitsizliklerin giderilmesinde önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir (Ververi Alaca, 2013). Alan yazında çocuk kütüphanelerinin temel faaliyet alanları; topluma okuma alışkanlığı kazandırma çalışmaları, okul öncesi dönem çocukları için programlar sunulması, çocukların öğrenme kayıplarını en aza indirebilmek için yaz programlarının ve hikâye okuma saatlerinin düzenlenmesi olarak ifade edilmektedir (Kakırman Yıldız, 2019). IFLA (2018)'ya göre de çocuk kütüphaneleri her çocuğun bilgiye ulaşma, kültürel gelişim, yaşam boyu öğrenme ve zamanını etkili bir şekilde kullanım hakkını sağlamaktadır. Ayrıca çocuklara geniş bir çerçeveden uygun medya kullanımı ve kaynak erişimine fırsatlar sunmaktadır.

Halk kütüphaneleri bebeklikten yetişkinlik dönemine tüm aile bireylerinin birlikte öğrenme deneyimleri kazandıkları yerlerdir (Lopez, vd. 2016). Kütüphane kullanımını ailelerle birlikte yapılan bir etkinlik olarak değerlendirmek, çocukların kütüphane kullanım alışkanlığı kazanmasında etkilidir (Miller, vd., 2013). Halk kütüphanelerinin çocuk bölümlerini, okul öncesi dönemden itibaren çocukların aileleriyle birlikte kullanmaları, çocukların okuryazarlığa ilgilerini ve erken okuryazarlık becerilerini desteklemektedir (Campbell-Hicks, 2016).

Çocuk kütüphanelerinde kütüphanecilerin, çocuk gelişimi uzmanlarının, okul öncesi dönem eğitimcilerinin çocuklarla birlikte uyguladıkları etkinlikler çocukların gelişimini desteklemede oldukça önemlidir. Okul öncesi dönem çocuklarıyla yapılan bir çalışmada, kütüphanede çocuklarla uygulanan eğitim etkinliklerinin çocukların erken okuryazarlık becerilerine etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yalman, 2020). Diğer taraftan, Türkiye'de okul öncesi dönemde çocuğu olan ailelerin de kütüphanelerde çocuklarıyla birlikte kütüphaneleri aktif kullanabileceklerini farkına varmaları oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Aile Katılımı, Çocuk Kütüphaneleri, Okul Öncesi Dönem

Farklı Etkileşimli Okuma Tekniklerinin 5-6 Yaş Çocuklarının Gelişimlerine ve Annelerine Etkisinin İncelenmesi

Gülden UYANIK

Marmara Üniversitesi, guyanik@marmara.edu.tr

Özet

Resimli çocuk kitapları çocuğun ilk tanıdığı tür olduğu için kitap sevgisinin, edebi ve estetik değerlerin temelini oluşturmaktadır. İlerleyen yıllarda çocukların kitaplarla olan etkileşiminin temeli de okul öncesi dönemdeki deneyimlere dayanmaktadır. Aynı zamanda erken çocukluk döneminde resimli kitap okuma zamanı ebeveyn çocuk ilişkisini olumlu etkiler, çocuğun ebeveyni ile güçlü bağlar kurmasına yardımcı olur.

Çocuğun çevreyi tanımasına, nesneleri isimlendirmesine ve dil gelişiminin desteklenmesine olanak verir. Kitaplarda yer verilen yeni kavramlar ile kavram bilgisi sürekli artırılır ve bilişsel gelişim desteklenir. İşlenen konuya uygun olarak sosyal duygusal gelişim alanı desteklenir. Etkileşimli kitap okuma ve daha pek çok farklı teknik ile düşünme, sorgulama, analiz, sentez, yaratıcılık gibi pek çok farklı beceri aktif hale gelir. Ebeveynlerin çocuklarına düzenli kitap okuması, erken okuma yazma becerileri ve okula hazır bulunuşluk için gerekli olan temel becerileri de destekler (Çelik ve Uyanık, 2021). Bu bağlamda yapılan bu araştırmanın temel amacı ev merkezli gerçekleştirilen farklı okuma tekniklerinin 5-6 yaş çocuklarına ve annelerine etkisinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda “ön test-son test kontrol gruplu deneysel model” olarak araştırma modellenmiş olup araştırma verileri nicel ölçme araçları ile toplanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Beyoğlu ilçesinde yer alan ve Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan bir ilkokulun anasınıfında öğrenim görmekte olan 5-6 yaş grubu 31 çocuk ile bu çocukların anneleri oluşturmaktadır. 31 çocuk deney ve kontrol gruplarına seçkisiz atanmış olup, 3 deney 1 kontrol grubu oluşturulmuştur. Deney 1 grubu (8 çocuk) ile diyaloga dayalı okuma gerçekleştirilmiş, Deney 2 grubu (7 çocuk) ile yazı referanslı okuma gerçekleştirilmiş, Deney 3 grubu (6 çocuk) deneysel işlem süresince aynı kitaplarla herhangi bir teknik kullanılmadan maruz bırakılmış, Kontrol grubu (7 çocuk) ile ise herhangi bir işlem uygulanmamıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak demografik sorular içeren Anne Bilgi Formu, Türkçe Erken Dil Gelişim Testi (TEDİL) (Topbaş & Güven, 2013), Ebeveyn – Çocuk İlişkisi Ölçeği (Saygı, 2011), Erken Okuryazarlık Becerilerini Değerlendirme Aracı (EOBDA) (Karaman ve Aytar, 2016) ve Anne-Baba Tutum Ölçeği (Özyürek, 2017) kullanılmıştır. Araştırma veri analizi aşamasında olup elde edilen verilerin alana önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Resimli Çocuk Kitapları, Diyaloga Dayalı Okuma, Yazı Referanslı Okuma, Okul Öncesi Dönem

Çocuk Edebiyatının Çocuğun Gelişim Alanlarına Katkısı

Güliden UYANIK

Burcu ÖZDEMİR BECEREN

Ceren ARI ARAT

Marmara Üniversitesi

Bayburt Üniversitesi, cerenari@yandex.com

Özet

Erken çocukluk döneminden itibaren çocuklarda gelişimin bilişsel, sosyal, duygusal, devinimsel, ahlaki vb. olacak şekilde her gelişim alanında desteklenmesi gerekmektedir. Çocukları ilkokula hazırlama, Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlama, onları ruh, beden, duygu ve zihin bütünlüğünde geliştirme, dezavantajlı gruplardan gelenler için zenginleştirilmiş eğitim olanakları oluşturmadan meydana gelen okul öncesi eğitimin temel ilkelerini kazandırmada çocuk edebiyatı etkili ve önemli bir yöntemdir. Alanyazın derlenip incelendiğinde “Çocuk Edebiyatının Çocuğun Gelişim Alanlarına Katkısı Nedir?” diye sorarsak bize gelecek olan yanıt “Çocuğu Bütüncül Olarak Desteklemek” olacaktır. Çocuk edebiyatı dil gelişimini; çocukların dilin gramer yapısını öğrenmesine destek sağlayıp kelime bilgisini arttırarak sağlarken, bilişsel gelişimi; ortaya çıkan problemlere çözüm yolları getirebilmesi, yaratıcılığı geliştirmesi, hayal gücünü beslemesi yönüyle etkilemektedir.

Çocuk edebiyatı; içerisinde yer alan hareket etkinlikleri ve kitabı kullanırken çocuğa kazandırdığı el göz koordinasyon becerisi ile motor gelişimi yakından desteklemektedir. Çocuklara karakterlerle empati kurdurarak, olay örüntülerinde yer alan sosyal yaşantıları ve bu yaşantıları idare ettirebilmek için gerekli sosyal becerileri olay içerisinde ortaya koyarak çocukların sosyal duygusal gelişimlerini desteklerken çocukların gerçekte var olabilecek ya da olmayacak olayları gerçek hayatta yaşamadan hikaye üzerinden tecrübe etmesini sağlayarak ahlak gelişimine destekte bulunmaktadır.

Çocuk edebiyatı çocuğu ilkokula hazırlamada erken okuryazarlık becerilerinin kazandırılmasında etkin bir rol oynayarak ilkokul döneminde çocuğa okuma sürecinin her aşamasında kolaylıklar sağlamaktadır. Dil gelişiminde çocuklar ne kadar fazla uyaran sağlayan ortama girer ve materyalle karşılaşırse dil gelişimi de o düzeyde etkilenmektedir (Aytaş, 2003). Dili iyi düzeyde kullanabilmeye de katkı sağlayan çocuk edebiyatı sadece dil gelişimine katkısı yönüyle değil iletişim becerilerine olan faydaları ile de önemli bir kaynaktır (Ouane, A., ve Glanz, C, 2010).

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, Sosyal Gelişim, Duygusal Gelişim, Ahlak Gelişimi, Dil Gelişimi, Motor Gelişim, Cinsel Gelişim

Okul Öncesi Fen Eğitim Sürecini Destekleyici Çocuk Edebiyatı Türü: Fen Temalı Bilgi Veren Resimli Çocuk Kitapları ve Örnekleri

Gülşah GÜNŞEN

Güliden UYANIK

Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, gulsahgunsen@gmail.com
Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi

Özet

Doğal bir merak ve keşfetme duygusu ile dünyaya gelen çocukların gelişim seviyelerine uygun şekilde yazılmış resimli çocuk kitapları, çocukların merak duygularını desteklemekle birlikte sorgulayıcı-araştırma (inquiry) becerilerine de katkı sunmaktadır. Resimli çocuk kitaplarının içerisinde çocukların bilimsel düşünme becerilerini ve fen kavram gelişimlerini destekleyebilecek türleri fen temalı bilgi veren resimli çocuk kitapları (informational children's picture books) olarak adlandırılmakta olup, bu türdeki kitapların kurgusal temelli resimli çocuk kitaplarına oranla daha az yer aldığı görülmektedir. Oysa ki erken okuryazarlık sürecindeki çocukların her konuda öğrenmelerini ve bilimsel düşünme becerilerini destekleyen fen temalı bilgi veren resimli çocuk kitapları çocukların fen eğitimi sürecinde hem okul öncesi öğretmenleri tarafından hem de aileler tarafından sıklıkla kullanılabilecek en temel kaynaklardan biridir. Ancak alan yazında okul öncesi öğretmenlerinin eğitim süreci içerisinde fen eğitimi öz-yeterlik inançlarının düşük olmasına, fen kavram yanlışlarına sahip olmalarına ve fen pedagojik içerik bilgisi eksikleri yaşamalarına bağlı olarak sınıf içi fen etkinliklerini gerçekleştirmede sıkıntı yaşadıkları görülmektedir.

Okul öncesi dönemden itibaren kaliteli fen eğitimi çalışmalarının eğitim sürecinde yer almasına yönelik önemden yola çıkılarak düşük fen eğitimi öz-yeterlik inancına ve fen kavram yanlışına sahip olan okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde kaliteli fen eğitimi etkinliklerine yer verebilmelerinde baş vurabilecekleri kaynakların başında fen temalı bilgi veren resimli çocuk kitapları yer almaktadır. Bu noktadan hareketle derleme türünde yapılan bu araştırmanın amacı okul öncesi fen eğitim sürecini destekleyici çocuk edebiyatı türü olan fen temalı bilgi veren resimli çocuk kitaplarının tanıtılması ve eğitim sürecinde nasıl kullanılabileceğine yönelik etkinlik örneklerinin sunulması olarak Türkiye'deki durumunun ortaya konmaya çalışılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Resimli Çocuk Kitapları, Fen Temalı Bilgi Veren Resimli Çocuk Kitapları, Okul Öncesi Fen Eğitimi

"Çocukların Gözünden Çocuk Kütüphanesi"

H. Buluthan ÇETİNTAŞ

Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü,
buluthancetintas@atauni.edu.tr

Özet

Çocuklar, bir milletin geleceği, umududur. Onların zihinsel gelişimleri, ülkenin yarınlarını şekillendiren önemli sonuçlar doğurmaktadır. Bu gelişim sürecinde çocuk kütüphaneleri okuma alışkanlığı kazandırma, bilgi okuryazarlığını geliştirme, akranları ile görüşme ve iletişim sağlama olanakları sunmaktadır. Böylece bireylerin zihinsel gelişimlerine ve eğitimlerine destek sağlamakta, onların sağlıklı bir kişiliğe sahip olmaları adına rol üstlenmektedir. Çocuk kütüphaneleri, bireylerin çocukluk aşamasından itibaren entelektüel sermayesini artırmaya yardımcı olmaktadır. Ayrıca çocuk kütüphanelerinin, ülkenin rekabet gücünün temelini oluşturmada etkili olduğu söylenebilir. Bilgi toplumunun esası olan bilgili insanın yetişmesinde önemli bir unsur olan kütüphaneler ve özellikle çocuk kütüphaneleri, ilgi gösterilmesi, öneminin kavranması ve gereken her türlü yatırımın yapılması gereken kurumlardır. Biz büyükler, çocuk kütüphanelerine bu şekilde bakarken çocuk kütüphanelerinin kullanıcıları olan çocukların kullandıkları veya yararlandıkları kütüphane hakkındaki düşüncelerini tespit etmek çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu kapsamda çocuk kütüphanesini kullanan çocukları tanımak, çocukların kitap okuma sayılarını öğrenmek, kütüphane kullanım alışkanlıklarını belirlemek, kütüphaneden beklentilerini tespit etmek, çocuklar için kütüphanenin anlamını saptamak ve çocukların kütüphaneye yönelik değerlendirmeleri öğrenilmek istenmiştir.

Çalışmada ayrıca çocuklara hayallerindeki kütüphane sorulmuştur. Çocuklar, hayallerindeki kütüphanenin kütüphane binası, kütüphanenin kaynakları, kütüphanede bulunan araç ve gereçler ile kütüphaneyi kullanma amaçlarını ifade etmişlerdir. Kendileri kütüphaneci olsa nasıl davranacakları ve hayal kütüphanelerine bir isim vermeleri ile araştırma son bulmuştur.

Tüm bu soruların yanıtlarını bulmak üzere iki hafta aralığında Erzurum Çocuk Kütüphanesini kullanan çocuklara, rastgele örnekleme yoluyla bir anket uygulanmıştır. Anket uygulaması, 250 çocuğa yüz yüze biçimde yapılmıştır. Çocuklara toplam 22 soru sorulmuştur. Yapılan 250 anketin ancak 229 tanesi değerlendirmeye alınmıştır. 135'i erkek, 94'ü kızdan oluşan katılımcıların yaşları 8 ile 15 arasında değişmektedir. Araştırma ile oldukça ilginç, farklı ve eğlenceli sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphanesi, Erzurum, Çocuk, Kütüphane Hizmetleri

Çocuk Kütüphanelerinde Montessori Eğitimlerinin Etkisi: Şanlıurfa Örneği

Hasan KAHKECI

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi, hasankahkeci@hotmail.com

Özet

Kütüphaneler eğitim yuvasının olmasının yanında aslında araştırma ve geliştirme çalışmalarının yapıldığı yer olarak bilinir. Ancak 21.yüzyılın dijitalleşen dünyası ile baş edebilmek zor olsa da kütüphanelerin teknolojiye yenilmeden; dijital dünyaya ayak uydurulması ve beraber hareket etmesi gerektiği görülmüştür. Dünyanın birçok yerinde artık kütüphaneler dijitalleşmiş ve anında erişimi sağlanmıştır. Çocukların dünyasında mekân merakının yanında erişimlerinin de kolay olduğu, sanal ama bilginin gerçek olduğu bir çağdayız. Ancak, bu kaçınılmaz ve karşı konulamaz olan yapay zekâ teknolojisinin çocuklar üzerindeki etkileri olacağından; çocuk kütüphanelerinin geliştirilmesi ve çocukların eğitimlerle yapay zekâ bağımlısı olmaması, insanı insan yapan olguların üzerinden yani düşüncenin öne çıkarılarak yeni eğitim metotların bu kütüphanelerde uygulanması gerektiği görülmüştür.

Çocukların dünyası eğitimle gerçeklere ulaştığında merak ve ilgilerinin kolay yönlendirilebileceği bilinen bir gerçektir. Teknoloji ne kadar ileri olursa olsun eğitim metodunun iyi olmadığı toplumlarda kültür ve eğitim seviyesinin düşük olduğu kaçınılmazdır. Yeni eğitim modelleri artık dünyada gelişmekte Montessori eğitimi bunun en açık ve gerçek uygulanan örneğidir. Çocuk kütüphaneleri aslın temel eğitimi teşkil etmesi açısından önem arz etmektedir. Ancak, Çocuk Kütüphanelerinin cazibe haline gelmesi Montessori eğitimlerinin olmasıyla daha çok belirgin hale gelmiştir. Bu uygulamanın örneğini incelememiz de yer alan Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin bu konuda yaptığı çocuk kütüphanesi ve Montessori eğitiminin uygulanış biçimi değerlendirilmiştir.

Çocuk Kütüphanesi ve Montessori eğitiminin çalışmanın ve araştırmanın diğer il belediyelerine örnek olarak sunulması ve nasıl katkı sağladığının ele alınmasıyla bu konuda yol göstermek amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anahtar Kelimeler: Kütüphane, Çocuk Kütüphanesi, Montessori Eğitimi

Çocuk Kütüphanelerinde Girişimcilik ve Liderlik

Hazal Betül YILMAZ

Junior Chamber International, hazalbyilmaz@gmail.com

Özet

Girişimcilik bilincinin aşılması için önce ev sonra okul ve en son ayağı Çocuk Kütüphaneleri'nden geçer. Bir girişimci olabilmenin en büyük gerekliliği problem çözme becerisi kazandırmaktır ve bu beceri en iyi okul ortamında öğrenilir. Çocukların kendi hayatlarında yaşadıkları sorunlar karşısında beyin fırtınası yapması için okulda yapılan çalışmalarla bütünleşik Çocuk Kütüphanelerinde etkinlikler ve çalışmaların geliştirilmesi gerekmektedir. Yapılan çalışmaların ev ortamında desteklenmesi için, Kütüphanede ortaya çıkan fikirlerin negatif ve pozitif yanları üzerine tartışılması ve ev ortamında bütün ailenin katılımı ile yeni bir beyin fırtınası için hazırlık yapılmalıdır. Her başarısızlıktan sonra atılacak adımlar için öğreti niteliğinde bir fırsat olduğunu belirtilmelidir.

Bir çocuğun sosyal becerileri ne kadar gelişmişse o denli etkili bir girişimci olur. İletişim, yönetim, müzakere, karar alma, problem üzerine düşünme, çözümler üretmeleri gibi, yeni nesil becerilerini destekleyen, geliştiren her tutum faydalı olacaktır. Hatalarından ders çıkarmasını öğrenen ve başarısızlıklarını bir öğreti olarak algılayabilen çocuklar için risk almak ve doğru kararları uygulayabilmek, başarının da en önemli anahtarı olacaktır.

Girişimcilik ruhlarını kullanmayı gerçek hayata entegre edilmelidir. En etkili öğrenme ve içselleştirme biçimi yaparak ve yaşayarak öğrenme olduğunu biliyoruz. Çocuklar bir şeyler istedikleri zaman akıllarına gelen düşünce “Bunu almalıyım”dan ziyade “Bunu almak için şu kadar çalışmalı ve şu kadar para biriktirmeliyim, haftalığımdan ya da aylığımdan bağımsız neler yapabilirim?” olmalıdır. Çocuk her istediğine emek etmeden ulaşabilmişse bu durumu toparlamak için gerekli adımları Çocuk Kütüphaneleri ile atmalıyız.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Liderlik, Vizyonerliderlik, Müzakere, Kütüphane

Türkiye ve ABD'deki Okul Öncesi Çocuklarının Kütüphaneye İlişkin Algıları

Hızır DİNLER

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, hizirdinler@kilis.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı; 60 - 72 aylık çocukların kütüphanenin nasıl bir yer olduğu, ne amaçla kullanıldığı, kütüphanede neler olduğu ve nasıl kullanıldığı, kütüphanede kimlerin çalıştığı ve ne iş yaptıklarına ilişkin algılarını tespit etmektir. Çalışma nitel araştırma deseniyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2020 – 2021 eğitim döneminde Kilis, Türkiye ve Amerika Birleşmiş Devletleri'nde bulunan ve örgün öğretime devam eden 60 – 72 aylık toplam 50 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerini çocukların kütüphane hakkındaki çizimleri oluşturmaktadır. Çizimler Draw An Environment Test-Rubric (Moseley, Desjan-Perrotta ve Utley, 2010) aracılığıyla değerlendirilmiştir. Ayrıca çocukları tanımak amacıyla bir Genel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Ebeveynlerin cevapladığı bu form, çocukların yaşı, cinsiyeti, daha önce kütüphaneye gidip gitmediği, kütüphaneye gitme sıklığı, sebepleri, kütüphane üyeliğinin olup olmadığı; ebeveynlerin yaşı, cinsiyeti, mesleği, öğrenim durumu, kütüphaneye gitme sıklığı ve sebeplerini öğrenmeye yönelik açık uçlu, seçmeli ve çoklu-seçmeli sorulardan oluşmaktadır. Araştırmanın bulguları ve sonuçları kongrede sözlü sunum ile paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kütüphane, Dijital Dünya, Çocuk Kütüphaneleri, Okul Öncesi

Yerel Yönetimlere Bağlı Kütüphanelerde Aile Etkileşimli Faaliyetler

Hicran YAŞAR

Kalem Vakfı Okulları, hicranyasar5@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki halk ve çocuk kütüphanelerinin bir ailenin bütün bireylerinin sosyal, psikolojik ve entelektüel gelişimlerine destek veren mekanlar olarak hizmetlerini sunmak ve bu kapsamda fikirler geliştirmektir.

Bu bağlamda asıl amaç Türkiye'nin her yerinde bütün çocukların sosyal, psikolojik, entelektüel ve kültürel eğitimlerinde fırsat eşitliğini sağlamak olmasının yanında bu amacın en etkili şekilde gerçekleşebilmesi için ailenin her bireyinin sürece dahil edilmesinin önemi ortaya konulacaktır. Ve bu konuda kütüphanelerde neler yapılmakta ve yapılabilir, kütüphaneciye hangi sorumluluklar yüklenir gibi sorular değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Fırsat Eşitliği, Psikolojik Gelişim, Halk Kütüphaneleri

Okul Öncesi Dönemde Çocuğu Olan Annelerin Çocuk Kütüphaneleri ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi

Hilal YILMAZ

Artvin Çoruh Üniversitesi, yilmazhilal@artvin.edu.tr

Özet

Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik olarak açılan kütüphanelerin sayısı her geçen gün artsa da kütüphanelerin kullanımına yönelik ebeveynlerin görüşlerinin incelendiği çalışmalar sınırlıdır. Özellikle okul öncesi dönem dikkate alındığında bu yaş grubu çocukların anne-babalarının eşliğinde kütüphaneleri kullandıkları bilinmektedir ve bu nedenle anne babalara kütüphane kullanımlarıyla ilgili farkındalık kazandırmak, bilgi sağlamak ve onların çocuk kütüphaneleri ile ilgili görüşlerinin ortaya konulması önemli görülmektedir. Bu nedenle, araştırmanın amacı okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin çocuk kütüphaneleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesidir. Bu amaçla özellikle pandemi dönemi öncesinde kütüphane kullanımı ile pandemi döneminde kütüphane kullanımı arasındaki farklara odaklanılmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur.

Araştırmanın çalışma grubunu okul öncesi dönemde çocuğu olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan anneler oluşturmaktadır. Okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin çocuk kütüphanelerinin kullanımına ilişkin görüşlerinin incelenmesi amacıyla yürütülen bu çalışmanın araştırma modeli nitel araştırma yöntemlerinden olan betimsel analiz tekniğidir. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından ilgili literatürden yararlanılarak hazırlanmış olan “Annelerin Çocuk Kütüphaneleri ile İlgili Görüşleri Anket Formu” kullanılmıştır.

Araştırmada ilgili form annelere çevrimiçi ortamda ulaştırılmıştır. Çalışma grubunu oluşturan annelere araştırmanın önemi yazılı olarak iletilmiştir ve kişisel bilgilerinin gizli kalacağından söz edilmiştir. Kullanılan anket formunda annelerin pandemi öncesinde ve pandemi sürecinde çocuk kütüphanelerini kullanımlarına yönelik görüşlerini belirlemek üzere hazırlanmış olan 10 adet soru yer almaktadır. Araştırmada veri toplama aracı oluşturulmadan önce ilgili alandaki literatür taraması yapılmıştır. Ardından 10 maddelik “Annelerin Çocuk Kütüphaneleri ile İlgili Görüşleri Anket Formu” hazırlanmış, formun güvenilirliği ve kapsam geçerliği için 7 uzmandan görüş alınmıştır. Lawshe tekniği ile yapılan analizler sonucunda formda yer alan maddeler için, Kapsam geçerlik oranı (KGO) değerinin .71-1 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu sonuçla birlikte hiçbir madde formdan çıkarılmamıştır. Kapsam geçerlik indeksi (KGI) .98 olarak bulunmuştur. Araştırmanın etik izni alınmıştır. Araştırmanın veri analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphaneleri, Anneler, Okul Öncesi Dönem

Okul Öncesi Çocuklara Yönelik Başarılı Bir Kütüphane Örneği: Tematik Çocuk Kütüphanesi

Hülya GÜR

Mürsel SABANCI

Mürşit CANBULAT

Balıkesir Üniversitesi, hgur@balikesir.edu.tr

Özet

Bir bireyin okuma alışkanlığı edinmesindeki ilk aşama okuma sevgisinin oluşmuş olmasıdır. Çocuk kütüphaneleri, çocukları okumanın tadına alıştıran ve okuyan bir toplum oluşturmada büyük bir öneme sahiptir. Ancak yıllardır çocuk kütüphaneleri ihmal edilmiş, çocukların uğrak yerleri olmaktan uzak mekanlar olarak görülmüştür.

Çocuk kütüphaneleri nitelikli ve ilgi çekici hale getirildikçe, çocuklar kütüphanenin hizmetlerinden yararlanmak ve okumak için daha istekli olacağı açıktır. Çocukların kütüphanelere gelenleri orada kitaplarla tanışmalarında en önemli faktör de kütüphanede bulunan kitapların ve etkinliklerin yapısıdır.

Çocuk kütüphanecileri çocuklara daha iyi hizmet verebilmek ve çocuk psikolojisinden daha iyi anlayan formasyon sahibi kişiler olmalı ve değişen koşullara göre bireylere elektronik ve görsel kaynaklarla okuma etkinliklerine katılma ya da e-kitap, e-dergi gibi kaynakları daha çok tercih etme konusunda yardımcı olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphanesi, Tematik Kütüphane, Öğrenci Görüşleri

Çocuk Kütüphanelerinde Avm (Alışveriş Merkezi) Kütüphanesi Gaziantep Örneği - Uygulanan Stratejiler ve Yapılan Etkinlikler

Hüseyin ATEŞ

Ferda ERDOĞAN

Selma COŞKUN

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, coskun.selma.5858@gmail.com

Özet

Sürekli gelişen dünyada, tüketim merkezi olan AVM (Alışveriş Merkezi)'ler, toplumun ihtiyaçlarına uygun olarak sosyo-kültür, sanat ve eğlence merkezi olma yolunda hizmet vermeye başlamıştır. Küresel kapsamdaki değişim ve dönüşüme toplumun standartları doğrultusunda ayak uyduran AVM'ler topluma; sanatsal, eğlenceli, sosyal ve kültürel bir ortam sunarak, bilgi merkezi olan kütüphaneleri de günümüzde bünyelerinde bulundurmaktadır.

Dünyadaki ve ülkemizdeki tüm gelişmeleri yakından takip eden Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, uygulamalı çocuk kütüphanelerinden dördüncüsünü Gaziantep Sanko Park AVM içerisinde açmıştır. Dünyada örnekleri bulunan fakat Türkiye'de AVM 'de açılan ilk çocuk kütüphanesi olma özelliğini taşıyan ve adını milli şairimizden alan Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi'nin amacı, daha önce açılan ve büyük bir okur kitlesine ulaşan diğer kütüphanelere gidemeyen, "Ben Okuyorum, Gaziantep Okuyor" uygulamasından, kütüphanelerden ve yapılan tanıtımlardan haberdar olamayan okuyuculara AVM kütüphanesi modeli kanalıyla ulaşmaktır.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, kütüphaneleriyle; büyük bir okuyucu kitlesinde, turistlerde, rol model almak isteyenlerde ve iş insanlarında büyük bir güven teşkil etmiştir. Kütüphanelere duyulan bu önem ve güven ile AVM kütüphanesi, Gaziantep'in önde gelen yatırımcılarından oluşan Sanko Holding desteği ve iş birliği ile açılmış, iç donanımı sağlanmıştır. Açıldığı günden bu yana sadece dört ay içerisinde 650 üyeye ulaşan Sanko Park AVM Mehmet Akif Ersoy Çocuk Kütüphanesi, her yaş grubundan toplam 15000 ziyaretçiye ev sahipliği yapmış, gelen okuyucular diğer kütüphaneler konusunda bilgilendirilmiştir. 0-12 yaş okuyucu kitlesine hizmet veren AVM kütüphanesi, kullanıcı profiline uygun, geniş bir kitap koleksiyonuna sahiptir. Her saat başı yapılan, kadim sözlü geleneğimizin aktarımı olan ve çocukları hayata hazırlayan masal anlatımlarıyla kütüphanemiz, okuyucuları için 3. mekân bilgi, kültür, cazibe merkezi olmuştur.

Bu çalışmada AVM ve kütüphane ilişkisi kurularak kütüphanelerin AVM 'deki yeri ve önemine değinilecektir. Aynı zamanda Türkiye'de ilk olan AVM çocuk kütüphanesi Gaziantep modelinde verilen hizmetlerle detaylı olarak açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avm Kütüphanesi, Çocuk Kütüphanesi, Avm Kütüphanesi Gaziantep Örneği

Çiğli Belediyesi Oyuncak Kütüphaneleri'nin İmece Kültürü ve Döngüsel Ekonomi Açısından İncelenmesi

İlyas AYDINALP

Çiğli Belediyesi, ilyasaydinalp@cigli.bel.tr

Özet

Oyuncak Kütüphaneleri 20. Yüzyılın ikinci çeyreğinde dünyada ortaya çıkan ve günümüze kadar kırktan fazla ülkede yaygınlaşmış bir uygulamadır. Oyuncak, çocukların gelişiminde en önemli faktörlerden biridir. Çocukların farklı oyuncaklarla oynamasını, psikomotor becerilerinin gelişmesini, sosyal becerilerinin arttırılmasını, anne, baba ve çocuk ilişkisini güçlendirmeyi sağlamak gibi birçok fayda sağlayan oyuncak kütüphanelerinin sayısı ülkemizde çok azdır.

Giderek ağırlaşan ekonomik koşullar dezavantajlı çocukların nitelikli ve farklı çeşitlerde oyuncaklara ulaşımını zorlaştırmaktadır. Çocuk gelişiminde son derece önemli olan nitelikli oyuncakların ulaşılabilir olmasına yönelik çözümlerden biri Oyuncak Kütüphaneleri'dir.

İzmir'in Çiğli İlçesi 220 bine yaklaşan nüfusu ile metropol ilçelerden biridir. Sanayisi gelişmekle birlikte dezavantajlı nüfus sayısı fazladır. 0-18 yaş arasında 46 bin çocuk bulunmaktadır. Çiğli Belediyesi Mekansal Stratejik Planlama araştırmasıyla oyun çağında olup nitelikli oyuncaklara ulaşamayan çocuk sayısı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu veriler ışığında dezavantajlı mahallelere Oyuncak Kütüphanesi yapılmaktadır. Kütüphanelerde kullanılan oyuncaklar ve kitaplar yapılan kampanyalarla ikinci el olarak toplanmıştır. Kampanya görsellerinde "imece" "dayanışma" ifadeleri ve hashtagleri kullanılmış, ailelere ve çocuklara bu kavramlar anlatılmaya çalışılmıştır. Toplanan oyuncak ve kitapların gerekli bakımları yapılmış ve kullanıma sunulmuştur. Kampanya ile ikinci el oyuncak ve kitap toplamadaki amaç hem imece hem de döngüsel ekonomi kavramlarını topluma anlatabilmektir. Oyuncak Kütüphaneleri iki modelden oluşmaktadır. Birinci model; belediye envanterinde bulunan hurdaya ayrılmış körüklü otobüslerin içinde ve dışında gerekli düzenlemelerin yapılarak belirlenen parkların içine sabitlenerek oluşturulmasıdır. İkinci model; yirmi metre karelik konteynırların içinin ve dışının düzenlenerek oyuncak kütüphanesine çevrilmesidir. Her iki modelde de hurdaya ayrılmış otobüslerin ve konteynırların kullanılma amacı çocuklara döngüsel ekonomi konusunda bilgi vermek farkındalık yaratmaktır. Bu oyuncak kütüphaneleri yapılırken çocuklara nitelikli oyuncaklar sunulması amaçlanırken bir taraftan da hem unutulmuş hem de hayatlarımıza yeni giren kavram ve uygulamaların hatırlanması amaçlanmıştır.

Çiğli Belediyesi Oyuncak Kütüphaneleri oyun ve oyuncak kültürünü yaygınlaştırmaya çalışırken bir taraftan da İmece ve Döngüsel Ekonomi kavramlarını insanların hayatına kazandırmaya çalışmaktadır. Bu çalışma ile belediye tarafından yapılan oyuncak kütüphanelerinin çocuklar ve aileler üzerindeki etkisi incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Oyuncak, Kütüphane, Oyuncak Kütüphanesi, İmece, Döngüsel Ekonomi

Kütüphane Kültürünün Geliştirilmesinde Bir Araç Olarak Çizgi Diziler: Molly Of Denali Örneği

Mehlika KARAGÖZOĞLU ASLIYÜKSEK

Marmara Üniversitesi, kmehlika@gmail.com

Özet

Araştırmalar, toplumun büyük çoğunluğunun haber alma, bilgilenme, eğlenme ve boş vakit geçirme gibi gerekçelerle aktif televizyon izleyicisi olduğunu ve uyku haricinde kalan zamanlarının neredeyse üçte birini televizyon seyrederek geçirdiğini göstermektedir. Aynı toplumun bir parçası olarak doğan ve yetişkinleri model alarak büyüyen çocukların da televizyon izledikleri kaçınılmaz bir gerçektir. Çocukların, kendilerine yönelik televizyon kanallarında en fazla izledikleri yayınlar çizgi dizilerdir. Olumsuz etkileri sürekli dile getirildiği halde izlenmeye ve izletilmeye devam edilen çizgi dizilerin varlığını mümkün olduğunca bir avantaja dönüştürmek ise yayınların niteliğini arttırmak ile mümkün olacaktır.

Bunun için çocuklara toplumsal farkındalık ve yetkinlikler kazandıracak kültürel unsurların çizgi filmlere yerleştirilmesi faydalı olabilir. Bu kültürel unsurların en önemlilerinden biri ise kütüphane kültürüdür. Okuma kültürünün geliştirilmesi için bir lokomotif görevi de üstlenecek olan kütüphane kültürü, toplumdaki her bireye çocukluktan itibaren kazandırılması gereken bir kültürdür. Bu çalışma, çocuklar tarafından sevilerek izlenen çizgi dizilerin kütüphane kültürü kazandırmada bir araç olarak değerlendirilebilirliğinin sorgulanması ve bu bağlamda "Molly of Denali" adlı çizgi dizinin incelenmesi amacını taşımaktadır.

Nitel olarak tasarlanan araştırma kapsamında, Minika Çocuk kanalında yayınlanan "Molly of Denali" çizgi dizisinin iki sezonluk 45 bölümünün tamamı incelenmiş ve epizotlarda geçen kitap, kütüphane, okuma unsurları değerlendirilmiştir. Araştırmanın verileri doküman incelemesi (belgesel tarama) yöntemi ile toplanmış ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bölümlerin on beşinde kitap ve okuma eylemine ilişkin unsurlar yer alırken, altı bölümde kütüphane unsuru yer almaktadır. Bölümlerde, kütüphane unsuru, doğru ve güvenilir bilgiye erişim ortamı olarak, yerel belleğin saklanıp korunduğu bir merkez olarak, insanların bir araya geldikleri ortak bir mekân olarak ve etkinliklerin yapıldığı toplumsal bir yer olarak sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kütüphane Kültürü, Okuma Kültürü, Çizgi Dizi, Molly Of Denali, Televizyon, Çocuk

Yerel Yönetim Semt Kütüphanelerinde Çocuklara Yönelik Hizmetlerinin Kullanıcılar Tarafından Değerlendirilmesi ve Yaratılan Algının Belediye İmajına Etkisi: Bayraklı Belediyesi Örneği

Mehmet Ali AKKAYA

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, mali7akkaya@gmail.com

Özet

Yerel yönetim ya da ülkemizde daha çok bilinen adıyla belediye semt kütüphaneleri, temelde bir halk kütüphanesi olarak hizmet veren belediye kütüphanelerinin hizmet uçlarıdır. Belediyenin farklı bölgelerinde hizmet veren/vereabilen semt kütüphaneleri, bu yanıyla hiçbir sınırlama olmaksızın kapıları herkese açık olan bilgi merkezleridir. Nadir birkaç örnek hariç tutulacak olursa, Türkiye’de geride kalan yüzyılın son çeyreğinden itibaren bilgi merkezi türleri dünyasında kendinden söz ettirmeye başlayan belediye kütüphaneleri, günümüzde en hızla yaygınlaşan ve kullanıcılarının dikkatini çekmeyi başaran kütüphanelerdir. Bu değişimin arka planında yoğun kentleşme ve kent kültürünün kentliler tarafından yaşamın önemli bir parçası olarak görülmeye başlanması yer alır. Söz konusu unsurları daha görünür kılan esas harekete geçirici güç ise, belediyenin kültür hizmetlerinin de seçmenler tarafından tıpkı diğer yerel yönetim temel hizmetleri kadar önemseniyor ve belediye imajı ile ilişkilendiriliyor olmasıdır. Bu bakış açısı, doğal olarak yöneticileri kültür hizmetlerinin bir parçası olarak kütüphaneler konusunda daha özenli olmaya itmektedir. Semt kütüphaneleri, bu algı ve kaygı değişiminin yarattığı bilinçlilik ile belediye kütüphane hizmetlerini yaygınlaştırmanın ve seçmenler tarafından daha kolay erişilebilir hale getirme çabasının bir sonucudur.

Bu çalışmada kütüphane hizmetleri ve bu hizmetlerin seçmenlere ulaştırılması açısından İzmir’in en başarılı ilçelerinden biri olan Bayraklı Belediyesi’nin çocuklara yönelik kütüphane hizmetlerinin semt kütüphaneleri bağlamında ele alınması amaçlanmıştır. Söz konusu amaç doğrultusunda, ilçeyi temsil eden ve rastgele seçimle belirlenecek Bayraklı Belediyesi sınırları kapsamında ikamet eden aileler ve çocukları ile görüşülerek, semt kütüphanelerinin hizmetlerini değerlendirmeleri istenecektir. Bu bağlamda hazırlanacak mülakat metninde, çocuklara yönelik kütüphane hizmetlerinin seçmenlerin nazarındaki belediye algısına etkisinin de ortaya konulmasına yönelik soru ve önermelere yer verilecektir.

Bayraklı Belediyesi, hâlihazırda Merkez Belediye Kütüphanesi dışında, 14 semt kütüphanesi ile belediye sakinlerine kültür hizmet vermektedir. Belediyenin çocuklara yönelik hizmetler bağlamındaki yetkinliklerinin serimlenmesinin, bu yetkinliklerin iyileştirilerek geliştirilmesi ve kullanıcılar üzerinde yaratacağı kurum ve belediye algısının, “seçmen” memnuniyetine dönüşeceği bilincinin gelişmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Böylesi bir farkındalık ve önemseme zinciri, tüm belediye sakinlerinin kültür ikliminin zenginleşmesi, toplumsal uyumunun artması anlamına gelecektir.

Anahtar Kelimeler: Kütüphane, Yerel Yönetim, Belediye Kütüphanesi, Semt Kütüphanesi, Bayraklı Belediyesi

Bebek ve Çocuk Kütüphaneleri Koleksiyonunda Bulunan Oyuncakların Kütüphane Kullanma Alışkanlığına Etkisi

Mehtap ÇAYIRLI

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü,
cayirlimehtap@gmail.com

Özet

Erken çocukluk eğitiminin merkezinde bulunan “oyun” ve “oyuncaklar” ile öğrenme fırsatları yaratılmakta; çocuklara iş birliği içinde çalışma, yönergeleri takip etme gibi birçok becerinin yanı sıra akademik, sosyal-duygusal beceriler de kazandırılmaktadır.

Bilindiği üzere, halk kütüphaneleri koleksiyonlarında oyuncaklara da yer verilmektedir. Kitap dışı materyal ve oyuncaklar aracılığıyla çocuklara seçim yapma, yaratıcı ve üretici olma, analiz etme ve problem çözme ile ilgili fırsatlar sunulmaktadır.

Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğünce 2018 yılından bu yana 153 çeşit oyun ve oyuncak temin edilmiş ve yurt genelinde halk kütüphanelerinin çocuk bölümlerine ve müstakil olarak hizmet veren bebek ve çocuk kütüphanelerine gönderilmiştir.Çocukların el becerilerinin geliştirilmesine, hızlı karar vermelerine, yeni yetenekler kazanmalarına, bir sonraki adımı düşünmelerine, olasılık hesaplayabilmelerine destek olan zekâ oyunları ve oyuncaklar temin edilerek kütüphanelere gönderilmektedir.

Bebek ve çocuk kütüphanelerinde erken okuryazarlık becerilerini ve dil gelişimini desteklemeye yönelik materyal, çocukların genellikle oyun oynamayı tercih ettiği ortamlara yerleştirilmektedir. Bu sayede hem ebeveynler ve diğer bakım verenler (bakıcı, anneanne, babaanne vb.) hem de kütüphaneciler ve çocuk gelişimciler, çocuklara didaktik yöntemlerle yaklaşmak yerine çocukların öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirmelerini ve keyif almalarını sağlamaktadır.

Materyal, çocukların yaşları ve ilgi alanları göz önünde bulundurularak seçilmektedir. Materyalin organik ve geridönüşümlü olmasına öncelik verilmekte, bireysel/ grup etkinliklerinde kullanabilmesi tercih edilmektedir.

Oyun ve oyuncak üretiminde ülkemizde son yıllarda ürün çeşitliliğinin arttığı görülmektedir. Plastik malzemeden üretilen oyuncaklar, çoğunlukla dayanıklı olmaları ve kolay temizlenebilmeleri sebebiyle tercih edilmektedir. Ancak sadece plastik oyuncaklarla oynayan çocukların duysal deneyimler kazanmakta zorlandıkları bilinmektedir. Bu sebeple, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğünce ahşap, bez ve kumaş, kauçuk gibi organik malzemelerden mamul oyuncaklar da satın alınmaktadır.

Bu çalışmada; Ankara’da hizmet vermekte olan bebek ve çocuk kütüphaneleri kullanıcılarına –öncelikle ebeveynlere olmak üzere- oyuncakların, çocukların kütüphane kullanma alışkanlığı kazanmalarına etkisini ölçmeye yönelik bir anket uygulanması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Halk Kütüphaneleri, Bebek Kütüphaneleri, Çocuk Kütüphaneleri, İş Birliği, Oyun, Oyuncak, Erken Okuryazarlık, Oyunla Öğrenme, Çocuk Gelişimi

Çocuk Kütüphanlerinin Kitap Okuma Alışkanlığına Etkisi : Sultangazi Örnekleme

Melda Nur GÜNLER

Zeynep ADATEPE

*İstanbul Sultangazi Belediyesi, meldanurgnlr@gmail.com
İstanbul Sultangazi Belediyesi, zynp.adatepe@gmail.com*

Özet

İnsanı diğer varlıklardan ayıran en önemli niteliği okumasıdır. Okuma alışkanlığı; kişilerin okumayı öğrendikten sonra bu eylemi yapmalarını sağlamak amacıyla kazanılması gereken bir beceridir. Okuma alışkanlığı, yaşam boyu sürekli ve düzenli şekilde gerçekleştirilen eylem olarak tanımlanır (Richaud, 1978; akt. Altıntaş, 1995). Okuma alışkanlığının kazanıldığı ilk yer, ailedir. Okuma alışkanlığının kazandırılması sürecinde etkili olan diğer bir etken ise okul ortamıdır (Balcı, 2013; akt. Türkben, 2010). Bireyler çocukluktan yetişkinliğe yaşamlarında sahip olması gereken bilgiyi en sağlıklı okuma yolu ile edinirler. Yaşamın sürekli oluşu okumanın da sürekliliğini gerekli kılmaktadır. Bu da okuma alışkanlığının birey ve toplumun gelişmesi için temel unsurlardan biri olduğunun göstergesidir (Yılmaz, 1998).

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK), kitap okuma ile ilgili yaptığı araştırmada ; Türkiye'de çocuklar okuma becerileri açısından 35 ülke arasında 28. sırada bulunmuştur. Verilere göre Türkiye'de okuma alışkanlığının düşük olduğu aşıkardır. Bu, toplumun en temel sorunlarından birisidir diyebiliriz (Yılmaz, 1989). Bu anlamda yerel yönetimlere belediye kütüphaneleri açmada ve hizmet vermede görev düşmektedir. Cevher (2015) de yapmış olduğu araştırmada çocuk kütüphanelerinin çocukların okuma alışkanlıkları üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu tespit etmiştir.

Sultangazi'de ilk çocuk kütüphanesi 7 Şubat 2021 tarihinde Şehit Ferdi Yurduseven Gençlik Merkezi'nde açılmıştır. İlçede açılan ilk ve tek çocuk kütüphanesi olması sebebiyle çocukların kütüphaneyi kullanma sıklığı ile kitap okuma alışkanlıklarına etkisi bu çalışmada incelenecektir. Buna ek olarak çocuk kütüphane kullanımlarının akademik başarıya, sosyal becerilere etkileri de ebeveynlerle yapılan görüşmeler ile değerlendirilecektir. Kütüphanede bulunan özel tasarlanmış etkinlik alanları ve haftalık yapılan etkinliklerin çocukların okuma alışkanlıklarına nasıl bir etki yaptığı üzerinde de durulacaktır. Yapılan bu araştırma sonucunda çocuk kütüphanelerinin çocukların kitap okuma alışkanlıklarına etkisinin artırılmasına yönelik neler yapılacağına dair önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Okuma Alışkanlığı, Akademik Başarı, Sosyal Beceri, Çocuk Kütüphanesi, Yerel Yönetim

Okul Öncesinde Bir eTwinning Proje Örneği: 100 Güne 100 Kitap - Okul Öncesi Dönemde Bir Kütüphanecilik Modeli

Merve YAĞCI

Etmesgut İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, mrvygc@hotmail.com

Özet

Projenin çalışma grubu Türkiye'nin çeşitli illerinde MEB'e bağlı devlet anasınıflarında 2017-2018 eğitim öğretim yılı itibarıyla son 5 yılı kapsayan süreçte çalışan okulöncesi öğretmenlerinden gönüllü olan 150 öğretmen ve bu öğretmenlerin öğrencilerinin aileleri ile oluşturulmuştur. Hazırlanan anket ön test ve son test şeklinde çalışmaya katılan tüm velilere uygulanmıştır. Çalışma grubundaki öğretmenlerin öğrencileri her yıl değiştiğinden proje her yıl benzer sonuçlar vermiştir. Proje 5 yıldır devam etmektedir. Projenin akademisyen görüşlerine dayanarak oluşturduğu bir kitap listesi vardır. Bu liste her yıl revize edilmektedir. Okul öncesi öğretmenleri tarafından sınıfının yaş grubuna ve çocukların hazırlanışına göre proje listesinden seçilen nitelikli kitaplar her sınıf için 100'er adet temin edilir. Her öğretmenin sınıfında öğrenci sayısı kadar proje kitap çantası vardır. Öğretmen kitapları çantalara bölüştürerek yerleştirir. Proje ortağı her öğretmen kitap çantalarına sayı vererek sınıfına uygun liste hazırlar. Çocuklar her hafta mutlaka sırası gelen kitap çantasını eve götürerek ailesiyle birlikte okuyup ertesi hafta geri getirip yeni çantasını alır. Liste bitene kadar bu devam eder. Proje öğretmenleri tarafından bu süreç titizlikle takip edilmiştir. Yıl sonuna kadar özenle seçilmiş 100 kitap aileleri tarafından çocuklara okunur. Bu süreçte çocuk bu kitapları sınıf kütüphanesinden temin etmiştir. Düzenli bir şekilde çanta takibi yaparak kitapların sorumluluğunu alır. Proje uygulayıcısı öğretmen çantaların takibini özenle yapar. Her çantanın içinde bulunan kitapların listesini tutar, kitapları düzenli kontrol eder, kitap çantalarının eve gidip gelişini düzenli bir şekilde takibini sağlar. Böylece her sınıf düzenli kitap temin edilen minik bir kütüphaneye dönüşür.

Bu projede beş yıl sürecinde birçok çalışma yapılmıştır ve yapılmaya devam etmektedir. Proje ekibi ile alınan karar doğrultusunda Ceza ve Tevkifevleri içerisinde çocuk kütüphaneleri oluşturma ve varolan kütüphaneleri zenginleştirme çalışmaları yapılmıştır. Gerekli yazışmalar yapılmış. Sonrasında Ankara Ceza ve Tevkifevleri Eğitim Merkezi'nde çalıştay düzenlenmiştir. Resmi izinler alındıktan sonra Sincan Kapalı Kadın Cezaevi ziyaret edilerek içerideki mevcut durum incelenmiştir. Bu çalışma için afiş hazırlanmış ve hızla yaygınlaştırma çalışması yapılmıştır. Bu çalışma için il ve ilçe temsilcileri belirlenmiştir. Çalışmanın 2. aşaması için Türkiye'deki tüm okullardan kitap talep edilmiştir. Resmi yazışmalar Milli Eğitim Bakanlığı ile yapılmıştır. Kitaplar hızla toplanarak Sincan Kadın Kapalı Ceza Evi'nde oluşturulacak ilk pilot çocuk kütüphanesi için her yerden kitap gönderilmeye devam etmektedir. Türkiye genelinde 17 ilde Kadın Kapalı Cezaevleri'nde koğuş alanlarında çocuk kütüphaneleri oluşturulmuştur.

Pandemi sürecinde iki yıl boyunca çocukların evlerine kitap ulaştıramayan proje uygulayıcı öğretmenleri yayınevlerinden izin alarak instagram canlı yayınlarında binlerce çocuğa 24 süreli yayında kalacak şekilde nitelikli çocuk kitabı okuyup etkinlikler yapmışlardır. Birçok akademisyenle birlikte veli ve öğretmen eğitimleri düzenlemişlerdir. 29 – 30 Mayıs 2021 tarihinde Türkiye'de ilk kez yapılan online 'Okul Öncesi Dönem Çocuk Edebiyatı Zirvesi'ni düzenlemişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kitap, Çocuk Kitabı, Proje, Etwinning, Çocuk Kütüphanesi

Uzaktan Çocuk Kütüphaneciliği Hizmetleri: Covid-19 Dönemi Dünya Örnekleri

Merve YAVUZDEMİR

Kültür ve Turizm Bakanlığı-Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, myavuzdemir@yahoo.com

Özet

2019 sonunda başlayan ve 2021 yılında ülkemizde dahil olmak üzere tüm dünyayı etkisi altına alan covid-19 salgını hayatımızın her alanında değişikliklere neden olmuştur. Özellikle aşı öncesi virüse ilişkin yeterli müdahale ve mücadele yöntemlerinin bilinmemesi nedeni ile kamusal alanların kapatılması gündeme gelmiştir. Bu bağlamda, dünyanın neredeyse her yerinde kütüphaneler kapatılmıştır. Kapatmayı takiben dünyanın farklı bölgelerinden kütüphaneler uzaktan hizmetlerine başlamıştır. Özellikle çocukların sokağa çıkma yasağı ile evlerde kaldığı dönemde kütüphaneler çocuk hizmetlerini uzaktan ve çevrimiçi platformlar üzerinden yürütmeye devam etmiştir. Bunun yanında eğitimin de uzaktan olması teknolojiye erişen ve erişemeyen çocuklar arasında fırsat eşitsizliğine neden olmuş, New York Halk Kütüphanesi gibi kütüphaneler koleksiyonlarına hotspots ekleyerek dezavantajlı çocuklara wifi ödünç vermeye başlamışlardır. Virüse karşı önlemler alınmaya başlandıkça hizmetler kademeli olarak açılmıştır.

Ülkemizde de eba merkezi olarak hizmet veren kütüphaneler çocukların eğitim ve öğretime erişiminde köprü görevi görmüştür. Kimi kütüphaneler çocuklar için tamamlayıcı eğitim programları düzenlerken, Oodi Halk Kütüphanesi gibi okul öncesi dönem çocukları için kütüphaneden canlı yayınlar ile masal saati yapan, Fayetteville Halk Kütüphanesi - Maker Atölyesi gibi çocuk ve gençlere evde yapabilecekleri stem etkinliklerini youtube aracılığı ile sunana kütüphaneler de bulunmaktadır. Covid-19 salgını kurumlara her an yaşanabilecek belirsizlik durumlarında adapte olabilecek esnekliğe sahip olmaları gerektiğini göstermiştir. Özellikle çocuk hizmetleri için farklı ihtiyaçlara hitap edebilecek çözümler dünyanın farklı yerlerinde kütüphaneciler aracılığı ile sunulmuştur. İyi uygulama örneklerinin derleneceği bu çalışma ile ülkemizde de kütüphanecilerimiz için bir rehber oluşturulması planlanmaktadır. Sadece küresel bir sorunda değil, deprem, sel vb. afetlerde ya da göç gibi beklenmedik durumlarda da hizmetlerini ihtiyaç odaklı güncelleyerek durum ve imkanlara göre pozisyonunu almalıdır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Kütüphane Hizmetleri, Çocuk Kütüphaneleri, Covid-19 ve Kütüphaneler

Sözcüklere Mekân Tayin Etmek: Çocuk Yazınında Kütüphanelerin Temsili

Meryem Selva İNCE

Havva YILMAZ

Çocuk Yazını, infococukyazini@gmail.com

Özet

Çocuklara kitap okuma kültürünü kazandırmak hususunda kütüphanelerin rolü yadsınamaz. Bir metni okurla buluşturmada yayınevleri, yayıncılar ve okullar kadar çocuk okura, kitap okuyan diğer çocuk okurlarla sosyalleşme fırsatı sunması, özellikle taklit yoluyla öğrenen belli yaş grubundaki çocukların okuma edimini içselleştirebilmesi ve farklı kültürlerden nitelikli pek çok kitaba aracısız ulaşabilmesi yönüyle kütüphaneler önemli birer aktördür. Çocuk kütüphaneleri, kitaba mekân kazandırarak çocuk, okurluk ve toplumsal hafıza bağlamında kültürel mirasın gelecek nesillere aktarımında da aracı olurlar. Diğer yandan, kütüphaneler, sözcüklere bir mekân tayin eden çocuk yazınının da önemli bir parçasıdır. Çocuklara hitap eden farklı yazın türlerinde kitap, kütüphane ve kütüphaneci temsiliyetine dair pek çok örneğe rastlamak mümkündür.

Bachelard Mekânın Poetikası (1996) eserinde mekânı fenomenolojik bir düzlemde şiirsel bir imgelem olarak ele alır. Mekân her ne kadar sabit gözüke de değişen ve dönüşen bir yanı da olması hasebiyle zamanı da içinde tutan bir yapıdadır. Bu bağlamda modernite akışkan zemininde yersiz yurtsuz kalan düşünceye Bachelard “mekân” dolayımıyla bir yer inşa etmeye çalışır. Zira mekân sadece bilinci değil, bilinçdışını ve öznenin duygulanımlarını da kapsülleyen bir alandır. Bu çalışmada ise “yazın” kelimesinin türler arası üretimleri kuşatan kapsayıcılığından istifade edilerek, çocuk edebiyatı metinlerinde ve çocuk izleyiciye hitap eden filmlerde kitabın, kütüphanelerin ve kütüphanecilerin temsili ele alınacaktır. Bu doğrultuda, seçilmiş çeviri ve telif eserler mekân, koku, davranış, okuma kültürü, sosyalleşme, kültürel çeşitlilik, ötekiyle karşılaşma ve farkındalık gibi çeşitli bağlamlarda incelenecek, farklı anlatıların inşa ettiği kütüphaneler mekân ve metin ilişkisi odağında değerlendirilecektir. Böylece, çocuk kütüphanelerinin mekânsal temsiliyetinin çocuk okur nezdinde ne gibi bir niteliğe sahip olduğu ortaya çıkarılacak ve anlatıda çocuk öznenin bilişsel anlamda mekânla ilişkisinin izi sürülecektir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Edebiyatı, Animasyon Filmler, Kütüphaneler, Temsil, Kitap Kültürü, Mekân

Yerel Yönetim Kütüphanelerinde Çocuk Dermesinin Geliştirilmesinde Bibliyometrik Bir Yaklaşım

Mücella Sena KÖKSAL

Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, mcellasena@gmail.com

Özet

Bilgi kaynaklarının sayısının ve fiyatlarının artışı, kullanıcıların bilgi ihtiyaçlarının maksimum düzeyde karşılanması misyonu gibi nedenler kütüphanecilerin koleksiyonlarını oluştururken etkin politikalara sahip olması gerektiğini hatırlatmaktadır. Kütüphanelerin hem mekân hem de bütçeden kar edebilmesi ve etkin koleksiyonların kütüphanelerde yer alabilmesi doğru politikaların uygulanması ile mümkündür. Bu sebeple kütüphane koleksiyonunda yer alan kitapların kullanım sıklıklarının incelenmesi ve bu doğrultuda politikaların oluşturulması gerekmektedir. Politikalar oluşturulurken ise ulusal ve uluslararası literatürün incelenmesi, kullanım istatistiklerinin doğru analiz edilmesi gerekmektedir. Söz konusu kullanım verilerinin analizi için birtakım matematiksel yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bibliyometri, istatistiksel ve matematiksel yöntemlerin kitaplara uygulanmasıdır (Pritchard, 1969). Bibliyometrik bir ölçüm aracı ve ekonomi bilimi literatüründe 80/20 kuralı olarak da ifade edilen Pareto Yasası, kütüphane ve bilgi bilimi literatüründe, genellikle 80/20 kuralı olarak geçmekte olup bu kural, ürünlerin %80'inin, kaynakların %20'si tarafından gerçekleştirilebileceği fikrine dayanmaktadır. 80/20 kuralı ile belli konu alanlarına sahip yayınlar analiz edilebilir.

Kütüphaneciler, 80/20 kuralından yararlanmak suretiyle çalıştıkları kütüphanelerdeki dolaşımın teorik olarak %80'ini sağlayacak çekirdek koleksiyonu belirleyebilirler ve özellikle de belli konu alanlarına sahip kitapların ve bu kitapların yüzdelik oranlarını da analiz edebilirler. Bu sayede kütüphaneler koleksiyonlarını etkin bir şekilde yönetebilir, kullanıcılarının bilgi ihtiyacını da en üst düzeyde karşılayabilirler.

Bu çalışma kapsamında Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan ISBN (International Standard Book Number), Materyal Sağlama ve Koha Otomasyon Şube Müdürlüklerinden elde edilen 2019-2020 yılına ait çocuk kitaplarına ait veriler çalışmanın kaynağını oluşturacaktır. Söz konusu veriler bibliyometrik yaklaşımlarla incelenecek, bebek ve çocuk kütüphanelerinde yer alabilecek en etkin kitaplar koleksiyona seçilecek ve nitelikli koleksiyonların hizmete sunulması sağlanacaktır.

Çalışmamızda yukarıda kullanılacak yöntem ve yaklaşımla Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan 68 çocuk ve bebek kütüphanesinin kitap koleksiyonlarının oluşturulmasında yararlanılabilecek bir rehber kaynak oluşturulmuş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Koleksiyonu, bibliyometri, derme geliştirme, koleksiyon yönetimi, Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü

Çocukların Kütüphane Algılarının Oluşmasında PYP (Primary Years Program – İlk Yıllar Programı) Eğitiminin Rolü

Nagehan SELÇUK

Acıbadem Okulları, nghn.krgc@gmail.com

Özet

PYP (İlk Yıllar Programı), 3-12 yaş grubundaki öğrencilerin akademik, sosyal, fiziksel, duygusal ve kültürel açılardan gelişmesini amaçlayan bir eğitim modelidir. Çocukların hem sınıfta hem de dış dünyada araştıran-sorgulayan bireyler olarak gelişmelerine odaklanmaktadır. Uluslararası bir müfredat modelini temel alan PYP, ilgili yaş grubundaki öğrencilere yönelik eğitim yöntemleri ve değerlendirme stratejileri hakkında yol gösteren yaşam boyu öğrenen bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Ibo.org, 2017).

Yaşam boyu öğrenen bireyler yetiştirmeyi amaçlayan eğitim modeli kütüphaneyi okulun kalbi olarak görmektedir. Bu bağlamda kütüphane derslerini önemsemektedir. Çalışmada PYP eğitimi verilen Acıbadem Okulları'ndaki kütüphane ders içeriklerinden bahsedilecektir. Kütüphane dersinde yapılan çalışmaların/öğrenme deneyimlerinin çocukların kütüphane algısının oluşmasında nasıl bir yol izlediğine değinilecektir. Yerel yönetimlerde de bu ve buna benzer içeriklerin verilebileceği vurgulanacaktır. Uzaktan eğitim sürecinde kütüphanenin izlediği yollardan bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Çocukların Kütüphane Algıları, Pyp Kütüphaneleri, Pyp Eğitimi

Çocuk Kütüphanelerinde Çalışan Personelin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimlerinin İncelenmesi

Nihan TEMİZ

Hacettepe Üniversitesi, nnntemiz@gmail.com

Özet

Kütüphaneler çocukların yaşantısına erken yaştan itibaren girmesi gereken önemli yaşam merkezleridir. Çocukların kütüphanelerle tanıştırılması kadar, onlara kütüphanelerde rehberlik edecek olan kütüphane personeline destek verilmesi ve çocuklara en uygun hizmetleri planlama, sunma, uygulama ile ilgili deneyim kazandırılması gerekmektedir.

Araştırma kapsamında Türkiye'deki çocuk kütüphanelerinde görev yapan personelin hizmet içi eğitim gereksinimleri incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın amacı, Türkiye'de çocuk kütüphanelerinde çalışan personelin hizmet içi eğitime neden gereksinim duyduğunu, bu gereksinimlerin konusunu ve önceliklerini belirlemektir.

Çalışma betimleme yöntemi ile anket tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, araştırma sorularına paralel olarak “Çocuk kütüphanelerinde çalışan personelin hizmet içi eğitime gereksinim duyma nedenleri” ve “Çocuk kütüphanelerinde çalışan personelin hizmet içi eğitime gereksinim duydukları konular ve öncelikleri” başlıkları altında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphaneleri, Hizmet İçi Eğitim, Kütüphaneci, Erken Çocukluk Dönemi

Çocuk Kütüphanelerinde Aile ve Çocuk Saati ile Psikolojik Danışma Hizmeti Alan Dezavantajlı Çocuk ve Ebeveynlerin Kütüphane Kullanıcısı Olma ve Fırsat Eşitsizliklerinin Giderilmesi Hakkındaki Görüşleri: Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi Örneği

Nurcan ÜREGEN

Defne YETİM

Gaziantep Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi, nurcannuregenn@gmail.com
Gaziantep Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi

Özet

Bu çalışmanın amacı, Gaziantep Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi'nde Aile ve Çocuk Saati ile dezavantajlı gruba verilen grupla psikolojik danışma hizmetlerinin, ebeveyn ve çocukların fırsat eşitsizliklerini gidermesine, kütüphane kullanımına etkisine ve aile katılımın sağlanmasına olumlu sonuçlar açısından kapsamlı ve bütüncül bir perspektifle incelenmesidir. Bu çalışmanın amacı kapsamında, bütüncül yaklaşımı yansıtmak amacıyla, araştırmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Bu araştırma kapsamında nitel araştırma deseni içerisinde yer alan yaklaşımdan biri olan fenomenoloji (olgubilim) çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan “maksimum çeşitlilik örnekleme” tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmanın modeli, problemi, soruna yönelik elde edilen verilerin doygunluk seviyesi, hedefi ve çalışma için kaynaklar incelendiğinde Gaziantep ilinde bulunan Hasan Celal Çocuk Kütüphanesi'ne gelen Aile ve Çocuk Saati ile grupla psikolojik danışma danışma hizmetlerinden yararlanan çocuklar ve ebeveynler dahil edilmiştir.

Araştırmacılar tarafından ilgili alanyazın incelenmiş, teorik temele uygun olarak alanyazında ki bilgiler ışığında görüşme soruları yapılandırılmıştır. Veri toplama süreci Hasan Celal Güzel Çocuk Kütüphanesi'nde Aile ve Çocuk Saatinin başlaması ile başlamıştır. Araştırma verileri bireysel görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılar ile görüşmeler yüz yüze gerçekleşmiştir. Tüm görüşmeler iki araştırmacı tarafından gerçekleşmiştir. Katılımcılara amaç hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmacılar görüşmelere başlamadan önce çalışmanın başında, katılımcılardan sesin veri analizinde kullanılmak üzere kayıtlar alınması ve kullanılması için onay alınmıştır. Görüşmeler 35 ile 55 dakika arasında sürmüştür. Görüşmeler yansıtıcı dinleme tekniği kullanılarak yürütülmüş ve bu sayede katılımcılar kendilerini rahat hissetmişlerdir ve görüşmeye devam etmişlerdir. Ardından veri analiz süreci şu adımlar ile gerçekleşmiştir; verileri kodlamayı, temaları bulmayı, kodları ve temaları düzenlemeyi, tanımlamayı ve bulguları yorumlamayı içerir. Bu aşamalardan sonra öncelikle görüşmelerden elde edilen ses kayıtları kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. İkinci aşamada, kodlanmış görüşmeler ve anket formları veri analizinin yapılacağı MAXQDA 20 programına aktarılmıştır. Daha sonra analize hazır bir veri dosyası elde edilmiştir. Öncelikle görüşme formları kodlanmıştır. Bundan sonra, formları bu kodlamada elde edilen temalara göre kodlanmıştır. Son aşamada, sonuçlar görüşmeden elde edilen bilgiler ile birlikte rapor edilmiştir.

Bu aşamadan sonra bir veri analizi toplantısı yapılmış ve görüşmenin dökümü birlikte kodlanmıştır. Sonrasında ortak kodlama basamağında, veri analizini yapacak üç araştırmacı kalan görüşmeleri bağımsız bir şekilde kodlamıştır. Bağımsız kodlamanın ardından üç araştırmacı bir araya gelerek ortak bir kodlama yapmışlardır. Kod ve temaların ilk taslağı elde edilmiştir. Tüm araştırmacıların katıldığı bir toplantıda taslak, kod ve temalar tartışılmış ve tüm kodlar, temalar gözden geçirilerek, nihai kod ve temalar elde edilmiştir. Literatüre uygun bir şekilde geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları ile ilgili bir takım tedbirler alınmıştır. Araştırma sürecini planlamak, organize etmek ve ortak çalışmalar yürütmek için araştırma ekibi pazartesi 17.00 ile 19.00 saatleri arasında düzenli olarak yüz yüze bir araya gelmişlerdir. Bu süreçte araştırmanın detayları katılımcıların düşüncelerini ifade edecek şekilde rahatça

tartışılmıştır. Aynı zamanda ortak veri kodlamaları ve asıl veri kodlamaları hem bireysel hem de ortak görüşülüp yapılmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen kod ve temalar görüşülen katılımcılara gönderilmiş ve katılımcıların onayı alınmıştır. Ayrıca zengin ve detaylı betimleme yöntemine dayalı olarak hem yöntem bölümü hem de araştırmanın bulgular bölümü hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda dört ana tema elde edilmiştir. Bu temalardan ilki verilen psikolojik danışma hizmeti sürecinin aile ve çocuklar üzerindeki etkileridir. İkinci ana tema aile ve çocukların psikolojik danışma ihtiyaçlarına yöneliktir. Bu süreçte aileler ve çocuklar psikolojik destek, ailenin eğitimi ve iletişim konusunda destek ihtiyacı hissetmektedir.

Araştırma sonuçları kapsamında dezavantajlı bölgede buluna çocuk kütüphaneleri hakkında; çocuk ve ailelere, psikolojik danışman tarafından sunulan psikolojik danışma faaliyetlerinin güçlendirilmesine ve fazlaştırılmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur. Üçüncü ana tema ise ailelerin ve çocukların grup psikolojik danışması yaşantılarını oluşturmaktadır. Son ana tema ise çocuk kütüphanelerinin psikolojik danışma hizmetlerinin fırsat eşitliğine olan olumlu etkileri, aileyi kütüphaneye kullanıcı yapma hakkında fikirleri ve ailelerin önerilerine yöneliktir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphanesi, Aile ve Çocuk, Psikoloji, Dezavantajlı Bölge, Fırsat Eşitsizliği

Kırsal Mahallelerde Kütüphane ve Okuma Alışkanlığı Çalışmaları: Biz Bu Yaz Kütüphanedeyiz Projesi

Nurçin KASAPOĞLU

Dilber KOÇ

Nilüfer Belediyesi Kütüphaneleri, nurcinkasapoglu@nilufer.bel.tr

Nilüfer Belediyesi Kütüphaneleri, dilberkoc@nilufer.bel.tr

Özet

Proje, Nilüfer Belediyesi Kütüphaneleri tarafından 2011 Temmuz ayında başlatılmıştır. Proje 2021 yılına kadar (pandemi nedeniyle 2020 hariç) her yaz gerçekleştirilmiştir.

Nilüfer'in kırsal mahallelerinde, 5-6 yaşındaki çocuklar ve bakımını üstlenen ebeveynlerinin katılımıyla, çocuklar ve ebeveynleri için atölyeler yapılmıştır. Nilüfer'in üç farklı kütüphanesinde, sabah ve öğleden sonra olmak toplam 6 farklı grup ile bir ay boyunca her hafta, toplam dört hafta süreyle, birer buluşma yapılmıştır. Her grubun oturumunda yaklaşık 20 kadın ve 25 çocuk yer almıştır. Her yıl ortalama 120 ebeveyn ve beraberinde 150 çocuk Biz Bu Yaz Kütüphanedeyiz projesi ile kütüphaneler ve kitaplarla tanıştırılırken; hem çocuğun hem de ebeveynin ilkökul sürecini daha olumlu yürütebilmelerine destek olunmuştur.

Grupların katılımı için, Nilüfer Belediyesi otobüs göndererek ücretsiz ulaşımını sağlamıştır. Atölyeler çocuklar ve ebeveynlerle paralel yürütülen içeriklerle hazırlanmıştır. Çocuklar için, kütüphane üyeliği ile başlayan atölye, okuma ve hikaye anlatılarıyla devam etmiş ardından ince motor becerilerinin gelişmesine yardımcı etkinliklerle sonlandırılmıştır. Çocukların kullandığı malzemeler kütüphane tarafından sağlanmış ve uygulama aşamasında da kütüphane personeli görev almıştır.

Ebeveynler için, ilkökula hazırlanan çocuklarına yönelik yaklaşımları, okuma yazma ve ödev gibi konulardaki tutumlarını, kardeşler, akran ve eşler arasındaki iletişimi destekleyen, çocuk gelişimci ve/ya psikolog gibi uzmanların katıldığı buluşmalar gerçekleştirilmiştir.

Proje sürecinde, zaman zaman çocuklar ve ebeveynlerin birlikte katıldığı atölyeler veya evde birlikte yapıp getirdikleri faaliyetler yer almıştır. Projenin bir oturumunda, Belediye Başkanının çocuklara kitap okuması, ardından sohbet etmesiyle kurulan yakın iletişim aracılığıyla, çocukların vatandaşlık ve kentlilik konusundaki farkındalığına katkı sunulmuştur. Projenin sonunda tüm grupların bir arada olduğu, yüzlerce kadın ve çocuğun katıldığı; konser, oyun ve ikramlarla çocukların ve ebeveynlerin (ve yakınlarının) açık havada neşeli vakit geçirdiği bir şenlik gerçekleştirilmektedir.

Projeye katılacak mahallelerdeki çocuk ve ebeveynlerin bilgileri, ilk yıllarda halk sağlığı birimlerinden, ebelerden sağlanırken, son yıllarda KVKK nedeniyle, muhtar ve zaman zaman sınırlı ölçüde okul idarecinin kişisel tanışıklıkları aracılığıyla sağlanabilmektedir.

Belirlenen isimlerin adreslerine Kütüphane görevlileri tarafından tek tek ziyaret gerçekleştirerek, projeyi anlatan bir mektup bırakarak, yüzyüze anlatarak katılım daveti yapılmaktadır. Proje süresince, kütüphane görevlisi tarafından yapılan telefon görüşmeleriyle; katılımcıların ulaşım vb. organizasyonu için iletişim devam ettirilmektedir.

Davet edilen çocuğa (ve varsa kardeşlerine) özel bir çanta hazırlanarak; resim defteri, kuru boya kalemi, çocuk makası, yapıştırıcı ve bir boyama kağıdı armağan edilmektedir. Çocuk ilk buluşmada üye yapılarak dört haftada dört ödünç kitap alabilmektedir. Ayrıca çocuk için iki kitap armağan olarak sunulmaktadır.

Proje sonunda eşlik eden ebeveyne (anne, baba, babaanne, anneanne, dede olabilir) kutlama belgesi ve çocuk gelişiminde yararlanabileceği kitap armağan edilmektedir. Etkinlikler sonunda ayrılırken yolculukta atıştırabilecekleri (kek ve süt gibi) ikramlarla uğurlanmaktadırlar.

Uzun yıllardır, Nilüfer’de yaygın olarak bilinen ve her yaz yapılması beklenen, Biz Bu Yaz Kütüphanedeyiz projesi, 2020 yılında pandemi nedeniyle kütüphane mekanlarında gerçekleştirilememiştir.

Pandeminin yarattığı kısıtlamalardan dolayı, hızla hizmete açılan Nilüfer Gezici Kütüphane hizmeti sayesinde 2021 yılında proje devam ettirilmiştir. Gezici Kütüphane eşliğinde yol alan buluşmalar; açık havada yapılan atölyelerle, bu mahallelerdeki çocuk ve ebeveynlere ulaştırılmıştır. 2011 yılından bu yana devam eden Biz Bu yaz Kütüphanedeyiz projesi ile, Nilüfer ilçesi kırsalındaki 22 farklı mahalleden; yaklaşık 800 ebeveyn, 1.000’in üzerinde çocuk, 203 oturumla bir araya gelmiştir. Projenin başından bugüne, 3.390 kitap armağan edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Mahalle, Okuma Alışkanlığı, İlkokul, Okuma Modeli, Kütüphane Erişimi, Okuma-Yazma Becerisi, Kütüphanede Sosyalleşme, Yaz Tatili, Üçüncü Mekan

Yerel İmkanlar, Güçlü ve İşlevsel Kütüphaneler: İbradı İlçe Halk Kütüphanesi

Oğuz KURU

İbradı İlçe Halk Kütüphanesi, oguz.kuru@ktb.gov.tr

Özet

Öz:

Halk ve çocuk kütüphaneleri, sadece basılı ve elektronik kaynaklara erişim olanağı sunmakla kalmayıp bireylerin kültürel, sanatsal ve sosyal gelişiminde öncü rol oynamaktadır. Personel niceliği, niteliği, girişimciliği, merkezi yönetimin kütüphanelere bakış açısı gibi etki faktörlerinin yanı sıra yerel yönetimler ve potansiyel paydaşların destekleri kütüphane hizmet sürecine olumlu yansımakta, hizmet niceliği ve niteliğini olumlu yönde etkilemektedir. Özellikle coğrafi, sosyal, ekonomik vb. nedenlere bağlı olarak oluşan dezavantajlılığın hissedildiği bölgelerde il-ilçe halk kütüphaneleri ve çocuk kütüphaneleri adeta bireylerin sosyalleşme mekânı haline dönüşmüştür. İbradı İlçe Halk Kütüphanesi özellikle bina, bütçe, personel gibi temel yetersizliklerine rağmen hizmet sunduğu bölgenin bilgi ve sosyalleşme ihtiyacına yerel yönetim ve paydaşlardan sağlanan destekle karşılık vermeye çalışmakta ve bu çabanın etkileri kütüphane kullanım sayısı, kayıtlı üye sayısı ve sağlanan kullanıcı memnuniyetinden anlaşılmaktadır. İbradı İlçe Halk Kütüphanesi özelinde gerçekleşen bu dönüşüm ve iyileşme sürecinde kütüphane personelinin çaba ve girişimciliğinin yanında yerel yönetim, paydaşlar ve kullanıcıların etkisi de göz ardı edilemeyecek düzeydedir. “Kâinatın Başkenti İbradı Okuyor” projesi kapsamında gerçekleştirilen gezici kütüphane hizmeti, İbradı Belediyesi işbirliği ile gerçekleştirilen “1. İbradı Çocuk Oyunları Şenliği” gibi girişimler bölge halkının ve özellikle çocuk kullanıcıların kütüphaneye bakış açısını olumlu yönde geliştiren kütüphaneyi bölgenin uğrak noktası haline getiren girişimlerden sadece bazılarıdır.

Çalışma kapsamında yerel yönetim ve paydaş işbirliğinin ilçe halk kütüphanesinde hizmet niceliği, niteliği ve kullanıcı memnuniyeti üzerindeki etkisini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında betimleme yöntemi kullanılacak olup anket tekniğinden yararlanılacaktır. Araştırmanın evreni 2021 yılı Kasım ayı itibarıyla kütüphaneye kayıtlı 800 kullanıcıdan oluşmakta olup kolayda örneklem yöntemi ile en az 260 kişiye ulaşılması planlanmaktadır.

Çalışma sonucunda, yerel yönetim ve paydaşların sürece dahil olması ile halk kütüphanesi hizmet niceliği ve niteliğinin nasıl artırılabilirliğine yönelik öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Yerel Paydaşlar, İşbirliği, Halk Kütüphaneleri, Çocuk Kütüphaneleri, Kütüphaneci

Kültürel Mirasın Sunumunda Çocuk Kütüphaneleri

Öğr. Gör. Selçuk AYDIN

Arş. Gör. Zarife YILDIRIM

*İstanbul Üniversitesi BBY, selcukaydin@istanbul.edu.tr
Çankırı Üniversitesi BBY*

Özet

Kütüphaneler bilimsel çalışmalar ve eğitim hayatına destek vermenin yanında ve belki çok daha ötesinde, yerel kültürün toplayıcısı, düzenleyicisi, koruyucusu ve gelecek kuşaklara aktarıcısı olarak toplumların hayatında önemli rol oynamaktadırlar.

Günümüzde ait oldukları toplumlarda müzeler, sanat galeri ve benzer kültür mekanlarıyla birlikte kültürel faaliyetlerin gerçekleştirildiği mekanlar olarak daha da görünür hale gele kütüphaneler bu yönüyle yerel kültürün beslendiği, geliştiği ve yaygınlaştığı merkezlerdendir. Kullanıcılarını yaşam boyu öğrenme ve okuryazarlık becerileri ile donatarak, geleceğe hazırlayan çocuk kütüphaneleri de kültüre ait ilk deneyimlerin yaşandığı mekanlardan biridir. Masal okuma saatleri, yazar ve kitap söyleşileri, şiir dinletileri ve film gösterileri gibi etkinliklerle başlayan kültürel deneyimler, kütüphane koleksiyonlarında bulunan yerel kültüre ait içeriklerle desteklenerek genç kuşaklarda kendi kültürünü tanıma ve koruma konusunda farkındalık oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın amacı yerel kültürel mirasın kullanıcı erişimine sunulması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında çocuk kütüphanelerinin oynadığı rolü ortaya koymaktır. Çocuk kütüphaneleri, sahip oldukları koleksiyonlar ve gerçekleştirdikleri etkinliklerle çocuklarda kültürel miras okuryazarlığını teşvik etmek, yerel kültürel mirasa karşı farkındalık oluşturmak, ortak mirasın tanınması ve korunması konusunda bilinç uyandırmak ve bu bilinci yaşam boyu canlı tutmak gibi kazanımlar elde edilmesini sağlarlar. Bu kazanımlar çocukların kişisel gelişimleri ve sosyo-kültürel becerilerinin yanı sıra içinde yaşadıkları topluma karşı aidiyet duygusunu güçlendirecek, gelecekte özgüvenli bireyler olarak topluma katılımlarını ve katkı yapmalarını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphaneleri, Yerel Kültür, Kültürel Miras, Çocuk Katılımı, Kütüphane Hizmetleri

Yerel Yönetimlere Bağlı Çocuk Kütüphanelerinin Dijital Görünürlüğü

Özcan YOLDAŞ

KYGM, ozcan.yoldas@ktb.gov.tr

Özet

Dijital araçlarının kullanımının yaygınlaşması ve bilgi teknolojilerindeki gelişmeler kurumların tanıtım ve halkla ilişkiler yönetimlerinde yeni stratejiler geliştirmelerini zorunlu hale getirmiştir. Özellikle pandemi sürecinde dijital dönüşümün gerekliliğinin oldukça önem kazandığı gerçeğini bütün kurumlar deneyimlemiş bulunmaktadır. Kurumlar bu süreçte kullanıcılarına ya da hedef kitlesine çevrimiçi erişim sağlamak durumunda kalmıştır. Hizmet sunumunun değiştiği ve rekabet gücünün arttığı günümüzde dijital mecraları kullanan kurumlar hedef kitlesine ulaşmada, sundukları hizmetleri tanıtımını yapmada ve hedef kitlesinin ilgisini çekmede diğerlerine göre bir adım daha önde ve güçlü bir şekilde ayakta kalmayı başarmıştır. Bütün bu dijital dönüşüm ve teknolojik gelişmeler sosyalleşmenin ve yaşam boyu öğrenme sürecinin temellerinin atıldığı çocuk kütüphanelerini de etkilemektedir.

Çocuk kütüphaneleri, hedef kitlesi olan alfa kuşağına kütüphanede sunulan hizmetleri duyurmak, onlara okuma alışkanlığı kazandırmak, kitap sevgisini aşılamak, okuma kültürü oluşturmak, kütüphaneyi etkin ve verimli kullanmalarını sağlamak, onları kitabın ve okumanın kıymetini bilen bireyler olarak hayata hazırlamak ve beklentilerine cevap vermek için dijital araçları kullanmak zorundadır.

Sekizinci sınıf öğrencilerinin internet kullanımı ile ilgili yapılan bir araştırmada çocukların %98,07'sinin internet kullanıcısı olduğu, %1,93'ünün internet kullanmadığı belirlenmiştir (Uyar ve Asrak Hasdemir, 2021). Beşinci sınıf öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ile ilgili yapılan bir araştırmada ise çocukların %85,9'unun sosyal medyaya üye olduğu, %14,1'inin üye olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Güney, 2020). Ortaokul öğrencilerinin bilgisayar kullanımıyla ilgili bir başka araştırmada çocukların %86'sının evinde bilgisayar bulunduğu, %14'ünün ise evinde bilgisayar bulunmadığı tespit edilmiştir (Ulaş Karaahmetoğlu, 2020). 520 ilkökul öğrencisiyle yapılan ve öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımını araştıran benzer bir çalışmada ise yine evde internete sahip olan çocukların oranının (%85,4) evinde internet olmayanlardan (%14,6) altı kat daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Topan, Kuzlu Ayyıldız, Özsavran ve Mutlu, 2020).

Tüm bu veriler ışığında şu söylenebilir; çocuk kütüphanelerinin hedef kitlesine ulaşabilmesinin ve hizmetlerini tanıtabilmesinin yolu dijital araçların kullanımından geçmektedir. Bu bağlamda kütüphanelerin dijital görünürlüğü büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimlere Bağlı Çocuk Kütüphaneleri, Dijital Görünürlük

Dijital Çocuk Kütüphanelerinin Transhümanizm Bağlamında İncelenmesi

Özge Ruken ERGÜN

Özlem DÖNMEZ

Şırnak Üniversitesi, ozgerukenergun@sirnak.edu.tr
Maltepe Üniversitesi ozlemdonmez@maltepe.edu.tr

Özet

21. Yüzyılda da teknoloji bu kadar hızlı ilerlemesine rağmen ve insanlığa katkı sağlamasına rağmen ne yazık ki insanlar bunun sonuçlarını algılamakta oldukça yavaş gözükülmektedirler. Elbette burada toplumun tamamının bu gelişmeleri algılaması tam anlamıyla beklenemez, bu neredeyse imkansızdır. İnsanlığın evrimindeki yavaşlık ile teknolojinin hızlı gelişimi birbiriyle ters orantılıdır. İşte trans-hümanizm bu noktada araya girerek, insanın teknolojinin hızına yetişmesi için yapay zekaya fırsat tanınması gerektiğini, hatta insanın teknoloji ile üst insana doğru geliştirilmesi gerektiğini savunur.

Transhümanizmin temelinde, insandaki temel özelliklerin geliştirilmesini amaç edinen felsefi bir akım olan hümanizm bulunmaktadır. Hümanizm'in bir sonraki basamağı ise trans-hümanizmdir ve bu noktada, teknolojinin insan üzerinde birebir uygulanmasıyla beraber insanoğlu, bir üst-insana dönüşme aşamasına girer. Trans-hümanizm; insanın fiziksel ve bilişsel yeteneklerinin artırılması, yaşlanma ve hastalanma gibi istenmeyen yönlerinin ortadan kaldırılması amacıyla teknoloji ve bilimden faydalanılması gerektiğini öne süren bir düşünce hareketidir. Transhümanizmde amaç, yaşlılık ve ölüme ek olarak iş göremeyecek uzuvların sentetik biyoloji aracılığıyla yeniden varlığa getirilerek, biyolojik sınırların aşılma çabasıdır. İnsanlığın iyiliğine odaklanan hümanizmden sonra trans-hümanizm, bizi üst insanın yaratılmasına götürürken, aynı zamanda bizi post human ile diğer bir ifadeyle insan sonrası varlıkla karşı karşıya bırakmaktadır. Max More'a göre transhümanizm, insanın Homo Sapiens olması ve gelecekteki post human hali arasındaki yerdedir.

Transhümanizmin etki alanlarından bir diğeri de eğitim ve geleceğin yetişkinleri olacak çocuklardır. Transhümanizmin etkisi ile artan teknoloji kullanımının kontrol edilmesi gerekmekte ve çocuklara uygun yetişkin rehberliği sağlanmaktadır. Ayrıca yapılan çalışmalarda çocukların doğa ile bağ kurabileceği ve evrensel değerleri içselleştirebileceği bir eğitim ortamı sunulması önerilmektedir. Ancak, Transhümanizmin çocuklara nasıl öğretileceği konusuna ilişkin bilimsel literatür sınırlıdır. Bununla birlikte pek çok tartışma platformunda söz konusu eğitimin amaçları ve içeriği, transhümanizme yönelik beklentilerle ve ona ilişkin ahlak tasarımıyla ilişkili olarak tartışılmaktadır. Transhümanizmin kültürel yansıması ve öğretimi yaygın olarak medya ve kitaplarda karşımıza çıkmaktadır. Erken çocukluk yıllarında çocukların hayatında büyük öneme sahip olan çocuk kitaplarının transhümanizmin çocuklara aktarımında da önemli rolü olduğu söylenebilir. Küçük yaşlardan itibaren transhümanizmin etkisiyle dijital çocuk kütüphaneleri ve e-kitaplar çocukların yaşamına girmiştir. Ayrıca kitapların resim ve içerik özellikleri (örneğin robot ve ölüm temalı kitaplar) de transhümanizmin esintisini hissettirebilmektedir.

Bu çalışmada transhümanizm bağlamında dijital kütüphanelerde yer alan çocuk kitaplarına ve bu kütüphanelere erişim kolaylığına odaklanılmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, transhümanizmin çocuk kütüphanelerine yansımasının incelenmesidir. Bu kapsamda, bu çalışmada dijitalleşen çocuk kütüphaneleri ve e-kitapların incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Transhümanizm, Çocuk Kütüphaneleri, Dijital Kütüphaneler, E-Kitaplar

Belediyelerin Çok Kültürlü Kütüphane Hizmetlerinin Planlanması ve Uygulanması Süreçlerinde Kütüphanecilerin Sahip Olması Gereken Yetkinlikler

Özgür POLAT

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, ozgurpolat27@gmail.com

Özet

21. yüzyılda toplumsal ve sosyal farklılaşmaya yön veren teknolojik gelişmeler nerdeyse her alanda etkisini göstererek birçok değişimi zorunlu hale getirmiştir. Toplumların farklı kültürlerle yakınlaşması ve ortak bir anlayış oluşturma gayretleri değişimi tercih olmaktan çıkarmış, buna bağlı olarak da kültürlerin ülke sınırlarına benzer bir şekilde belli alanlarla sınırlandırmasını neredeyse imkânsız hale getirmiştir. Zorunlu gelişmelerden ayrı olarak, modern yaşam anlayışının da bir sonucu olarak ülkelere farklı kültürlerden gelen grupların göçmen kimliği ile dâhil olması, birlikte yaşam sürme faaliyetlerini birçok ülke için olağan hale getirmiş ve çok kültürlü toplumların yaygınlaştırmıştır. Toplumlarda, kültürel ve sosyal zenginleşmenin de bir kaynağı olarak görülen çok kültürlülük, farklı yaşam unsurlarına sahip bireylerin güçlü bağlarla bir arada olmasını sağlaması açısından günümüz dünyası açısından büyük öneme sahiptir. Özellikle günümüzde sosyal ve ekonomik olaylara bağlı olarak ani ve hızlı göçlerin yaşanıyor olması, birçok kültürün bir araya gelerek bir bütün halinde yaşam sürmesini gerektirmektedir. Birlikte yaşam anlayışının temelini ise toplumların karşılıklı yakınlaşma ve birbirlerini kabullenme süreçlerinde attıkları güçlü adımlar sağlamlaştırmaktadır. Sosyal, kültür ve ekonomik yan başta olmak üzere, birçok alanda atılan adımların yanında bireylerin bilgi edinme ve sosyalleşme mekânı olan kütüphanelerde çok kültürlülük bağlamında farklı hizmet anlayışının oluşturulması çalışmaları ve hizmetleri yürütülmektedir.

Çok kültürlü kütüphane hizmetlerine daha çok ihtiyaç duyulduğu günümüzde bu süreci daha iyi yönetebilmek, öncelikli olarak ihtiyaçları karşılayacak yetkinliklere sahip bilgi profesyonellerinin kurumlara kazandırılmasıyla mümkündür. Bu yapılanmanın gereksinimleri karşılayabilmesi ise geniş bir yelpazede yer alan ve öncelikli olarak eğitim programları, paydaşlar ve kütüphane unsurlarından oluşan bütünün değişim ve dönüşümüyle mümkündür. IFLA/UNESCO Çok Kültürlü Kütüphane Bildirisi'nde, genel hatlarıyla çok kültürlü toplumlarda kütüphane hizmetlerinin yapısı hakkında bilgiler sunulur. Ancak söz konusu yapı ve işletilmesinde, yerel düzeyde farklı önceliklerin olabileceği göz ardı edilemez. Bu çalışmada, çok kültürlü toplumlara hizmet sunan yerel yönetimlere bağlı kütüphanelerde çalışan bilgi profesyonellerinin sahip olması gereken yetkinliklerin, gerçek deneyimler üzerinden belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Çalışma kapsamında, İzmir'deki yerel yönetimlere bağlı kütüphanelerde çalışan bilgi profesyonellerinden çok kültürlü bilgi hizmetlerini planlama ve sunma süreçlerindeki deneyimlerini anlatmaları istenmiştir. Katılımcılara yarı yapılandırılmış sorular yöneltilmiş ve alınan cevaplar içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir.

Araştırmanın sonuçlarının, yerel yönetime bağlı kütüphanelerin personel ve hizmet planlaması süreçlerine katkı sağlamasının yanında, bu kurumlarda çalışan mevcut personelin edinmesi gereken yetkinliklerin neler olduğunun belirlemesi açısından da fayda sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çok Kültürlü Toplum, Kütüphane, Kütüphaneci, Yetkinlik

Bebek ve Çocuk Kütüphanelerinde Head Start Yaklaşımında Eğitim

Öznur ÖZER

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü,
ozznurozer@gmail.com

Özet

Head Start Programı, hükümet ve yerel yönetimler iş birliğinde; gelir düzeyi düşük ailelere ve çocuklarına eğitim, sağlık, ebeveyn katılımı ve sosyal hizmetler olmak üzere dört temel alanda fırsat eşitliği sağlanmasına yönelik bütüncül bir destek programıdır. Head Start yaklaşımının ana felsefesi; çeşitli dezavantajların “sosyal kalıtım” yolu ile ebeveynlerden çocuklara taşındığı ve bu aktarımın önüne ancak erken yaşta eğitimle geçilebileceğidir. Program çocukların ve ailelerinin toplumsal hizmetlere kolay ulaşabilmesini, çocuk gelişiminin desteklenmesini ve ebeveynlerin güçlendirilmesini amaçlamaktadır. Head Start Programında ayrıca; “Yerli Halka Yönelik”, “Göçmen ve Mevsimlik” “Erken Head Start” alt konuları da yer almaktadır. Çalışmada literatür taraması yapılarak konunun detaylı şekilde ele alınması planlanmaktadır. Head Start Programı temelini yerelde kurulan iş birliğinin gücünden alır. Program, çocuklara ve ebeveynlerine ilgili kurum ve kuruluşlarca eğitim, sağlık ve sosyal alanlarda destek sağlanması şeklinde özetlenebilir.

Yerel yönetimlerle iş birliği ile yürütülen Head Start Programının hâlihazırda Amerika ve Avrupa ülkelerindeki birçok halk kütüphanesinde uygulandığı ve bu yolla dezavantajlı gruplara ulaşılabildiği görülmektedir. Programın dört temel alanından biri olan “eğitim” alanında kütüphaneler en güçlü platformlardan biri olarak ön plana çıkmaktadır. Çalışma kapsamında, dünyadan iyi uygulama örnekleri hakkında bilgi verilecektir.

Kütüphanelerde; kitaplar, kitap dışı materyaller, süreli yayınlar, çoklu ortamlar (DVD'ler, CD'ler), gelişim ve öğretim materyalleri, yüksek hızlı internet erişimi ve çevrimiçi kaynaklara (veri tabanları, web siteleri) sahip bilgisayarlar dâhil olmak üzere çeşitli koleksiyonları ile uzman personel eşliğinde dezavantajlı bebeklere, okul öncesi çocuklara, ebeveynlere ve bakıcılara zengin öğrenme ortamları sunulmaktadır. Halk kütüphanecileri risk altındaki çocuklara ve ebeveynlerine ulaşmak için kurum ve kuruluşlarla güçlü ortaklıklar kurmaktadır.

Head Start Eğitim Programı kapsamında, çocukların ve ebeveynlerin eğitim ihtiyaçları belirlenmekte, bu ihtiyaçlar doğrultusunda konunun uzmanları tarafından kütüphanelerde eğitimler düzenlenmektedir. Program kapsamında ayrıca bu gruplara hizmet sunan profesyonellere (kütüphaneci, çocuk gelişimci vb.) yönelik hizmet içi eğitimler de düzenli olarak verilmektedir.

Bu sebeple çalışmada eğitim başlığı;

*Bebek ve çocuk kütüphaneleri çalışanlarına yönelik hizmet içi eğitimler

*Bebek ve çocuk kütüphanelerinde çocuklara ve ebeveynlere yönelik eğitimler olmak üzere iki alt başlıkta ele alınacaktır.

Bebek ve çocuk kütüphaneleri çalışanlarına yönelik hizmet içi eğitimler:

Çalışmanın bu bölümünde bebek ve çocuk kütüphaneleri çalışanlarına yönelik Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü ile yerel yönetimler iş birliğinde düzenlenen hizmet içi eğitimler hakkında bilgi verilecektir. Ek olarak, 8-10 Kasım 2021 tarihleri arasında, Ankara’da hizmet veren 8 bebek ve çocuk kütüphanesinden 30 katılımcı ve alanlarında uzman 17 eğitmenin katılımı ile Mamak Belediyesi

iş birliğinde düzenlenen “Bebek ve Çocuk Kütüphaneleri Eğitimi” katılımcılarına; eğitim içeriğinin bilgi gereksinimlerini ne düzeyde karşıladığına, ek olarak hangi alanlarda eğitim talep ettiklerine ve eğitim konusunda tatmin düzeylerinin ölçülmesine yönelik bir anket uygulanması planlanmaktadır.

Bebek ve çocuk kütüphanelerinde çocuklara ve ebeveynlere yönelik eğitimler:

Çalışmanın bu bölümünde, yurt genelinde hizmet veren bebek ve çocuk kütüphanelerinde düzenlenen eğitimler ele alınacaktır. Ayrıca, pilot bölge olarak seçilen Ankara’da, yerel yönetimler güç birliği ile kurulan bebek ve çocuk kütüphanelerinde bebelere, çocuklara ve ailelerine yönelik eğitimler hakkında detaylı bilgi verilecektir.

Bildirinin temel amacı; akademi, yerel yönetimler ve ilgili kurumlar iş birliği ile bütünleşik bir Head Start Projesinin geliştirilmesini ve projenin eğitim alanında bebelere ve ebeveynlerine yönelik programlar kapsamında bebek ve çocuk kütüphanelerinin bir platform olarak kurgulanmasını önermektir.

Anahtar Kelimeler: Halk Kütüphaneleri, Çocuk Kütüphaneleri, Bebek Kütüphaneleri, İş Birliği, Eğitim, Head Start, Yerel Yönetimler, Sosyal Uyum, Dezavantajlı Gruplar

Sözcüksüz Kitapların Erken Çocukluk Eğitiminde Kullanımı

Prof Dr. Gül den UYANIK

Doç. Dr.Burcu ÖZDEMİR BECEREN

Doç. Dr.Atiye ADAK ÖZDEMİR

*Marmara Üniversitesi,
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, burcubeceren@comu.edu.tr
Pamukkale Üniversitesi*

Özet

Öğretmenlerin okuma etkinliklerine ayırdıkları sürenin yarım saat ve daha az olduğu bilinmektedir. Erken çocukluk eğitim sınıflarındaki çocuk sayısı göz önüne alındığında bu sürenin çocukların kitap hakkında konuşmaları ve kitap okuma eylemine daha aktif olarak katılmaları için yeterli olmadığı söylenebilir. Çocukları katılımlarını arttırmak için ek deneyimlere ihtiyaç bulunmaktadır. Bunlardan biri de hem çocukların tek başlarına hem de bir yetişkinle kullanabilecekleri sözcüksüz kitaplardır. Sözcüksüz kitaplar genellikle yazılı bir metin içermezler. Bu kitaplarda yazar mesajını görsellerle iletmede ve anlam çıkarmak ve anlatı yapmak okuyucuya bırakılmaktadır. Bu açıdan okuyucunun sözel ve görsel becerilerini teşvik edici geliştirici nitelikte olduğu söylenebilir.

Sözcüksüz kitapların sistematik olarak incelenmesi yeni bir alandır. Sözcüksüz kitaplar da resimlerler çocuklara sunulur ve buradaki amaç çocukların eleştirel düşünme becerilerinin geliştirmesini amaçlamaktır. Dillerin ortak özellikleri bulunmakla birlikte tüm dünyada ulusların dillerinin sembolik ifade biçimleri yani yazılı hali farklıdır. Bu açıdan bakıldığında sözcüksüz kitapların evrensel bir dile sahip olduğu algılanan dil zorluklarını taşımadığı, mesajın dil yerine görsellerle iletilmesi nedeniyle çok kültürlü bir tür olduğu söylenebilir. Sözcüksüz kitaplar okuma yazmaya hazırlık becerileri, ikinci dil öğretimi, dilin gramer yapısı öğrenimi ve kullanımında iyi bir öğretim aracı görevi görmektedir. Sözcüksüz kitapların çocuklara tanıtılmasının yanı sıra, çocuklara dil ve diğer alanlarda katkı sağlaması açısından bu kitapların seçiminde nelere dikkat edilmesi gerektiği de önem taşımaktadır. Sözcüksüz kitaplar sıralı bir olay örgüsüne sahip olmalı, ayrıntılar yaş düzeyine uygun olmalı, ilgi çekici bir konusu olmalı ve çocuklar bağımsız olarak kitabı yorumlayabilmelidir.

Ülkemizde çocuk kitapları kapsamında gerçekleştirilmiş araştırmalarda bir tür olarak bu kitaplardan çok sınırlı bir biçimde bahsedildiği yapılan sınırlı araştırmalarda bu kitapların kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışma da sözcüksüz kitapların özellikleri, okul öncesi eğitim sınıflarında kullanımı, sözcüksüz kitap örnekleri ve etkinlikler üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sözcüksüz Kitaplar, Erken Çocukluk Eğitimi, Çocuk Edebiyatı

Yerel Yönetimlere Bağlı Çocuk Kütüphanelerinin Geçici Koruma Statüsündeki Suriyeli Çocuklara Yönelik Hizmetleri

Rahime YOLDAŞ

Hacettepe Üniversitesi, rahimeyoldas@gmail.com

Özet

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, yaş, ırk, cinsiyet, din, ulusal ve kültürel geçmiş, dil, toplumsal durum ya da, kişisel beceri ve yeteneklere bakılmaksızın çocukların bütün gizil güçlerinin (potansiyellerinin) gelişimi için bilgi, materyal ve programlara eşit koşullar altında, ücretsiz ve açık erişim hakkı olduğunu vurgular (IFLA, 2011). Çocuk kütüphaneleri bu temele dayanarak, çocukları yaşam boyu öğrenme ve okuryazarlık becerileri ile donatarak, onların topluma katılımlarını ve katkıda bulunmalarını sağlar. Sürekli artan toplumsal değişikliklere yanıt vererek ve ayırım gözetmeksizin tüm çocukların bilgi, kültür ve eğlenme gereksinimlerini karşılamayı amaçlar (IFLA, 2011). Çocuk kütüphaneleri çocukların duygusal, ruhsal, sosyal ve entelektüel gelişimlerini destekler, onlara sosyalleşebilecekleri, çevre ile etkileşim kurabilecekleri, olumlu deneyimler kazanabilecekleri sağlıklı ve güvenli bir ortam sunar, boş zamanlarını değerlendirebilmeleri için alternatifler yaratır.

IFLA (2011) çocuk kütüphanelerinin hizmetleri için sunduğu ilkelerde büyümenin, çocuklar için küresel etkinlik niteliği taşımayan yerel bir süreç olmakla birlikte, küresel sorunlardan da etkilenebilen evrensel bir durum olduğuna vurgu yapar. Göç, göçmenlik, mültecilik ve sığınmacılık da söz konusu küresel sorunlar arasında yer alır.

Göç en yalın ifadeyle, çeşitli nedenler ve amaçlar doğrultusunda gerçekleşen bir yer değiştirme hareketi olarak tanımlanabilir. Bununla beraber göç olgusu coğrafi bir yer değiştirmeden çok daha fazlasını ifade etmektedir. Göçün statik bir yapısı yoktur. Dolayısıyla göç ve göçmen kavramları farklı bağlamlarda farklı şekillerde tanımlanmıştır. Göç, mekânsal bağlamda iç göç-dış göç; nedenleri açısından zorunlu göç-gönüllü göç, siyasi-ekonomik göç; göçün yoğunluğu esasına göre bireysel-kitlesel göç; yasallık durumuna göre yasal-yasal olmayan göç ya da düzenli -düzensiz göç gibi kategorilere ayrılmıştır (Coşkun, 2019; Demirtaş, 2019).

Zorunlu göç; insanların çatışma, zulüm, ölüm riski, siyasi baskılar, kıtlık, doğal afetler ve özgürlüğü kısıtlayıcı durumlar gibi nedenlerle yaşadıkları ülkeden kendi özgür iradeleri dışına göç etmeye mecbur bırakılmaları olarak tanımlanabilir. İç savaş, yerinden edilmenin, zorunlu olarak göç etmenin ve kitlesel göçlerin en önemli nedenlerindendir. Savaş sebebiyle gerçekleşen zorunlu göçe maruz kalan çocuklar, doğaları gereği, savaşın etkilerine ve şiddet, duygusal yoksunluk, sosyal sorunlar gibi sayısız sonuçlarına karşı daha savunmasızdır. Kendi ülkelerinde savaşa maruz kalan çocuklar savaşın vahşetine tanık olmuş ya da maruz kalmış, yiyecek ve temiz içme suyundan yoksun bırakılmış ya da aile üyelerinden ayrılmak zorunda kalmış, anne ya da babalarını kaybetmiş olabilirler. Dolayısıyla savaş ve yerinden edilmenin getirdiği zorluklar, travmatik deneyimler, korku, kabul edilmemenin hissettirdikleri, alışık olmadıkları yeni bir çevre içinde yaşama zorunluluğu, sosyal destek sistemlerinden mahrum kalma, yalnızlık duygusu, uyum sorunları, dil engelleri, iletişimsizlik, kaygı, depresyon gibi birçok faktör henüz gelişim çağındaki çocukların fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlığı açısından riskli kabul edilmektedir. Bu bağlamda iç savaş sebebiyle zorunlu göç sonrası dönemde çocukların korunması, desteklenmesi, baş etme becerilerinin güçlendirilmesi, maruz kaldıkları travmatik deneyimlerin üstesinden gelmeleri, topluma yeniden uyumlarının ve katılımlarının sağlanması için göç edilen ülkenin vatandaşları, kurum ve kuruluşları tarafından gerekli hizmetlerin sunulması, koruma, destek ve tedavi mekanizmalarının harekete geçirilmesi hayati önem arz etmektedir.

Kütüphaneler de çocukların korunması, desteklenmesi, toplumsal yaşama uyumlarının ve katılımlarının sağlanması, aidiyet hissinin geliştirilmesi, umutlarını ve hayallerini ifade edebilecekleri, günlük hayatın stresinden uzaklaşıp yalnızca çocuk olabilecekleri bir ortam oluşturulması (Vladoiu, 2021) için hizmet sunan kilit kurumlardan biridir.

Bununla beraber göç uzun ve karmaşık bir süreçtir ve hem göç edeni hem de göç edilen yerdeki toplumu etkilemekte, değiştirmekte ve dönüştürmektedir. 2011 yılından itibaren Suriye’den Türkiye’ye uzanan zorunlu ve kitlesel göç hareketleri ile toplumsal dinamiklerde ve sosyokültürel yapıda çeşitli değişikliklerin meydana geldiği görülmektedir. Söz konusu değişiklikler ise kişilerin, grupların ve toplumların bir arada, huzur ve güven ortamında yaşayabilmesi için sosyal uyum politikalarını gerekli kılmaktadır. Sosyal uyuma yönelik politika ve faaliyetlerin yürütülmesinde bir arada yaşamının değerinin vurgulandığı, ötekileştirmekten ya da asimile etmekten uzak ve kültürlenme sürecini hızlandıracak (Akarçay Ulutaş ve Kırlioğlu, 2020) çokkültürcü bir bakış benimsenmelidir. Bu bağlamda kütüphanelere düşen görevler IFLA’nın (2011) “Bebekler ve Küçük Çocuklar İçin Kütüphane Hizmetleri Rehberi”nde şu şekilde belirtilmiştir:

- Halk kütüphaneleri, çok kültürlü halka yönelik olarak da, iki dilli ya da farklı dilli materyaller ile farklı toplulukları yansıtan materyalleri koleksiyonunda bulundurmalıdır.
- Kütüphane çalışanları, çok kültürlülük/kültürler arası iletişim konularında beceri ve yetkinliklere sahip olmalıdır.
- Toplumdaki kültürel çeşitlilik çalışanlara ve gönüllülere yansımali, kütüphaneler çok kültürlü geçmişe sahip ailelerden yararlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimlere Bağlı Çocuk Kütüphaneleri, Geçici Koruma Statüsündeki Suriyeli Çocuklar, Çokkültürcülük

Assessment of the National Library of the Philippines Children's Section towards the Development of an Action Plan for Standardized National Guidelines

Ramirez, Melanie A.

National Museum of the Philippines, maramirez0625@gmail.com

Abstract

This study aims to assess the current status of the National Library of the Philippines Children's Section (NLPCS) towards the development of a manual of standardized national guidelines.

Specifically, this study attempts to answer the following questions:

1. How would the NLPCS be described in terms of:
 - a. Administration and Personnel;
 - b. Collection Development;
 - c. Facilities and Equipment;
 - d. Funding; and
 - e. Programs and Services
2. What other programs and services can be offered compared to other countries?
3. What are the problems being encountered in each of the five components?
4. What are the solutions to the problem cited may be suggested?
5. From the researcher findings, what can the researcher recommend towards the development of a manual of standardized national guidelines?

Keywords: Children's Librarian/ Children's Library/ Action Plan/ Standardized

**Island in the Cloud : a Librarian's Message to Children as COVID Warriors : Perspective
Bangladesh**

Razina Akhter

Bangladesh Shishu Academy, razina.akhter@gmail.com

Abstract

Reading habit is one of the virtue of all of the good habits or behavior of mankind –it gives a calm feeling, both physically and mentally to the human beings. Reading habit is often considered in terms of the amount of materials being read, the frequency of reading, as well as the average time spent on reading, and this habit can be cultivated. Early reading habit supports in the cognitive domain and also perception. COVID - 19 has disrupted the daily lives of man all over the world in many ways. It has caused unprecedented stress and anxiety on mostly each and every person. People are going through an emotional disturbance or anxiety in this whole period of pandemic.

The COVID-19 effect has caused tremendous trauma which many people feel very difficult to overcome. People are passing through depression and mental balance has been hampered in many cases. During pandemic , like other professional librarians also created completely new service , learning process and environment of interaction for early readers.

Keywords: COVID -19 , Pandemic , National Web Portal , Audio Books, Kindle, Bibliotherap

Çizgi Roman, Çocuk ve Bir Çizgi Roman Kütüphanesi: Münif Paşa İl Halk Kütüphanesi Çizgi Roman Kitaplığı

Remzi MIZRAK

Nizip İlçe Halk Kütüphanesi Müdürü, r.mizrakk@gmail.com

Özet

Çizgi öykü veya Çizgi romanların kökeni ve tarihsel gelişimiyle ilgili farklı görüşler ileri sürülse de, çizgi romanlar veya diğer bir deyişle çizgi öyküler, XVIII. yüzyılda İngiliz ressam William Hogarth'ın(1697-1764) çalışmalarıyla başlamıştır. Thomas Rowlandson(1756-1827) ve Alman Wilhelm Busch(1832-1908) un yarattığı çizgi karakterlerle de çizgi öykülerde önemli bir gelişme sağlanmıştır. 1896 da yayınlanan “Yellow Kid” çizgi öykü ve roman özelliklerine sahip bir yayın olarak çizgi roman türünün önemli örneklerinden biri olmuştur. 1915 yılından itibaren dünyanın birçok ülkesinde de yayınlanmaya başlayan çizgi romanlar II. Dünya savaşı süresince 1950-1960 lı yıllarla birlikte gerileme dönemi yaşamışlardır.

Türkiye’de çizgi romanların yayınlanmaya başladığı dönemle ilgili çok fazla bilgiye sahip değiliz. 1939 yılında yayınlanan tamamıyla çizgi roman olmasa da çizgi öykülere yer veren Binbir Romanla başlayan ülkemizdeki çizgi roman yayını, 1940 yılında yayınlanan Kara Maskeyle devam etmiş, ikinci dünya savaşı koşullarının hüküm sürdüğü 1941-1946 tarihleri arasında bir müddet kesintiye uğramışsa da 1947 yılından itibaren günümüze kadar birçok çizgi roman yayınlanmıştır. 1950 lı yıllarda gelişen çocuk kütüphaneleri/bölümleriyle birlikte kütüphane koleksiyonlarına da dâhil olmaya başlayan bu yayınlarla ilgili olumlu ve olumsuz birçok görüş ortaya atılmış ve önemli bir tartışma ortamı yaratılmıştır.

Yazı ve resmin uyumlu şekilde bir araya getirildiği, merak duygusunu arttıran, sürükleyici ve heyecanlı konuların sunulduğu çocuk, genç ve yetişkinlerinde severek okuduğu bu yayınlar çok uzun bir süre ciddiye alınmamış ve zararlı yayınlar olarak değerlendirilmiş ve kütüphane koleksiyonlarına dâhil edilmemiştir. Buda okuma alışkanlığı kazandırmada önemli bir alanın kullanılmamasına yol açmıştır. Süreç içerisinde yapılan bilimsel araştırmalar bu yayınların söylendiği kadar zararlı olmadığı aksine çocuğa davranış kazandırma, okuma alışkanlığını geliştirme, çocuğun sağlıklı gelişmesi için önemli yayınlar olduğu şeklinde verilere ulaşılmıştır.

Çocuk, genç ve yetişkinlerin yoğun ilgi gösterdiği bu yayınlar son dönemlerde farklılaşmış Edebiyat, tarih, kimya biyografi gibi birçok alandan eserler çizgi roman formatında üretilmeye başlamıştır. Bu çeşitlilik beraberinde bazı kütüphanelerimizde kullanıcı sayısını arttırmak amaçlı çizgi roman bölümlerinin oluşturulmasını da getirmiştir.

Bu çalışmada çizgi romanın tarihsel gelişimi, kütüphane kullanımına etkisi ve Türkiye’de çizgi roman kütüphanelerinin gelişimiyle ilgili bilgiler yer almıştır.

Anahtar Kelimeler: Çizgi Roman, Çizgi Roman Kütüphanesi, Çocuk

Çocuklarda Kütüphane Kaygısı-Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi/Nasrettin Hoca Çocuk Kütüphanesi Örneği

Rukiye USTA

Zeliha ERDİNÇ

Ayşe CANPOLAT

Ezgi BEKTAŞ

*İstanbul Orhan Kemal İl Halk Kütüphanesi, rukiyeustaa@gmail.com
Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi
Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi
Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi*

Özet

“Kütüphane kaygısı”, kavram ve konu olarak uluslararası alanda ilk kez 1986 yılında Constance A. Mellon tarafından ele alınmıştır. Kavram olarak Türk kütüphaneciliği kapsamında ilk olarak uluslararası bir bildiride (Yılmaz, 1999) yer verilmiş; aynı bildiride bir alt başlıkta kısaca ele alınan konu, daha sonra bilimsel bir makalede (Yılmaz, 2011) oldukça geniş şekilde irdelenmiştir. “Çocuk kullanıcılar kütüphane kaygısı” konusu ise, Türk kütüphaneciliği kapsamında ilk olarak bu araştırmayla ele alınmıştır.

İngilizce karşılığı “anxiety” olan kaygı, “korku, endişe, merak” anlamlarına gelmektedir. Kaygı konusu, psikolojide çok önemli bir yer tutar. Yapılan araştırmalar kullanıcıların kütüphanelerden etkin şekilde ve tam anlamıyla yararlanamamasının temelinde “kütüphane kaygısı” olduğunu göstermektedir. Constance A. Mellon kütüphane kaygısını, “kütüphane kaynaklarından ve hizmetlerinden yararlanılarak yapılması gereken bir araştırmanın, belli başlı unsurlara karşı duyulan çekinme, endişe ve korku nedeniyle gerçekleştirilememesi durumu” (1986, s. 161) olarak tanımlamaktadır. Bu anlamda, araştırma kapsamında hedef kitle olarak belirlenen çocuk kullanıcılarıdaki kütüphane kaygısı, üzerinde araştırma yapmak için büyük önem ve değer taşımaktadır.

Çalışmada, 7-10 yaş grubu çocukların kütüphaneye girdikleri andan başlayarak kütüphanede bulunmaları süresince kaygının oluşumu ve düzeyindeki değişkenliklerin ele alınması ve bu bağlamda “kaygı - kütüphane ilişkisi”nin irdelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini, Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi’ne bağlı olarak hizmet veren Nasrettin Hoca Çocuk Kütüphanesi’ni kullanan 7-10 yaş arası 100 çocuktan oluşmaktadır. Araştırmada kapsamında, çocuklardaki kaygı düzeylerinin belirlenmesi amacıyla “Çocuklarda Kütüphane Kaygı Envanteri” kullanılmıştır.

Araştırma aracılığıyla çocukların kütüphane kullanımları sırasında çeşitli unsurlarla (personel, teknoloji, hizmetler vs.) ilgili olarak yaşadıkları kütüphane kaygısına dikkat çekilmesi, konunun hem akademik anlamda hem de uygulama bazında yakın ilgi görmeye başlaması ve çocuk kütüphanelerinden yararlanan kullanıcılarıdaki kaygı düzeylerinin azalması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphaneleri, Kütüphane Kaygısı, Çocuklarda Kütüphane Kaygısı, Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi, Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi Nasrettin Hoca Çocuk Kütüphanesi

Her Kitap Bir Hayal, Her Hayal Bir Çocuk, Her Çocuk Bir Gelecek Gaziantep Çocuk Kütüphaneleri

Safa Göksel GEBEL

Ebru KAPAN

Arif Samet DEMİRBAŞ

Nurcan ÜREGEN

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, safagebel@gmail.com
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi
Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

Özet

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından Türkiye’de ilk olarak hayata geçirilen uygulamalı çocuk kütüphanelerine bir yenisi daha eklenerek sayısı dörde çıkmıştır. Bünyesinde 4 çocuk kütüphanesi bulunan Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Çocuk Kütüphaneleri yerel halkın ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanmış olup, kütüphanelerde 0-12 yaş aralığı okuyuculara hizmet vermektedir. Çağa ayak uyduran yeniliğe açık olan ve yerel halkın ihtiyaçlarını gözeterek inşa edilen çocuk kütüphaneleri örnek teşkil etmektedir.

Fırsat eşitliği gözeterek kitaba ulaşılabilirliği kolaylaştırmak, okuyucuya kolaylık sağlamak amacıyla günümüz teknolojileri kütüphanelerle bütünleşmiş ve kullanıcı hizmetine sunulmuştur.

Çocuk kütüphaneleri binanın girişinden koridorlarına, merdiven yüksekliğinden okuma salonlarına, atölye odalarından lavaboların yüksekliğine kadar tüm alanlar çocukların ihtiyaçları göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır. Kütüphanelerde kullanılan renklerden rafların yüksekliğine kadar bütün mekân titizlikle dizayn edilerek hizmete sunulmuştur.

Çocuk kütüphaneleri, çocukların gelişimi açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Çocukların bilgi, kültür, eğlenme, sanatsal beceriler edinebileceği etkinlik, atölye ve çeşitli uygulamalarla bu gelişimleri desteklenmektedir.

Alanında uzman kütüphaneciler ve hizmet içi eğitimlerle verimli bir çalışma ortamı sağlanarak okuyucuya daha iyi hizmet vermek amaçlanmaktadır.

Okuyuculardan gelen talepler de göz önünde bulundurularak özenle seçilmiş 150 bini aşkın kitabı bünyesinde bulunduran çocuk kütüphaneleri; güncel yayınlarla koleksiyonunu genişleterek sürekli kendini yenilemektedir.

Bu çalışmanın amacı, her geçen gün artan ve değişen ihtiyaçlara cevap vermek, gelecek nesillere daha nitelikli hizmet sunmak için disiplinli, dinamik ve belli bir plan doğrultusunda kütüphane hizmetlerimizi tanıtmak ve mevcut hizmetlerimizi artırarak ve daha da çeşitlendirerek yol almak, yerel kuruluşlara örnek olmaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphaneleri, Kütüphane Tasarımı, Kütüphanelerle Fırsat Eşitliği, Çocuk Odaklı Hizmet

Çocuk Kütüphanecilerinin Resimli Kitap Seçme Kriterleri

Sakine HAKKOYMAZ

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, sakine.hakkoymaz@hku.edu.tr

Özet

Çocuk kütüphaneleri, 0-18 yaş çocuklarına hitap eden, sosyal ve ekonomik göstergeler açısından önemli farklılıkların yaşandığı gruplarda, alt-üst sosyo-ekonomik yelpazeye sahip çocukların fırsat eşitliği yakalayabilmelerinde rol oynayan ücretsiz ve devlet destekli kurumlardır. Bu kurumların hizmetleri bebeklik, okul öncesi dönem, okul dönemi ve gençlik dönemi çocuklarını kapsamakta ve belirtilen yaş gruplarına dahil olan çocuklara yönelik eserlerin, bu gruplara uygunluğuna yönelik rehberlikler yapılmasını içermektedir.

Çocuklar birey olma sürecinde, daha bebeklik döneminde iken kitap ve kütüphane ile tanışarak kitap okuma alışkanlığını kazanabilmektedirler. Dolayısıyla bebeklik döneminden alışkın olduğu kütüphane ve okuma kültürü ile yetişen bu bireyler, ilerleyen yaşlarda da sürekli olarak bilgi almaya, öğrenmeye ve eğitime istekli hale gelebilmektedirler. Çocuk kütüphanelerinde sunulan nitelikli, zengin içerikli ve kaliteli çocuk kitapları ile çocukların gelişimlerinin desteklenmesi sağlanmakta, bu da çocuk kütüphanecilerinin çocuklara ve ailelerine/bakımından sorumlu yetişkinlere nitelikli hizmet sunumları ile mümkün olmaktadır.

Bu araştırmada çocuk kütüphanecilerinin kütüphaneye gelen ailelerin ve çocukların resimli çocuk kitabı seçerken veya onlara önerirken göz önünde bulundurdıkları kriterlere ilişkin bilgi düzeylerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Nitel araştırma yaklaşımıyla gerçekleştirilen çalışmada ölçüt örneklem tekniği tercih edilmiştir. Çalışma grubunu Gaziantep'te bulunan 4 çocuk kütüphanesinde çalışan toplam 10 kütüphaneci oluşturmuş, araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından oluşturulan ve alanında uzman 3 akademisyenin değerlendirmesine tabi tutulan kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Form ile elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve tablolar hâlinde sunulmuştur. Ayrıca verileri desteklemesi açısından çocuk kütüphanecilerinin görüşlerinden alıntılar yapılmıştır. Araştırmanın veri analiz işlemi devam etmektedir. Bu nedenle bulgulara özetle yer verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphaneciliği, Çocuk Edebiyatı, Resimli Çocuk Kitapları, Kitap Seçimi

Marmara Bölgesi'ndeki Belediyelere Bağlı Kütüphaneler ve Bu Kütüphanelerin Niteliklerine İlişkin Veri Seti

Sefa ŞAHİN

Samet KESKİN

Marmara Belediyeler Birliği, sefa.sahin@mbb.gov.tr
Marmara Belediyeler Birliği, samet.keskin@mbb.gov.tr

Özet

Marmara Belediyeler Birliği (MBB) tarafından “Marmara Bölgesi'ndeki Belediyelere Bağlı Kütüphaneler ve Bu Kütüphanelerin Niteliklerine İlişkin Veri Seti” çalışması hazırlanmıştır. Bu çalışmada Marmara Bölgesi'ndeki belediyelerin kütüphane hizmetleri alanında şehir sakinlerine sundukları imkanları daha iyi anlamak ve değerlendirmek amacıyla belediyelerin kütüphane ve kütüphane hüviyetinde bulunan okuma salonları, bilgi merkezleri ve bilgi evlerine dair yürütülen kapsamlı çalışma sonucunda, araştırma formunu dolduran belediyelerin verileri derlenerek ilgili veriler “coğrafi bilgiler”, “bina özellikleri”, “kütüphane bütçesi”, “koleksiyon bilgileri”, “kullanıcı hizmetleri” ve “personel” olmak üzere 6 ana kategori ve 67 gösterge ile erişime açılmıştır.

Araştırmanın Amacı:

Marmara Bölgesi'nde yer alan belediyelere bağlı kütüphane sayısını ve niteliklerine ilişkin bir çalışma/veri tabanı oluşturmak ve bunu sürdürülebilir bir hale getirmek için her yıl tekrarlamak. Marmara Bölgesi'ndeki belediyelerin kütüphane hizmetleri alanında şehir sakinlerine sundukları imkanları daha iyi anlamak ve değerlendirmek amacıyla belediyelerin kütüphane ve kütüphane hüviyetinde bulunan okuma salonları, bilgi merkezleri ve bilgi evlerine dair yürütülen kapsamlı çalışma sonucunda, araştırma formunu dolduran belediyelerin verileri derlenerek ilgili veriler “coğrafi bilgiler”, “bina özellikleri”, “kütüphane bütçesi”, “koleksiyon bilgileri”, “kullanıcı hizmetleri” ve “personel” olmak üzere 6 ana kategori ve 67 gösterge ile değerlendirmektedir.

Araştırmanın Kapsamı:

Araştırma için ilk olarak Marmara Bölgesi'nde yer alan 6'sı büyükşehir, 7'si il belediyesi olmak üzere toplam 13 şehir ve 208 belediye üzerinden çalışma yapılmıştır.

Araştırma Yöntemi:

Marmara Belediyeler Birliği Şehir Politikaları Merkezi uhdesinde kurulan Açık Veri Portalı web sitesi aracılığıyla şehre ilişkin veriler yayımlanmaktadır. Bu veri portalının ikinci çalışması olarak “Marmara Bölgesi'ndeki Belediyelere Bağlı Kütüphaneler ve Bu Kütüphanelerin Niteliklerine İlişkin Veri Seti” açık veri şeklinde yayımlanmıştır.

Öncelikle online bir form oluşturularak belediyelere resmi yazı ile bu form iletilmiş ve ilgili birimler tarafından doldurulması talep edilmiştir. Aynı zamanda Marmara Belediyeler Birliği Kütüphane ve Bilgi Merkezleri Platformu'nda da duyurusu yapılmış, bölgedeki tüm belediyelere duyurulmuştur. KEP (Kayıtlı Elektronik Posta) mail ve telefon aracılığıyla duyurulan resmi yazı ve online formu doldurmaları için ilgililere 2 aylık bir süre tanımlanmış, özellikle büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyelerin formu doldurmaları için ayrıca çaba harcanmıştır.

Kütüphanesi olmayan belediyelerin büyük çoğunluğu bununla ilgili resmi yazı yazarak durumunu belirtmiş, bir kısmı da veri formuna kütüphaneleri olmadığını beyan etmiştir.

Araştırma Sonucunda Elde Edilecekler :

Bu çalışmadan yola çıkarak Marmara Bölgesi'ndeki belediyelere bağlı kütüphaneler arasında ocuk ve bebek kütüphanelerinin sayısı, büyüklüğü, halk ve ocuk kütüphanelerinin birleşik veya ayrı olduğu, kütüphaneci sayısı, ye olan kişilerin yaş aralıkları, çalışma saatleri, bebek bakım odaları, bahçesi gibi pek çok alanda hizmetleri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Belediye Kütüphaneleri, Belediyelere Bağlı ocuk Kütüphaneleri, Kütüphaneler, Belediye Kütüphanelerinin Niteliği, Marmara Bölgesi Kütüphaneleri

Yerel Yönetimlerde Çocuk Kütüphanelerinin İlk Örneği Olarak Bilgi Evleri

Selahattin ÖZTÜRK

Zeytinburnu Belediyesi, selahattinozturk1964@hotmail.com

Özet

Yerel yönetimlerde çocuk kütüphanelerinin ilk örneği olarak Bilgi Evleri

Yerel yönetimlerde genelde kütüphane hizmetlerinin özelde ise çocuklara yönelik kütüphane hizmetlerinin ilk örneği olarak karşımıza çıkan ve tüm yerel yönetimlere (belediyelere) model olan Zeytinburnu Belediyesi Bilgi Evleri bu bildirinin konusunu oluşturmaktadır.

Yerel yönetimlerin Kütüphanelere ve çocuk kütüphanelerine bakışları, buna bağlı olarak ortaya koydukları, koymaya çalıştıkları hizmetler hakkında kısa bilgiler verildikten sonra İstanbul Zeytinburnu Belediyesi tarafından Türkiye'de ilk kez 2005 yılında hizmete başlayan Bilgi Evleri kavramı ve günümüze kadar olan değişim kısaca sunulacaktır.

Bilgi Evleri, Belediyeler Kanununda yer alan "belediyeler kültürel ve sosyal faaliyetler yürütmek ve bu amaçlar mekanlar açar" maddesine dayanarak özellikle maddi açıdan dezavantajlı, kütüphane, kitap, bilgisayar ve internet erişim imkanı bulamayan, sokak hayatına mahkûm olup hayatın olumsuzluklarına maruz kalabilecek 08-18 yaş aralığı vatandaşlarımızın ev ve okuldan sonra gidebilecekleri üçüncü mekân olarak profesyonel eğitmenler eşliğinde zamanlarını verimli bir şekilde geçirmeleri için hayata geçirilmiştir.

Kütüphane, Bilgi Evleri'nde sürdürülen ve sayısı artarak devam eden aktivitelerin çıkış ve uygulama noktası olarak etkili rolü üstlenmektedir. Bu etkinin en net göstergesi her gün 10.30 da 30 dakika kitap okuma faaliyetiyle kendisini göstermektedir. 08-18 olan hedef yaş aralığı ilçede Belediye tarafından açılan 5 halk kütüphanesi sayesinde 08-14 yaş aralığı olarak dikkat çekmektedir. 20'den fazla başlıkta 45 uzman personeliyle faaliyet gösteren 7 Bilgi Evinde sürekli güncellenen ağırlıklı olarak çocuklara yönelik yayınlardan oluşan 55.000 kitap ve 200 bilgisayar, farklı yaş kategorisinde 75.300 üyesi bulunmakta ve yıllık ortalama 600.000 kullanıcı yararlanabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kütüphane, Belediye Kütüphaneleri, Bilgi Evleri, Kamu Hizmetleri

Ailede ve Çocuklarda Kütüphane Kullanım Alışkanlığının Oluşturulması

Selma Yıldırım ATCI

Kahramanmaraş Karacaoğlan İl Halk Kütüphanesi, selmaatci@hotmail.com

Özet

Çocuğun temel eğitim kurumu ailedir. Hatta yeni anlayışa göre çocuğun eğitimi anne karnında başlar, doğumdan sonra devam eder. Kişiliği, altı yaşına kadar, aileden aldığı eğitimin kalitesine ve şekline uygun olarak yüzde seksene yakın tamamlanmış olur. Anne karnındaki bebek bir dereceye kadar dinleyebilir, öğrenebilir ve hatırlayabilir ve alışabilir. Ve alışık olduğunun konfor ve güvenliğini hisseder ve tercih eder. Yapılan bilimsel araştırmalar sonucunda çocuklarda alışkanlık kazanmanın ilk yolunun taklit etme olduğu ortaya konmuştur. Bebekler hayata gözlerini açtıkları anda tanıştıkları ilk insanlar anne babalarıdır. Bu nedenle en önemli taklit figürleri anne babalarıdır.

Alışkanlık kazandırmak için yapılması gerekli en önemli yöntem; yapılması istenilen davranışın anne - baba tarafından yapılması ve sürekli olmasıdır. Kitap okuma alışkanlığı anne-babanın bebeklikten itibaren hatta anne karnında iken çocuğuna kitap okumasıyla başlar, nesne ve kavramları öğrenmesiyle devam eder. Nesne ve kavramları öğrenme ve okuma alışkanlığı kazanma noktasında ise bebek ve çocuk kütüphaneleri bebeğin/çocuğun hayatında sosyalleşme ve eğitime yardımcı en önemli merkezlerdendir. Aile içi öğrenme ve yaşam boyu öğrenme bağlamında, ailelerin ve tüm çocukların halk kütüphanelerine ücretsiz erişimi temel bir insan hakkıdır. Bebekler ve çocukların erken beyin ve dil gelişimleri için; konuşmak, şarkı söylemek, onlara kitap okumak çok önemli bir etkiye sahiptir. Bu noktada kütüphane hizmetleri çocuk/bebek ve ailesi için eşitlikçi, demokratik ve ekonomik bir çözüm sunmaktadır. Bu nedenle kütüphaneler, ebeveynlerin/bakıcıların ve çocukların/bebeklerin kütüphane kullanıcılarına dönüşebilmeleri yolunda çeşitli projeler üretmelidirler.

Bu çalışmada ki amaç; kütüphaneler olarak bebeklik çağından itibaren çocukların hayatında yer edinebilmek ve okuma alışkanlığı kazanmalarını ve kütüphane kullanıcılarına dönüşmelerini sağlayabilmek için neler yapılabilir sorularına cevap vermek. Bir proje önerisi ve iç mekan düzenlemesi olarak konu ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphanesi, Çocuk Bakıcıları, Ebeveyn, Aile, Çocuk, Bebek, Okuma Alışkanlığı, Kütüphane Kullanıcısı, İç Mimari

Çocuk – Kitap İlişkisi ve Çocuğa Kütüphane Mefhumunun Kazandırılması Kapsamında Melisa İşleyen Çocuk Kütüphanesi Modeli

Sema İŞLER

Beylikdüzü Belediyesi Kültür İşleri Müdürlüğü Kütüphaner ve Müzeler Şefliği,
semaisler@beylikduzu.istanbul

Özet

Çocuklara okuma alışkanlığı erken yaşlardan itibaren önce aile ortamında daha sonra okulda kazandırılır düşüncesine artık günümüzde kütüphaneleri de eklemek hata yapmış olmayız. Çocuk kütüphaneleri, çocukların okuma alışkanlığı kazanma aşamasında onları eğlenceli ortamlarla buluşturan ve nitelikli kitaplar ve diğer kaynaklarla tanıştıran önemli mecralardır.

Yerel yönetim kütüphanelerinde çocuklara ve ailelere verilen hizmetler, kütüphanelerin toplumsal ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak değişmesiyle birlikte, kütüphanelerin gelecek yıllarda daha etkin kullanılabilmesi için artık çok daha önemli rol oynamaktadır. Çocuk kütüphaneleri, çocukların ihtiyaçları ve desteklenmesi gereken eğilimleri belirlenerek inşa edilmeli ve kütüphanelerdeki gelişim, onların gereksinimlerine göre sürekli hale getirilmelidir. Hizmet ağını çocukların ihtiyaç ve beklentilerine göre genişleten yerel yönetim çocuk kütüphaneleri, bu sayede ileriki yıllarda da iyi birer kütüphane kullanıcısı kazanacaktır. Kütüphane kullanma alışkanlığı kazanmış, edinmiş olduğu bilgileri nasıl kullanabileceğini bilen, kazandığı bilgiyi özümseyebilen iyi birer bilgi okuryazarı çocuklar, hem ülkemiz hem de toplumsal kalkınmamızda oldukça önemli rol oynayacaktır. Kütüphane kullanım alışkanlığının edinilebilmesi, erken çocukluk çağı olarak adlandırılan okul öncesi dönemde kütüphane sevgisinin kazandırılması ile ilişkilidir. Bunun için de çocuk kütüphanelerinin vermiş olduğu hizmetler, okul öncesi dönem çocuklarının ilgi ve ihtiyaçları gözetilerek oluşturulmalıdır. Çocuk kütüphaneleri, erken çocukluk döneminde bulunan çocuklara nitelikli hizmet vermeyi amaçlarken ebeveynlere, çocuk bakıcılarına, çocukla ilgilenen diğer aile yakınlarına da nitelikli hizmet sunmayı hedeflemelidir.

Buradan yola çıkarak Melisa İşleyen Çocuk Kütüphanesi de, toplumsal ve teknolojik değişiklikleri takip ederek, çocukların kitaba ve kütüphanelere nitelikli hizmetler ortaya koymayı amaç edinmiştir. Melisa İşleyen Çocuk Kütüphanesi'nin önceliğinde, sunmuş olduğu hizmetleri geliştirilebilmek için çocuğa görelilik kavramını vardır. Çocukların, yetişkin insanlardan fiziksel, duyuşsal ve zihinsel olarak birçok özellik bakımından farklı olduğu fikrinden yola çıkan, Beylikdüzü Belediye Kütüphaneleri Melisa İşleyen Çocuk Kütüphanesi'nde sunulan kütüphane hizmetlerinde onların ihtiyaçlarına göre hareket etmeyi ilke edinmiştir. Bilindiği üzere, kütüphanelerden yararlanan okul öncesi dönem çocuklarının gelişim özelliklerine duyarlılık gösterilmesi, onların kütüphane kullanma isteğini uyandıracak niteliklerin başında gelmektedir.

Bu çalışmanın amacı; okul öncesi dönemi çocuklarının ve ailelerinin kütüphane ile olan bağının artması, çocuklarda aidiyet duygusu oluşturulması ve erken çocukluk dönemi çocuklarının okuryazarlık becerilerinin doğru bir şekilde beslenmesi için verdiği hizmetleri çocukların sosyal, duygusal, bilişsel gelişimlerini destekleyecek nitelikte planlayan ve okul öncesi dönem çocuklarının gelişim özelliklerini destekleyen bir hizmet modeli olarak Melisa İşleyen Çocuk Kütüphanesi'nin incelenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphaneleri, Yerel Yönetim Kütüphaneleri, Okul Öncesi Dönem, Erken Çocukluk Çağı, Hizmet Modeli

Innovative Library Services for Manifestation of the Hidden Talent of Children's: A case from West Bengal Public Library System, India

Shamim Aktar MUNSHI

Ananda Chandra College, Jalpaiguri, West Bengal, munshishamim14@gmail.com

Abstract

Originality/value – There have been a number of studies in the past on public libraries. However, this study is a unique attempt to highlight how public libraries are boosting the hidden talent of children's by providing innovative services and facilities in West Bengal.

Research limitations/implications – The present study is limited to only collection, innovative services and various programmes organised by only 10 district libraries in West Bengal.

Keywords: Children services, Public libraries, West Bengal, India

Çocuk Kütüphanelerinde Okul Öncesi Dönem Hizmetlerinin Nitelikli Bir Model Çerçevesinde Geliştirilmesi

Sinan GÜNEŞ

*Kültür ve Turizm Bakanlığı Uşak İskender Pala İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü,
sinangunes92@gmail.com*

Özet

Ülkemizde çocuklara yönelik kütüphane hizmetleri sunan çocuk kütüphaneleri, kendi içerisinde okul öncesi dönem çocuklarını da kapsayan bir yapıya sahiptir. Çocuk kütüphaneleri, bulundukları yerel bölgedeki okul öncesi dönem çocuklarının ihtiyaçlarını saptamada nitelikli bir modeli uyguladıkları takdirde, o bölgenin çocuklarına ve ailelerine başta olmak üzere ulusal anlamda da başarılı hizmetler sunan kütüphane örneklerinden olacaktır. Çocuk kütüphaneleri, bulundukları yerel bölgedeki çocukların ilgisini çekmesi gereken, onların kütüphane kullanım alışkanlığı kazanmasında rol sahibi olan mekanlar olmakla birlikte, ileriki yıllarda ülkemizdeki toplumsal kalkınmaya da doğrudan katkı sağlayacak hizmetleri çocuklarla buluşturmak amacıyla nitelikli bir modele sahip olmalıdır.

Dünyada hızla gelişen teknolojinin kütüphanelerce takip edilmesinin gerekliliği yanında, kütüphane hizmetlerinden yararlanan yerel bölge çocuklarının gelişim özelliklerine göre çeşitli hizmetlerin de sunulması günümüz dünyasında artık zorunlu hale gelmiştir. Buna göre, çocuk kütüphanelerine olan ilginin artırılabilmesi için yerel yönetimlerin uygulayacağı ihtiyaç belirleme süreçleri çocuk kütüphanelerinin hizmetlerini şekillendirmede önemli rol oynayacaktır. Yerel yönetimler, bulundukları bölge itibarıyla çocukların ve ailelerin ne gibi bilgi ihtiyaçlarının olduğunu, ne gibi kütüphane hizmetlerinden faydalanmak istediklerini, hangi hizmetler verildiğinde çocukların kütüphane kullanım alışkanlıklarına doğrudan katkı sağlanacağını saptamada sorumluluk taşımalıdır. Gelişen bir toplumun önayağı olan çocuklar için yapılacak her türlü kütüphane hizmeti, yerel yönetimlerin diğer kurum ve kuruluşlarla sağlayacağı işbirlikleriyle de geliştirilebilir olmalıdır. Çocuklar için sağlanacak her nitelikli hizmet, kütüphane ortamı ile buluştuğunda gelecek nesillerin hem kütüphane kullanım hem de okuma alışkanlıklarına olumlu katkı vereceği düşünülmektedir.

Çocukların okuma yazma bilmediği dönem olarak bilinen okul öncesi çağ ise, kütüphanelerin hizmet vereceği ilk yaş grupları olmakla beraber, onların ailelerini kapsayacak hizmetleri de sunan mekanların en başı olarak söylenebilir. Tüm bunlar düşünüldüğünde, yerel yönetimlerin bulundukları bölgelerdeki bulunan çocukların gelişimsel özelliklerini dikkate alarak planlayacakları ihtiyaç belirleme süreçleri, tasarlanacak hizmet modelinin geliştirilmesine de katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphaneleri, Hizmet Modeli, Okul Öncesi Dönem

Çocuğum Haklarım Var, Kütüphanede Öğreniyorum.

Karabük İli Örneği

Sultan ÖNDER

Karabük Zübeyde Hanım İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü, sultan.onder@ktb.gov.tr

Özet

Günümüzde çocuk hakları belirli yasalar altına alınmış ve eğitim alanında yer sahibi olmuştur. Yeteri kadar değer görülmeyen bir alan olan Çocuk Hakları, dönemin şartları ile birlikte daha çok önemsenmeye başlamıştır. Çocukların gelişim alanının bir parçası olması gereken bu alanda, öncelikle çocukların kendi haklarını bilmesi ve haklarını savunabilmesi için Kütüphaneler destek vermeyi amaçlamıştır. Kütüphanelerde yapılacak olan Çocuk Hakları ile ilgili etkinlikler ve oyunlar, çocuklara uygulamalı ve eğlenceli zaman sunduğu için zihinlerinde yer edinecek ve çocuklar haklarını daha görsel ve işitsel öğrenecektir.

Çocukların haklarını öğrenmesi ve sosyal etkinliklere dahil olması, kendi hayatlarını etkileyen kararları özgürce alabilmesi için oldukça önemlidir. Bireyin gelişimi bebeklik döneminden başlayıp yaşamı boyunca devam eder. Çocuk gelişimi üzerine son zamanlarda yapılan çalışmalar çocukluk tanımını yeniden gözden geçirilmesine sebep olmuştur. Hayatlarının temelini oluşturan çocukluk döneminde haklarını öğrenen çocukları yetiştirmek için kütüphanelerde kendine görevler üstlenmeli ve bu konuda çalışmalar düzenlemelidir. Çocuk Gelişimi alanında yapılan bazı çalışmalarda, çocukları yetişkinlerden ayıran özellikleri; oyun ve uygulayıcı yöntemlerle yapılan etkinlikler çocukların zihinlerinde daha kalıcı yer etmesidir. Çocukların bireysel benliklerini topluma kazandırmak için oyun, resim ve grup çalışmaları yaparak kendilerini ifade etmesini istemekteyiz. Bu sebepten dolayı üçüncül bir mekân haline gelen Kütüphaneler de çocuk haklarının öğretilmesi için uygun bir mekândır.

Bu bağlamda Karabük Zübeyde Hanım İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü ve Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bağlı Karabük Çocuk Hakları İl Komitesi ile işbirliği yapılarak kütüphanemizin çocuk bölümünde “Çocuk Hakları Köşesi” oluşturulmuştur ve bu alanda Çocuk Haklarına yönelik etkinlikler (Haklara Yönelik Çocuk Kitapları, Çocuk Haklarını Öğreten Sek Sek Oyunu, Haklara Yönelik Kart oyunları, Çocuk haklarına yönelik tanıtım videoları) düzenlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karabük, Kütüphane, Çocuk Hakları , Çocuk Hakları İl Komitesi

Bilgi Hizmeti Olarak Metaverse ve Makerspace Algısı: Çocuk Kütüphanesi Örneği

Şeref DEMİRTAŞ

Hakan DİKBAŞ

Muğla Büyükşehir Belediyesi Kütüphanesi, serefdemirtas@muqla.bel.tr
ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel İzmir Okullar, hdikbas@odtugvo.k12.tr

Özet

21. Yüzyıl gelişimin ve değişimin yaşanmakta olduğu bir çağdır. Bu çağa adapte olabilmek için, her birey adına eşit koşulların sağlanması gerekmektedir. Bu koşullar insanlara, çeşitli hizmet, kurum ve kuruluşlar ile ulaştırılması amaçlanmaktadır. Bu çabaların yürütüldüğü kurumlardan biri de çocuk kütüphaneleridir. Çocuk kütüphaneleri, Makerspace etkinliklerinin kullanıcılara ulaştırılması, dijital uçurumun ortadan kaldırılma çalışmalarının yürütmesi gereken kurumlardan biridir. Bu tür çalışmaların yürütülmesinde kullanıcıların iyi tanımlanması gerekmektedir. Bu kapsamda dijital uçurumu yok etmek için Metaverse ve yaratıcılığın ortaya çıkartılabilindiği Makerspace olgusunun nasıl algılandığı önem arz etmektedir. Bu algının belirlenmesi gereken en önemli yaş grubu çocuklardır. Günümüz çocukları dijital yerli olarak doğmaktadır.

Bu nedenle fırsat eşitliğinin sağlanması için bu kuşak arasında dijital uçurum yaşanmaması gerekmektedir. Hiçbir sınırlama olmadan kullanım sağlanabilen belediye kütüphanelerinin çocuk bölümleri de önemli bir rol üstlenmektedir. Çalışma kapsamında “Muğla Büyükşehir Belediyesi Çocuk Kütüphanesi kullanıcılarının Metaverse ve Makerspace algısı ne durumdadır?” araştırma sorusu ortaya çıkmıştır. Araştırma sorusuna paralel olarak, bir kütüphane hizmeti olarak tasarlanması durumunda; “Metaverse ve Makerspace’ye yönelik bilgileri bulunmamaktadır?” hipotezi sınanmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan metafor analizi kullanılmıştır.

Veri toplama yöntemi olarak anket ve görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sıradan birkaç günde rastgele örneklem tekniği kullanılarak Muğla Büyükşehir Belediyesi Çocuk Kütüphanesi bölümünde gerçekleştirilmiştir. Kullanıcılara “Metaversegibidir, çünkü,.....” ve “Makerspace..... gibidir, çünkü.....” şeklindeki metafor toplama cümleleri yöneltilmiştir. Ortaya çıkarılan metaforlar sınıflandırılmış, gruplar halinde ana temalar içine yerleştirilmiştir. Her bir tema kullanıcıların Metaverse ve Makerspace algılarını ortaya koymaktadır.

Çalışmanın sonucunda hipotezimiz sınanmıştır. Geleceğin bilgi hizmeti olarak Metaverse ve Makerspace’in kullanıcılar üzerinde olumlu etkiler ortaya çıkartacağı saptanmıştır. Kullanıcı algıları dikkate alınarak Metaverse ve Makerspace kütüphane hizmetlerine yönelik planlar ortaya çıkartılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Metaverse, Makerspace, Çocuk Kütüphaneleri

Çocuklara Dijital Okuryazarlık Becerilerinin Kazandırılmasında Çocuk Kütüphanelerinin Önemi

Vedat GÜLTEKİN

Nevzat ÖZEL

Ankara Üniversitesi, vgultekin@ankara.edu.tr
Ankara Üniversitesi, nevzatozel@gmail.com

Özet

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, bilgi arama, erişim, depolama, işleme, iletilme ile ilgili süreç ve sistemleri doğrudan etkilemiştir. Dijital ortamların ve bilgi kaynaklarının çoğalması, bireylerin dijital teknolojileri kullanarak bilgiyi araması, erişmesi, eriştikleri bilgiyi kullanması, değerlendirmesi ve yeniden biçimlendirerek sunması gibi konularda bilgi ve becerilere sahip olmalarını zorunlu kılmıştır. Dijital okuryazarlık, dijital çağda bilgi iletişim teknolojileri aracılığıyla erişilen bilgileri anlama, kullanma, değerlendirme ve problem çözme becerilerini ifade eden bir kavramdır. Günümüz bilgi çağında birçok çocuk, doğumdan itibaren dijital ortamlarda sunulan etkileşimli ve çoklu ortam içerikler ile iç içedir. Bilgisayarlar, tabletler, cep telefonları ve internet çocukların gündelik yaşamlarının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

Çocuklar bu araçları, çevrimiçi eğitimden, oyun oynamaya hatta film izlemeye kadar hem eğitim hem de eğlence amacıyla kullanmaktadırlar. Çocukların erken okuryazarlık gelişimleri ve geleceğin dijital okuryazarlarının yetiştirilmesi için onların dijital okuryazarlık becerileri ile donatılması ve bu konudaki farkındalıklarının artırılması gerekmektedir. Dijital okuryazar bir çocuk, öğrenmek ve kendisini geliştirmek için dijital teknolojileri etkin ve güvenilir bir biçimde kullanabilir, dijital ortamlarda iletişim kurabilir, bilgiye erişimde dijital kaynaklardan nasıl yararlanacağını bilir.

Dijital okuryazarlık becerileri sayesinde internet güvenliği bilgisine sahiptir, çevrimiçi ortamlarda etik ilkeleri bilir ve bu ilkelere uygun davranır. Dijital okuryazarlık becerileri kazanan bir çocuk, internet sayesinde bilgisini artırabilir, dijital platformlar sayesinde sürekli, herhangi bir mekâna bağlı olmadan sınırsız bir şekilde her yerde öğrenebilir. Dijital okuryazarlık becerilerine sahip çocuklar, dijital içeriğin bilinçli tüketicileri olma yolundadırlar.

Bu çalışmada, çocuklara dijital okuryazarlık becerilerinin kazandırılmasının önemine değinilecek, geleceğin dijital vatandaşlarının yetiştirilmesinde ve çocukların dijital okuryazarlık becerilerinin desteklenmesinde erişilebilir ve güvenilir kurumlar olan çocuk kütüphanelerine çeşitli önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Okuryazarlık, Dijital Teknolojiler, Çocuk Kütüphaneleri

Çocuk Kütüphanelerinde Yenilikçi Hizmetler ve Devamlılık İlkesi: Bağcılar Belediyesi Şehit Savcı Mehmet Selim Kiraz Halk ve Çocuk Kütüphanesi Örneği

Zeynep GEDİKOĞLU

Bağcılar Belediye Başkanlığı, zbalcioğlu@hotmail.com

Özet

Bu çalışmada çocuk kütüphanelerinde yenilikçi hizmetler ve devamlılık ilkesi konu başlığına bağlı kalınarak Bağcılar Belediyesi Şehit Savcı Mehmet Selim Kiraz Halk ve Çocuk Kütüphanesinde yürütülen okuma alışkanlığını kazandırmayı hedefleyen etkinlikler değerlendirilecektir.

Halk kütüphaneleri, herhangi bir ayırım gözetmeksizin toplumun tüm kesimlerine eşit hizmet veren, bilgi ihtiyacını karşılayan kültür kurumlarıdır. Tüm kurumların olduğu gibi halk kütüphanelerinin de gelecekte var olabilmesi için özellikle hizmet verdikleri bölgedeki vatandaşların ihtiyaçlarını doğru analiz ederek, teknolojik gelişmeleri takip ederek, çağın gereksinimlerine uygun hem yenilikçi hem de nitelikli hizmetler üretmesi, devamlılığını sağlaması ve bu hizmetlerin tanıtımını gerçekleştirmesi gerekir.

Teknoloji çağında kütüphaneler sadece ders çalışılan mekânlar olmaktan çıkmış, buna bağlı olarak geleneksel kütüphanecilik anlayışı da büyük ölçüde değişime uğramıştır. Okuyan, araştıran, sorgulayan, doğru bilgiye nasıl ulaşacağını bilen, üretken nesillerin temellerinin atılması için hedef kitle çocuk olarak belirlenmiştir. Bu zamana kadar halk kütüphanelerinin içinde birkaç kitaplık çocuklara ayrılmışken son zamanlarda yerel yönetimlere bağlı kütüphanelerde mutlaka bir bölüm çocuklara ayrılmış ve açılan müstakil çocuk kütüphanelerinin sayısı gün geçtikçe artmaya başlamıştır.

Her mekânın bir ruhu vardır. Bağcılar Belediyesine bağlı Şehit Savcı Mehmet Selim Kiraz Halk Kütüphanesinin içinde hizmet veren Bilgi Erişim Merkezi 2020 yılında mekân - ruh dengesine azami dikkat edilerek çocuk kütüphanesine dönüştürülmüştür. Personeli, dermesi, verilen hizmetlerin, düzenlenen etkinliklerin hepsi çocuk odaklıdır. “Z kuşağı” olarak adlandırılan yeni neslin beklentilerini, ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmakta, aldığımız hizmet içi eğitimlerle destekleyerek çalışmalarımıza yansıtmaktayız. Kütüphanemiz halkla ilişkiler çalışmalarını başarıyla yürütmekte, kurum ziyaretleri yaparak amaca uygun kurumsal işbirlikleri kurmaktadır. Çocuk kütüphanesinde düzenlenen etkinliklere çocuklarını getiren ebeveynlere ulaşmak için mutlaka tarafımızdan ayrıntılı bilgi verilmektedir. Ebeveynler kütüphaneye üye olmakta, kulüplere, kitap tahlil çalışmalarına, okur yazar buluşmalarına, seminerlere, sosyal sorumluluk projelerine vs. katılmakta, sosyal medya üzerinden bizi takip etmektedir. 2020 verilerine göre Bağcılar’ın nüfusu 737.206’dır.

Dezavantajlı bir bölgede, sosyoekonomik düzeyi birbirinden farklı, oldukça kalabalık bir kitleye hizmet veren kütüphanemizde en azından sosyal ve kültürel anlamda çocuklar arasındaki fırsat eşitsizliğini gidermek başlıca misyonumuzdur. Erken yaşlardan itibaren kütüphane kullanımı konusunda desteklenen çocuklar, büyük olasılıkla ileriki yıllarda da kütüphane kullanıcısı olmaya devam edeceklerdir. (Halk Kütüphanesi Hizmetleri/ Gelişim İçin IFLA/UNESCO İlkeleri, 2001)

Uluslararası Kütüphane Dernekleri ve Kuruluşları Federasyonu (IFLA) Uzman Raporunda yer alan ilkeleri temel alarak bireylerin çocukluk, gençlik, yetişkin ve yaşlılık döneminde kısaca hayatın tüm evrelerinde yaşam boyu öğrenme ilkesini benimsemelerine, kişisel gelişimine katkı sağlamalarına,

farklılıklara saygı duymalarına, toplumsal iletişimi kuvvetlendirerek aynı zamanda sosyalleşme mekânı olan kütüphaneyle bağının kopmamasını hedeflemekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Yenilikçi Hizmet, Sürdürülebilirlik, Çocuk Kütüphaneleri, Yaşam Boyu Öğrenme, Toplumsal İletişim, Kişisel Gelişim

Benim Kütüphanem: Çocuklar Nasıl Bir Kütüphane Ortamı Görmek İstiyor?

Zeynep KILIÇ

İstanbul Medipol Üniversitesi, zeynep.kilic02@gmail.com

Özet

Bu araştırma, 2018 yılında 1. Çocuk kütüphaneleri Sempozyumu'nda sunulan “Çocuk Kütüphanelerinin Fiziksel Ortamlarının incelenmesi ve Kütüphanecilerin Konuya İlişkin Görüşleri” isimli çalışmanın devamı niteliğinde tasarlanmıştır. Yapılan ilk araştırmada yer alan çocuk kütüphanelerinin fiziksel ortamlarının uluslararası standartların gerisinde kaldığı ve yeniden düzenlenmesi gerektiği belirlenmiştir. Belirtilen çalışma kapsamında yer alan çocuk kütüphanelerinden biri olan Mihrimah Sultan Çocuk Kütüphanesi'nin uluslararası standartlara uygun bir şekilde yenilenmesi noktasında ise bu kütüphanenin esas kullanıcıları olan çocukların görüşlerinin alınması gerektiği düşünülmektedir. Böylece kütüphane ortamı sadece standartları değil aynı zamanda çocukların beklenti ve isteklerini de karşılayacak şekilde yenilenebilecektir.

Bu araştırma belirtilen bakış açısıyla tasarlanmış olup çocukların fikir ve isteklerinin belirlenebilmesi için araştırmacılar tarafından geliştirilen 5 soruluk yarı yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmıştır. Okuma yazma bilen çocuklar formu kendileri doldururken okuma yazma bilmeyen çocuklar için kütüphaneye birlikte geldikleri yetişkin soruları çocuklara okumuş ve çocukların cevaplarını forma aktarmıştır.

Araştırma formunda kütüphanenin ne olduğu, çocukların kütüphaneyi sevip sevmedikleri, araştırmanın yapıldığı kütüphanede var olan en sevdiği özelliklerin neler olduğu, belirtilen kütüphanede onları en rahatsız eden özelliklerin neler olduğu ve son olarak ise kütüphanede daha uzun zaman geçirmek ve rahat hissetmek için ne tür değişiklikler istedikleri sorulmuştur. Araştırmanın verileri 2019 yılı sonu – 2020 yılı başlarında toplanmıştır. Ancak yaşanan küresel salgın nedeniyle kütüphanelerin de kapanmasıyla veri toplama süreci erken bir şekilde sonlandırılmak zorunda kalmıştır.

Veri toplama sürecinde gönüllülük esasına uygun olarak, araştırmaya katılmak isteyen toplam 51 çocuğun görüşü alınmıştır. Çalışma grubunda yer alan çocukların yaşları 2-13 yaş arasında olup, 24 kız ve 27 erkek çocukla çalışılmıştır. Çocukların okuma yazma durumlarına göre ayrı ayrı değerlendirildiğinde ise 20 okul öncesi dönem çocuğu ve 31 ilkokul çocuğu araştırmaya katılmıştır. Araştırma verilerinin içerik analizi ise devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphanesi, Çocuk Katılımı, Nitel Çalışma

Pandemide İzmir Belediye Kütüphaneleri: Çocuklar Her Zaman En İyisini Hak Eder

Asuman Nesibe ÖZDİL

Karşıyaka Hoca Mithat İlçe Halk Kütüphanesi, asumangok@gmail.com

Özet

Belediyeler kültürel alanda görev ve hizmetlerini yetkileri ve mali imkanları çerçevesinde yerine getirmektedirler. Belediyeler, kanunların kendilerine verdiği görev ve yetkiler kapsamında kütüphaneleri ile halkın bilinçlenmesine katkı sağlamaktadırlar. Toplumun geleceği ve İzmir nüfusunun %12'lik oranla önemli bir kesimini oluşturan çocuklar, belediyelerin hedef kitlesi durumundadır.

Covid19 ile başlayan pandemi, küresel düzeyde tüm bireyleri, özellikle hassas bir kesim olan çocukları etkilemiştir. İlk bilinmezlikler ile evde kalan çocuklar, en son dış alana belli sınırlılıklar dahilinde çıkan yaş kesimi olmuştur. Pandemi koşullarında çocuklar, kütüphanenin sunduğu olanaklardan uzaklaşmış, önceden sahip olduğu bilgi ve becerilerinde kayıplar yaşamıştır. Dezavantajdaki çocuklar ise ciddi eşitsizlik yaşamıştır.

İzmir Belediyeleri kütüphaneleri ile pandemi sürecinde kütüphaneleri ile çocuklara hizmet ulaştırmıştır. Pandemi başlangıcındaki ilk tereddütlerden sonra belediye kütüphaneleri çalışmalarına başlamıştır. Bu süreçte İzmir'de meydana gelen deprem sonrasında yine belediye kütüphaneleri çocuklara hizmet götürmüştür.

Çocukların pandemi normalleşme sürecinde sınırlılıkları devam etmektedir. Sosyal mesafe, maske ve hijyen koşullarına ailelerin tedirginliği de eklenmiştir. Çocukların kütüphaneye gelme olanakları önceden okullar aracılığı ile de sürdürülürken mevcut durumda dış gezilerin de sınırlandırılması çocukları bu şekilde de kütüphane ile temas etmesini sınırlandırmıştır.

Bu çalışmada, pandemide belediyelerin kütüphaneleri ile çocuklara sunduğu olanaklar çalışılacak, geliştirdiği projeler değerlendirilecek, uygulamaları ele alınacak ve varsa geleceğe yönelik planlamalarına yer verilecektir. Belediye kütüphanelerinin çalışmaları kütüphaneyi oluşturan unsurlar açısından değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Pandemic, Çocuk, Yerel Hizmet, Kütüphane, Belediye

Türkiye’de Çocuk Yayıncılığında Yeni Bir Soluk: Ötüken Çocuk Örneği

Ecem TAN

Ahmet ŞAHİN

Gaziantep Kent Arşivi ve Araştırma Merkezi, ecemtan@gaziantep.bel.tr
Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özet

Çocuk yayıncılığı, Türkiye’de yayın dünyasında yeni ve hızlı bir şekilde sektörleşen alanlardan biridir. Bu alan her geçen gün gelişip dönüşürken içerisinde bulunan tartışmalar da bir o kadar çeşitlenmektedir. Bu tartışmalar içerisinde iki mühim konu bulunmaktadır: Bunlardan birincisi çocuk okur kitlesinin ne şekilde tanımlanacağı, diğeri ise çocuk yayıncılığı ve çocuk edebiyatı yayıncılığı ayrımıdır.

Çalışmanın konusu olan Ötüken Çocuk, Türkiye’nin en köklü yayınevlerinden birisi olan, 1964 yılında İstanbul Şehzadebaşı’nda bir grup üniversite öğrencisi tarafından kurulan Ötüken Neşriyat tarafından yayınlanmaktadır. Ötüken Neşriyat; edebiyattan, sanata, felsefeden spora, muhtelif kategorilerden yayınlar yapmaktadır. Temel gayesi Türk tarihine, Türk kültürüne, Türk edebi birikimlerine, Türk milletinin yaşayış ve dünya görüşünü ileriye taşıyacak türden her türlü ilim, fikir ve sanat eserlerini tanıtmak ve geliştirmektir. Ötüken Çocuk’ta çocuk okurun boş zamanının verimli şekilde geçirmesi, bilişsel, ruhsal ve sosyal gelişimlerini olumlu yönde etkileyecek, Türk kültürünün ve tarihinin eğlenceli yollarla aktarılması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, çocuğun kitaplardan aldığı öğretilerin, onun gelişimine, kimlik kazanımına, ilgi ve ihtiyaçlarına tesir etmektedir. Buna istinaden çalışmanın ana konusu: Yeni yayın hayatına başlayan Ötüken Çocuk’un milli kültür, tarih ve bilincinin nasıl inşa edildiği ve aktarıldığıdır. Çocuk okur kitlesinin şüphesiz dergi ve kitapların bu tesiri altında kalmakla birlikte bu tesiri hayatının birçok noktasına yansıttığı gözlenmiştir. Buna istinaden Türk neşriyat hayatında çocuk kitlesine yönelik yayınlar yapan Ötüken Çocuk’un kitle üzerindeki hedefleri ve yayınları son derece mühimdir.

Çalışmamızda bu doğrultular göz önünde bulundurularak Ötüken Çocuk’un amaç ve hedefleri, dil ve anlatım özellikleri, görsellerin kalitesi, tür ve içerik, ideolojik söylemlerin yeri, tür geleneksel değerlerin muhtevası, çocuk okur üzerinde kimlik ve bilinç tesiri gibi birçok konu işlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Yayınları, Ötüken Neşriyat, Kimlik, Kültür, Tarih

Bitlis Bebek ve Çocuk Kütüphanesi'ne Erişimde Yerel Yönetimlerin Rolü

Serhat TEK

Nesrin Şermin OKUTAN

Alpaslan ÇOBANOĞLU

Hacettepe Üniversitesi, nesrinsermin.okutan@hacettepe.edu.tr

Bitlis Eren Üniversitesi

Bitlis Eren Üniversitesi

Özet

Bitlis ili Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan, coğrafi özellikleri itibariyle engebeli yapıya sahip bir ildir. İlin yerleşim özellikleri dikkate alındığında kır ve kentin iç içe geçtiği ve bu durumun dağınık bir kentleşme örüntüsüne sebep olduğu bilinmektedir. İlin genel nüfusu yaklaşık 350.000 iken bu nüfusun yaklaşık %40'ını bebek ve çocuklar oluşturmaktadır. Kentin kültürel, ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyi göz önünde bulundurulduğunda çocuklara yönelik imkanların kısıtlı olduğu görülmektedir.

Bu ihtiyaca binaen çocuklara yönelik Bitlis İl Kültür Müdürlüğü'nün yapmış olduğu proje kapsamında kent merkezine bölgenin ilk Bebek ve Çocuk Kütüphanesi kurulmuştur. Kütüphanede okul öncesi ve okul dönemi çocuklarına ilişkin sanat atölyeleri, bilişim sınıfları, okuma, ders çalışma ve sinema salonları yer almaktadır. Ayrıca kütüphanede çocuklara ve ebeveynlerine ilişkin eğitimler düzenlenmektedir.

Kentin gelişmişlik düzeyi ile zorlu coğrafi ve iklimsel koşullar göz önüne alındığında il, ilçe ve köylerde yaşayan çocukların Bebek ve Çocuk Kütüphanelerine erişiminde bir takım güçlükler yaşanmaktadır. Bu bağlamda başta yerel yönetimler olmak üzere pek çok kurum ve kuruluşun bu hizmete erişim noktasında değişen boyutlarda sorumlulukları olduğu düşünülmektedir. Bilgilerden hareketle bu çalışma, Bitlis ilinde yer alan Bebek ve Çocuk Kütüphanesine erişimde yaşanan zorlukların neler olduğunu nitel yöntemle tasarlanmış görüşmeler aracılığıyla tespit etmeyi ve sorunlara yönelik çözüm stratejileri geliştirmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Kütüphaneleri, Yerel Yönetimler, Erişilebilirlik, Yaş Dostu Kentler
